

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

Allmän Häls- och Sjukvård 1972

SOCIALSTYRELSEN · STOCKHOLM

INLEDNING

TILL

Allmän hälso- och sjukvård / Socialstyrelsen. – Stockholm, 1913-1982. - (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1979.

1911-1967 utgiven av Kungl. Medicinalstyrelsen.

1911-1950 med innehållsförteckning på franska. 1913-1950

med fransk parallelltitel: Hygiène et service sanitaire en Suède.

1951-1979 med innehållsförteckning och parallelltitel på

engelska: 1951-1956: Public health and sick care in Sweden ;

1957-1979: Public health in Sweden . 1960-1979 även med

sammanfattning på engelska.

Föregångare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. K, Hälso- och sjukvården. 1, Sundhetskolligii underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : Norstedt, 1864-1912. - Sundhetskolligium ersattes 1879 av Medicinalstyrelsen.

Täckningsår: 1861-1910 = Ny följd 1-50.

Sinnessjukvården i riket /Kungl. Medicinalstyrelsen. – Stockholm, 1913-1939. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1939.

Efterföljare:

Hälsan i Sverige: hälsostatistisk årsbok / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : 1988–1992. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1987/88-1991/92.

Det civila veterinärväsendet / av Kungl. Veterinärstyrelsen. – Stockholm, 1918-1951. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1916-1949.

Översiktspublikation:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950 / Statistiska centralbyrån. – Stockholm, 1960

Allmän hälso- och sjukvård. 1972. – (Sveriges officiella statistik).

Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2011.

Vid digitaliseringen har en tabellförteckning skapats och lagts till.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

Allmän Hälso- och Sjukvård 1972

SOCIALSTYRELSEN · STOCKHOLM

OFFICIAL STATISTICS
OF SWEDEN

Public Health in Sweden 1972

Published by
the National
Board of Health and Welfare
S-105 30 Stockholm

Allmänna Förlaget
ISBN-91-38-02214-1

Printed in Sweden
AB Fälths Tryckeri
Värnamo 1974

Form för hänvisning. Allmän hälso- och sjukvård 1972 (SOS).

Socialstyrelsen. Stockholm 1974.

Årspublikationen Allmän hälso- och sjukvård har för årgångarna 1911-1971 utgivits under samma namn inom serien Sveriges officiella statistik: Hälso- och Sjukvård.

Suggested citation. Public Health in Sweden 1972 (SOS). The National Board of Health and Welfare. Stockholm 1974.

The annual report on Public Health in Sweden has been published by the National Board of Health and Welfare within the series of Official Statistics of Sweden: Public health. Earlier editions: 1911-1971.

Förord

Preface

Socialstyrelsen får härmed överlämna den statistiska redogörelsen »Allmän hälso- och sjukvård» för år 1972.

Liksom föregående år presenteras såvitt möjligt varje tabell med sin förklarande kommentar i omedelbar anslutning, varigenom tabellavdelning av vedertagen typ kunnat nedskäras.

Tidigare har styrelsen till landsting och övriga intressenter utsänt en tryckt detaljerad tabellarisk sammanställning över lasarettens personal och förvaltningsekonomi. En motsvarande, ehuru icke fullt så omfattande tabell har utarbetats för övriga sjukhus och förvaras i manuskript i socialstyrelsen.

Byrådirektör Erik Salwén har närmast svarat för arbetet med föreliggande redogörelse.

Stockholm i april 1974

BROR REXED

Bo Gran

INNEHÅLL

	Sida
Sammanfattning på engelska språket	10
 Kap A. Hälso- och sjukvårdens organ	 17
a. Översikt av organisationen	17
b. Översikt av den slutna och öppna vården	32
c. Vissa fristående organ och verksamheter	46
Tjänsteläkarna	46
Distriktsvården m m	47
Mödra- och barnhälsovården	49
Förlossningsvården	53
Lungsjukvården	53
Vården av veneriskt sjuka	55
Den abortförebyggande verksamheten	55
Skyddsympningarna	56
Karantänsväsendet	59
d. Folkvandvården	60
e. Apoteken	64
f. Åtgärder med anledning av läkemedels biverkningar	67
g. Missbildningsregistret	67
 Kap B. Hälso- och sjukvårdens personal	 69
 Kap C. Kostnader för hälso- och sjukvård	 77
 Kap D. Sjukdomar, förlossningar m m	 82
a. Smittsamma sjukdomar	82
b. Karies hos sjuåringar	92
c. Förlossningar	93
d. Legala aborter, steriliseringar, kastreringar	94
 Bilaga 1. Specifikation av vårdplatserna inom den slutna kroppssjukvården	 100
Bilaga 2. Specifikation av landstingens och landstingsfria kommunernas lasarett för psykiatrisk vård	 110
Bilaga 3. De fastställda vårdplatserna den 31/12 1972 fördelade efter sjukvårdsområde, sjukhustyp och vårdform	 115
Bilaga 4. Läkare och tandläkare med specialistbehörighet	134
Bilaga 5. Befolkningsstatistik	136
 Karta 1. Sjukvårdsområden	 44
Karta 2. Hälso- och sjukvårdsregionerna	45

Alfabetisk innehållsförteckning

- Aborter 94
 Abortförebyggande 55
 Apotek 64–66
 Barnadödlighet 137
 Barnmorskor 51, 52, 71, 76
 Barnsjukhus (översikt) 33
 Befintliga vid lasarett för psykiatrisk vård 110
 Befolkningsstatistik 136
 Beläggning 24, 26
 Bäckkvoter 28
 Dagkostnad, se Driftkostnader
 Diagnoser 82–92
 Dispensärer 19, 53, 54
 Distriktsbarnmorskorna 51, 52, 76
 Distriktsköterskorna 47, 48, 76
 Driftkostnader 63, 77–81, 110
 Dödsorsaker 138
 Ekonomipersonal 41–43, 71, 110
 Enskilda vårdhem 26, 108, 109, 115
 Epileptikervård 29, 115
 Familjevård 38
 Folkmängd 136
 Folktandvård 60–63, 90
 Födda 93, 137
 Födda, definitioner 93
 Förlossningar 93
 Förlossningsvård 53, 93
 Försäkringskassornas kostnader 78
 Förvaltningspersonal 41–43, 71, 110
 Gonorré 87–90
 Huvudmän 19, 25
 Infektionssjukdomar 82–91
 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda 24, 26, 36, 37, 115
 Intagna på nybörjarkurs 74, 75
 Intagningar på sjukhus 24, 26, 28, 29, 110
 Intagningsområden 44
 Karantänsväsen 59
 Karies 92
 Kastreringar 97
 Kliniker vid sjukhus 31, 100
 Kontorspersonal, se Förvaltningspersonal
 Konvalescenthem 35
 Kostnader för hälso- och sjukvård 77–81
 Kostnader per vård dag, per intagning, se Driftkostnader
 Kroppssjukhus 26, 28–30, 32, 100, 133
 Könspolikliniker 55
 Könsjukdomar, se veneriska sjukdomar
 Lagstiftning 22
 Landstingsområden 44
 Lasarett 24, 25, 26, 32, 100, 115
 Levande födda, se Födda
 Livslängd 137
 Lungsjukvård 53
 Långvarigt kroppssjuka (översikt) 34, 35
 Läkare 41–43, 46, 47, 70–74, 110, 134
 Läkartäthet 41, 72–73
 Läkemedelsbiverkningar 67
 Länsläkarorganisationen 46
 Medicinalpersonal 69–76
 Mentalsjukhus – se Psykisk vård
 Missbildningsregistret 67
 Mödra- och barnhälsovård 49–52
 Nationalföreningen mot hjärt- och lungsjukdomar 54
 Nämnden för internationella hälsovårdsärenden 16
 Organisation, central, lokal 17–20
 Organisation, öppen vård 22, 38, 40
 Organisation, slutenvård 21, 24, 28, 29, 32
 Personal 41–43, 69–76
 Platser, se Vårdplatser
 Polikliniker 22, 40
 Polio 83, 86
 Polioympningar 58
 Provinsialläkarna 46, 47
 Psykisk barn- och ungdomsvård 39
 Psykisk vård, slutenvård 26, 27, 35, 110, 115
 Psykisk vård, öppen 38, 39
 Psykiskt utvecklingsstörda 24–26, 36, 37, 115
 Regionsjukvård 45
 Rätt psykiatriska stationer 114
 Röntgenarbeten 40, 54
 Sekundärplatser 114
 Sexualrådgivning 55
 Sjukgymnaster 71
 Sjukhus 21–36, 100–133
 Sjukhus av lasarettskaraktär 33, 34, 108, 109
 Sjukhustyper – vårdformer 21, 115–133
 Sjuksköterskor 41–43, 71, 75, 76
 Sjukvårdsområden 44
 Sjukvårdsstyrelser 16, 19
 Skyddssympning 56–58
 Skärmbildscentral, socialstyrelsens 54
 Sluten vård 21–36, 115
 Socialstyrelsen 16, 18
 Specialister 134, 135
 Stadsläkarna 46, 47
 Statens bakteriologiska laboratorium 16, 18
 Statens livsmedelsverk 16, 18
 Sterilisering 97–98
 Tandläkare 60–63, 70–73, 135
 Tandläkartäthet 72, 73
 Teckenförklaring 6
 Tjänsteläkare 46, 47
 Tjänster, barnmorske- 76
 Tjänster, läkar- 42, 43, 47
 Tjänster, sjuksköterske- 42, 43, 76
 Tuberkulos 91
 Tuberkulosvård 53, 54
 Utgifter, se Driftkostnader resp Kostnader
 Utveckling i tiden, vårdplatser m m 28–31
 Utveckling i tiden, personal 71, 74, 75
 Vaccination 56, 57
 Vakanser 43, 47, 76
 Veneriska sjukdomar 55, 87–90
 Veterinärer 70
 Vård dagar 24, 26, 28, 29
 Vårdformer–sjukhustyper 21, 115
 Vårdplatser 24–31, 100–133
 Vårdplatser per 100 000 invånare 28, 29
 Öppen vård 19, 22, 38–40

Teckenförklaring *Codes*

- = Intet finns att redovisa. *Magnitude nil.*
- 0 eller 0,0 = Mindre än 0,5 (eller 0,05) av enheten. *Magnitude less than half (or five hundredth) of unit.*
- .. = Uppgift saknas. *Data not available.*
- . = Uppgift kan icke förekomma. *Category not applicable.*
- * = Preliminär uppgift. *Provisional figure.*
- † = Rikspatser = vårdplatser upplåtna för samma kostnad oberoende av patientens hemort. *Beds available for same cost irrespective of patient's domicile.*
- MF = Samling av författningar och cirkulär m m angående medicinalväsendet. *Code of statutes in the field of health and sick care.*
- SFS = Svensk författningssamling. *Swedish code of statutes.*
- SOS = Sveriges officiella statistik. *Official statistics of Sweden.*
- SOU = Statens offentliga utredningar. *Official report of governmental ad hoc committee.*

Huvudmän. *Responsible authorities.*

- S = Staten. *The State.*
- L = Landsting. *County council.*
- U = Landstingsfri kommun. *Commune outside county council.*
- F = Fond, stiftelse, förening. *Charitable fund, foundation, association etc.*
- P = Privat. *Private enterprise.*

Geografisk kod, se karta 1. *Geographical code, see map 1.*

CONTENTS

	Page
Summary in English	10
Chapter A. Health and sick care	17
a. Organization of Health Services	17
b. Hospital care; ambulatory care	32
c. Certain independent institutions and activities	46
Medical officers	46
Public Health Nurses	47
Maternity and Child Welfare	49
Maternity Care	53
Care of lung diseases	53
Care of venereal diseases	55
Consultation bureaus for sexual hygiene	55
Vaccinations and inoculations	56
Quarantine organization	59
d. Public dental care	60
e. Pharmacies	64
f. Prevention of adverse effects of drugs	67
g. Congenital malformation registry	67
Chapter B Health personnel	69
Chapter C. Cost of Health and Medical care	77
Chapter D. Diseases, deliveries etc.	82
a. Infectious diseases	82
b. Dental caries in seven year old children	92
c. Deliveries	93
d. Abortions, sterilizations and castrations on medical or legal indications	94
Annex 1. Beds in somatic hospitals according to type of care	100
Annex 2. Detailed information on the mental hospitals of the counties and communes outside county councils	110
Annex 3. Survey of hospital beds by principal district for health and sick care, type of hospital and type of care	115
Annex 4. Physicians and dentists with specialist competence	134
Annex 5. Vital statistics	136
Map 1. Principal districts for health and sick care	44
Map 2. Regions for health and sick care	45

Alphabetical index

- Abortions 13, 14, 94
- Admissions to hospitals 10, 11, 24, 26, 28, 29, 110
- Ambulatory care 12, 13, 40
- Bed ratios 11, 28
- Births 14, 93
- Births, definitions 93
- Castrations 14, 97
- Causes of death 138
- City M.O.s, 12, 46
- Convalescent homes 11, 35
- County Council districts 44
- Days of treatment 24, 26, 28, 29
- Deliveries 14, 93
- Dental caries 92
- Dental surgeons 13, 61–62, 70–73, 135
- Dental surgeons' density 72
- Departments in hospitals 31, 100
- District midwifery 12, 76
- Districts, health and sick care 44
- Domestic staff 41–43, 71, 110
- Epidemic diseases 14, 82–91
- Epileptic care 29, 115
- Expenses out of public funds 14, 78
- Family planning 13
- Gonorrhoea 87–90
- Health Boards of local authorities 9
- Hospital specialized departments 31, 100
- Hospitals 10, 21–36, 100–133
- Hospitals, chronic sick 34, 35
- Hospitals, development 27–29
- Hospitals, for children 33
- Hospitals, general 10, 11, 26, 100–107, 115–133
- Hospitals, mental 11, 26, 27, 110, 115
- Hospitals, physical diseases 11, 26, 100, 115
- Hospitals, type of 11
- Insurance 9, 10, 78
- Infant mortality 137
- Infectious diseases 14, 82–91
- Investments 78
- Life expectancy 137
- Live births, see Births
- MCH 12, 49–52
- Medical officers 12, 46
- Medical students 74, 75
- Mental care, ambulatory 13
- Mental care, in hospital 11, 12, 110
- Mental hospital population 110
- Mentally retarded 24–26, 37, 115
- Midwives 12, 51, 52, 71, 76
- National Bacteriological Laboratory 9, 10
- National Board of Health and Welfare 9, 10
- National Food Administration 9, 10
- Nurses 13, 41–43, 71, 75, 76
- Occupancy 24, 26
- Office personnel 41–43, 71, 110
- Organization 9, 10
- Patient days 24, 26, 28, 29
- Personnel 13, 41–43, 69–76
- Pharmacies 64–66
- Physicians 13, 41–43, 46, 47, 71–74, 110, 134
- Physicians, density 41, 72
- Physiotherapists 71
- Policlinics 12, 13, 40
- Polio 83, 86
- Polio, inoculations 13, 58
- Population 14, 136
- Posts at hospitals 42, 43
- Private nursing homes 11, 26, 108, 109, 115
- Psychiatry, child and youth 13
- Public Dental care 13, 60–63, 92
- Public Health Nurses 12, 47, 48, 76
- Quarantine organization 59
- Radiofluorography 12, 40, 54
- Ratio, hospital beds 11, 28, 29
- Ratio, personnel 41, 72, 73
- Regional hospital organization 45
- Responsible authorities 9, 10, 25
- Running cost 63, 77–81, 110
- Specialist doctors 134
- Sterilizations 14, 97, 98
- Stillbirths, see Births
- Swedish Institute for the Planning and Rationalization of Health and Social Welfare services (Spri) 9, 10
- TB care 12, 54
- TB dispensaries 12, 54
- Trends, hospital beds etc 28–31
- Trends, personnel 71, 74, 75
- Tuberculosis 14, 91
- Vacant posts 43, 76
- Vaccinations 56, 57
- Venereal diseases 87–90
- Veterinaires 70
- Vital statistics 136
- X-ray activities 11, 12, 40, 54

Public health administration in Sweden in 1972

MINISTRY OF SOCIAL AFFAIRS

THE NATIONAL BOARD OF HEALTH AND WELFARE

Related Independent Services

National Bacteriological Laboratory
Institute of Occupational Health
Committee on Hospital and Social Welfare Buildings
Committee on International Health Relations
Swedish Institute for the Handicapped

- HB **Department of Health Protection and Promotion**
Divisions:
HB 1: Environmental Health and Preventive Medicine
HB 2: Social Care of Children and Adolescents
HB 3: Dental Health
- SN **Department of Medical Services**
Divisions:
SN 1: Ambulatory Medical Services and Social Medicine
SN 2: Somatic Hospital Services
SN 3: Mental Health
SN 4: Drug Dependence and Care of Alcoholics
Office of Committees
Forensic and Social Psychiatry
- LA: **Department of Long-term Care**
Divisions:
LA 1: Somatic Long-term Care and Rehabilitation
LA 2: Care of Mentally Retarded
LA 4: Care of the Aged and Social Aid
- PB **Department of General Planning and War Emergency Planning**
Divisions:
PB 1: Planning of Man-power and Training
PB 2: Planning of Medical and Social Services
PB 3: Statistics
PB 4: War Emergency Planning of Medical and Social Services
PB 5: War Emergency Planning of Man-power and Training
- L **Department of Questions of Drugs**
Divisions:
L1: Legislation, Consumption, Abuse, Inspection
L2: Registration
Drug laboratory:
L3: Unity of Pharmacy
L4: Unity of Pharmacology
L5: Unity of Pharmacotherapy
L6: Unity of Clinical Drug Tests
- A **Department of Administration**
Divisions:
A1: Legal Matters
A2: Legal Matters
A3: Office and Staff Management
A4: Budget and Finance
A5: Public Information and International Cooperation

Lateral Authorities concerned with Health Services

1. Authorities exclusively concerned with Health and Medical Care
Karolinska Hospital Board of Directors
Swedish Institute for the Planning and Rationalization of Health and Social Welfare services (Spri)
Medical Board of Swedish Armed Forces
Committee on Post-graduate Training of Doctors
National Institute of Radiation Protection
National Poisons and Pesticides Board
National Board of Industrial Safety
2. Other authorities concerned with Health Services:
National Social Insurance Board
Labour Accidents Insurance Court
National Correctional Administration
National Board of Education
Civil Defence Board
Board of Trade
National Administration of Shipping and Navigation
National Civil Aviation Administration
National Environment Protection Board
National Food Administration
Committee for the Extension of Teaching Hospitals

Taking independent decisions:

Council of Forensic Medicine
Social Psychiatry Committee
Medical Services Liability Council
Drug Council
Competence Committee for Dentists
Swedish Committee on Foreign Health Workers

Advisory Councils:

Scientific Council
War Emergency Council
Council of auxiliary aids to handicapped
Committee on the Evaluation of Adverse Reactions to Drugs

Responsible authority for:

The National Board of Health and Welfare is active as:
National Laboratory for Forensic Chemistry
National Pharmaceutical Laboratory
National Centres for Forensic Medicine
National Centres and Departments for Forensic Psychiatry
County Medical Officers and certain Rural Medical Officers on Government Service

Central chief authority for:

Youth Welfare Schools (and attached boarding facilities)
Public and Private Institutions for Alcoholics

Supervisory authority for:

County Temperance Boards
County Social Welfare Advisers
The Dalby pilot project for ambulatory care

Local, autonomous bodies (supervised by the National Board):

Health Boards of Counties and communes outside county councils

Central Boards for Care of Mentally retarded

Local Health Committees

Private Hospitals and other Agencies
Health Associations of Communes (cum advisers)

SUMMARY

Organization (chapter Aa)

All the activities in the field of public health in Sweden (including medical care) are either operated or controlled by public authorities.

Public health is under the *Ministry of Social Affairs*, the chief of which is a member of the cabinet.

Up to 1968 health and sick care on the one hand and social welfare on the other were governed at the national level by separate directorates called the National Board of Health and the National Social Board respectively, but from that year on the two administrations were joined into one body.

Thus the *National Board of Health and Welfare* is nowadays the name of the principal instrument of the State for governing and superintending the activities pertaining to the field under review in this publication.

The main part of the field work of the health and sick care rests with provincial authorities. The county councils, 23 in number, and 3 communes outside county councils shall see to it that the sick receive the care required. The county council districts correspond to the 23 counties, (see map 1, page 44). The State is the responsible authority for the senior county medical officers' organization, whereas the county councils and county boroughs are responsible for the services of the local medical officers, the district public health nurses, district midwives, the public dental care etc.

The *National Food Administration* formed 1972 is an independent body outside the jurisdiction of the National Board of Health and Welfare. It shall conduct, co-ordinate and supervise the food-hygienic work and be the central organ for food-investigations, looking after the interest of the consumers in the field of foodstuffs. It is also the chief authority for the inspection of the veterinary organization. In connection with the creation of this board, the Board of Public Health and the National Veterinary Board were liquidated. The *Swedish Institute for the Planning and Rationalization of Health and Social Welfare Services* (Spri) and the *National Bacte-*

riological Laboratory are two other independent bodies.

The sickness insurance scheme is supervised by the *National Social Insurance Board*. Insurance is compulsory. Benefits include free care for hospitalized patients, and doctors' services and medicine at a reduced cost for out-patients. Dental care is not included.

Hospitals (chapter Aa-Ab)

A conspicuous feature of the Swedish hospital system is that the main part of the establishments is owned and operated by public authorities. 2,8 % of the beds available belong to the State, 90,0 % to counties or county boroughs, 0,9 % to local authorities (small towns, parishes), 5,6 % to private enterprises and 0,7 % to funds, associations etc. (Table A 2, bottom line). The last group may for practical purposes be added to the State institutions, the difference being merely formal since these enterprises, although built up as foundations etc., are operated in close collaboration with the government which has representatives in their administrative committees and pay grants towards their expenses. In some cases the State owns all the shares in the enterprise. One children's hospital, hospitals for rheumatics, one maternity hospital, one hospital for bone, joint and glandular TB and one hospital for TB of the lungs belong to this category (code letter F, see annex 1).

A distinction is made between type of care and type of hospital. As far as in-patients are concerned, the correlation between the two concepts is illustrated in the table below. The main part of the care of physically sick is concentrated in the general hospitals and similar institutions, whereas independent hospitals for special kinds of diseases are becoming rare. On the other hand the general hospitals are more and more split up on specialized departments. The specialization of hospitals for physical diseases (the "somatic" hospitals) is illustrated in detail by annex 1.

Table A 1 gives a survey of beds, admissions and bed-days of all hospitals, including establishments for the mentally retarded.

*Survey of hospitals, showing combination of type of hospital and type of care
(Cf. annex 3.)*

Type of hospital	No. of hospitals	No. of beds								Total
		Care of lung-diseases	Epidemic care	Maternality care	Care of chronic sick	Other somatic care	Care of mental diseases	Care of epileptics	Care of mentally retarded	
1 General hospitals etc.¹										
Type 1	9	421	539	688	1 209	10 925	1 689	—	—	15 471
Type 2	24	791	1 310	967	3 882	12 853	3 875	153	—	23 831
Type 3	90	1 407	747	1 499	8 902	13 751	2 462	—	—	28 768
2 Other hospitals of similar character	13	—	—	—	197	1 646	42	—	—	1 885
3 Mental hospitals	23	—	—	—	—	—	19 984	—	—	19 984
4 Cottage hospitals and somatic nursing homes										
1 under health authority	235	—	—	44	19 076	954	427	—	—	20 501
2 under social authority	27	—	—	—	1 204	—	—	—	—	1 204
3 Private	60	—	—	—	2 252	286	4	—	—	2 542
5 Mental nursing homes										
1 under health authority	90	—	—	—	—	—	6 364	—	—	6 364
2 Private	143	—	—	—	—	—	2 587	—	—	2 587
6 Institutions for mentally retarded	161	—	—	—	—	—	—	—	13 040	13 040
Total	875	2 619	2 596	3 198	36 722	40 415	37 434	153	13 040	136 177
<i>per 100 000 inhabitants</i>	.	32	32	39	452	497	460	2	160	1 675

¹ Type 1 = General hospitals for somatic care (except for chronic sick) with 1 000 beds (or more).

Type 2 = General hospitals for somatic care (except for chronic sick) with 500–999 beds.

Type 3 = General hospitals for somatic care (except for chronic sick), sanatoria for TB of the lungs and hospitals for epidemic care with less than 500 beds.

Convalescent homes are not included in any tables, except the one on page 35 (bottom).

The general increase of in-patient care, as measured by the number of beds, was 16,7 % from 1960 to 1972 (table A4). For the care of physically sick it was 25,8 % and for care of mentally diseased 8,8 %. At the same time the number of admissions for physical care rose by 32,1 %, mental hospital care 186,0 %, to give some examples. Beds for chronic sick increased by 96,9 % and admissions by 114,3 %.

To return to table A 1, it will be seen that 116 077 in-patients were treated per day in all hospitals added together, which corresponds to 1,4 % of the population of Sweden.

In general hospitals for mainly somatic diseases the number of in-patients per day was

53 107 (table A 3). The same hospitals were also visited by 3,6 million out-patients paying 9,3 million visits (patients at X-ray departments not included), (table A 8).

The personnel of the hospitals for mainly physical diseases is calculated at about 110 800 individuals, of whom about 6 300 were doctors, and the personnel of the institutions for mental diseases to about 22 900 individuals, whereof about 750 doctors (table A 9). Some of these doctors have been counted more than once, because, under certain circumstances the local medical officer may at the same time be the chief of a small cottage hospital or a home for chronic sick in his district. Similarly most of the doctors of homes for mentally diseased have their main occupation in one of the large mental hospitals.

The density of the hospital personnel appears from the statement that 145 persons per 100 beds were employed in general hospitals, 101 in cottage hospitals, and 76 in homes for chronic sick, physicians included (table A 9). These figures comprise all categories of personnel, even the administrative and domestic staffs. The nursing personnel, physicians excluded, amounted to 108 per 100 beds at somatic hospitals, and the physicians alone to 9.3. A concrete impression is derived from the fact that the personnel of all categories working in all somatic hospitals amounted to 1.2 individuals per in-patient per day. It ought, however, to be kept in mind, that the same staff also took care of a considerable number of out-patients.

The personnel density of the mental hospitals is lower than that of the hospitals for physically sick. Calculated per 100 beds the nursing personnel (physicians excluded) amounts to 63 at mental hospitals. These figures are based on table A 9.

The total running costs of somatic and mental hospitals and institutions for mentally retarded including superannuation and depreciations is estimated at 9 931 million kronor, 8 114 million of which are referable to somatic hospitals and homes (table C 4). The average cost per bed-day amounted to 382.4 kr at the general hospitals, 200.7 at the hospitals for TB of the lungs and 152.6 at homes for chronic diseases (table C 5). On the whole these figures signify that the cost per bed-day has increased about five times since 1960. The running cost per bed-day in 1972 was 150.0 kr at the mental hospitals.

Salaries constitute the predominant part of the running costs of the hospitals and is the main lever of the increase of this cost during the last decades. The increase is partly due to a general raise of the wages, partly to a shortening of the working day of the nursing personnel, in its turn causing increased recruitment. The salaries are responsible for 72.6 % of the running costs of the general hospitals (including superannuation).

The patient's cost of hospital care in a public ward is completely compensated by public funds and the health insurance. Also medicine and doctors' fees are thus covered. If the patient has a private room or goes to a private hospital, he is reimbursed for that part of the costs which corresponds to the price charged in a public ward at the hospital in his home district.

Public Health Services outside the hospitals (chapter Ac)

The adjoining table presents a survey of the local services for ambulatory care and environmental sanitation.

There were 1 357 (rural and city) *medical officers'* posts and physicians with specialist qualifications at the end of 1972, 196 of which, however, were vacant, the activity being maintained by the officer of an adjoining district. There are 23 senior county medical officers and in 11 counties there also is a deputy county medical officer. In the three communes outside county councils there were three senior medical officers (Cf. table A 12).

There were 2 016 posts for *public health nurses* in general service in rural districts and small towns at the end of 1972 (table B 5), but 81 of these were vacant.

The *midwives' districts* numbered 300. The activity is concentrated on prenatal care of pregnant women, since more than 99 % of all deliveries take place in hospitals. The midwives assist, however, to a considerable extent at deliveries in general hospitals, cottage hospitals etc.

The *maternity and child welfare* organization with 1 968 working units (centres, type I and II) is illustrated by table A 15.

50 *TB dispensaries* were working in 1972, where 753 162 X-ray examinations were made (table A 20).

Medical treatment for venereal diseases was given free of charge in bigger communes at special policlinics.

Survey of the Public Health units (out-patient care)

Service	Type of care	Number of units
Senior County Medical Officers	Supervision of environmental sanitation and of preventive and curative care	27 posts in counties and county boroughs
Medical Officers	Preventive and curative care	1357 posts
Public Health Nurses	Preventive and curative care	2016 districts (certain nurses in bigger communes not included)
Out-patients departments at hospitals	Preventive and curative care	200 somatic and mental hospitals
Policlinics in certain cities	Preventive and curative care	11 policlinics
Districts midwifery	Maternity care; deliveries	300 districts for midwives
MCH centres	Maternal and Child Welfare	1968 centres, type I and II
TB dispensaries	TB ambulatory care	50 TB dispensaries
Policlinics for venereal diseases	VD ambulatory care	about 30 policlinics
Bureaus for Sexual Hygiene	Consultation on sexual matters, including use of contraceptives and prevention of abortions	32 bureaus
Quarantine organization	Preventive epidemic care	10 main stations
Bureaus of the mental hospitals for family care and assistance	Mental sick care and assistance to discharged patients	bureaus at 15 hospitals
Centres for children and youth mental care	Child and adolescent psychiatric care	53 centres
Public Dental Service	Dental care	1011 dental clinics
Local Public Health Committees	Environmental sanitation; preventive epidemic care	464 municipalities (local communes)

32 consultation *bureaus for sexual hygiene and abortion cases* subsidized by the State were in operation at the end of the year. At least one physician and two or three social workers were attached to each bureau.

Until the end of 1972 about 6.1 million persons of the total population (8.1 million) have received basic protection against poliomyelitis.

Mental care of children and youth was given at 53 child guidance centres (23 clinics with beds for observation and care) (chapter Ab).

The *Public Dental Service* includes all counties and county boroughs. The activity was carried on in 33 central dental policlinics, mostly situated in the premises of a general hospital, and 885 district policlinics (table A 22). 2 582 dentists were employed in the service, i.e. 37 % of the total number in the country. 2 264 dentists attached to the district policlinics worked in all

3 464 000 hours; 57 % of this time was reserved for children.

A *standing committee for observation of adverse effects of drugs and a congenital malformation index* have been working since 1965 (page 67). According to the standards of the latter the average rate of malformations in the newborn (stillborn included) is 1.4 % in 1972.

Medical personnel (chapter B)

A survey covering all kinds of medical personnel is found in table B 1. There were 11 920 active physicians at the end of 1972. The number includes abt. 330 foreign physicians working in Sweden on a limited license. The active dentists were 6 990 in number. The number of fully licensed dentists, active and non active, appears from the comments to table B 1. There were 42 250 active nurses and nurse-midwives and 640 midwi-

ves. The total of the medical personnel excluding personnel at institutions for mentally retarded amounted to 191 670, administrative and domestic staff at hospitals included.

Expenses out of public funds for health and medical care (chapter C)

The total expense of the State, the counties, the county boroughs, other local communes and the public insurance funds amounts to 13 750 million kr, i. e. 1 693 kr per inhabitant (equivalent to about 160 pounds sterling) (table C 1). The share of the State in the total cost, including the expenses of the sickness funds, amounts to 34 %.

Diseases, deliveries etc. (chapter D)

The *infectious diseases* with individual notification are listed in table D 1. The sum of cases amounted to 10 240 (126 per 100 000 inh.) in 1972. They are listed in the following table.

Cases of notifiable infectious diseases 1972

(clinical cases).

No. in international classification

Infectious diseases of public concern

001	Typhoid fever	8
002	Paratyphoid fever	48
003	Other salmonella infections	1 047
004	Bacillary dysentery	206
006	Amoebic dysentery	65
032	Diphtheria	1
036	Meningococcal meningitis	92
	Non purulent meningitis and meningoencephalitis	874
070	Infectious hepatitis	958
	Inoculation hepatitis	1 553
073	Psittacosis	54
100	Weil's disease	1

Other infectious diseases with individual notification

005, 10	Botulism	1
	Malignant gastro-enteritis in children under 2 years	61
027, 01-09	Listeriosis	7
034, 10-19	Scarlet fever	5 147
021	Tularaemia	11
023	Brucellosis	2
037	Tetanus	4
125	Filariasis	40
120	Schistosomiasis	19
084	Malaria	27
130	Toxoplasmosis	14

Total 10 240

The *TB morbidity* was characterized by the figures 2.7 per 1 000 inhabitants, which stands for the number of persons suffering from the disease and registered at the TB central dispensaries, 2.3 which stands for persons with TB of the lungs, 0.2 for new findings during 1972 of all forms of TB, and 0.04 for fatal cases of tuberculosis (all forms) (table D 7). From 1946 to 1969 the massradiofluorography unit of the National Board of Health and Welfare has made 9.1 million examinations.

Table D 8 shows that the percentage of permanent teeth with non treated *caries* in seven-year-old children was 17.0 % in 1972, before treatment by the Public Dental Care. It would have been even higher, had not a number of counties introduced public dental care also for preschool children (6 years old).

According to the population registers the number of *children born* in 1972 was 113 037. Less than 0.1 % of the deliveries took place in the patient's home with a midwife in charge.

When *abortion, sterilization or castration for legal indications* has been accomplished, the operating doctor has to send a report to the National Board of Health and Welfare within one month. During 1972 24 170 such reports on legal abortions were registered. In 1945, the year prior to an extension of the legal indications, the number was 1 623. 19 percent of the abortions were authorized by the National Board of Health and Welfare (4 584), the remainder being carried out on the responsibility of two collaborating physicians. See tables D 9-D 10.

Exact data regarding the annual number of individuals falling sick with *mental disease* are not available. At the mental hospitals of the county councils' districts and of communes outside county councils 21 968 patients were on the files at the end of 1972 (annex 2, line 17). Of these 60 % were detained under provisions of the mental care act.

Population (annex 5)

The *population* of Sweden amounted to 8 129 160 at the end of 1972. During the same year 113 037 children were born (112 273 live born and 764 stillborn) and 84 056 persons died. The general death rate was 10.35 per 1 000 of the

mean population, the rate of live birth 13,82. The infant mortality rate as measured by the number of dead during the first year per 1 000 live birth was 10,8 and during the period 1968–72 the mean expectation of life was 71,91 years at birth for men and 76,96 for women. Vital statistics are not

the concern of the National Board of Health and Welfare, but some data on the subject are given in the annex. (Reference: Statistical abstract of Sweden – Statistisk årsbok and Population Changes – Befolkningsförändringar, National Central Bureau of Statistics.)

Översikt av organisationen för hälso-, sjuk- och socialvården 1972

KUNGL. MAJ:T (SOCIALDEPARTEMENTET)

SOCIALSTYRELSEN

**Med Socialstyrelsen
sidoordnade serviceorgan**

Statens bakteriologiska
laboratorium
Arbetsmedicinska institutet
Nämnden för sjukvårds- och
socialvårdsbyggnader
Nämnden för internationella
hälso- och socialvårds-
ärenden (NIH)
Apoteksbolaget AB
Handikappinstitutet

**Avd HB: Hälsovård, social-, barna- och
ungdomsvård m m**

HB 1: Omgivningshygien och hälsovård
HB 2: Social barna- och ungdomsvård
HB 3: Tandvård

Avd**SN: Akutsjukvård, nykterhetsvård m m**

SN 1: Kroppssjukvård utanför sjukhus m m
SN 2: Sluten kroppssjukvård m m
SN 3: Psykiatrisk sjukvård
SN 4: Nykterhetsvård, narkomanvård

Nämndkansliet

Rätts- och socialpsykiatri

Avd LÅ: Långtidsvård, åldersvård m m

LÅ 1: Långtidssjukvård, rehabilitering,
handikappvård
LÅ 2: Omsorger om psykiskt utvecklingsstörda
LÅ 4: Åldersvård, socialhjälp m m

**Avd PB: Planerings- och beredskaps-
avdelningen**

PB 1: Personal- och utbildningsplanering
PB 2: Allmän vårdplanering
PB 3: Statistik
PB 4: Beredskapsplanering m m
PB 5: Krigssjukvårdsutbildning, krigsplacering

Avd L: Läkemedelsavdelningen

L 1: Byrån för allmänna läkemedelsärenden
L 2: Registreringsbyrån

Läkemedelslaboratoriet:

L 3: Farmaceutiska enheten
L 4: Farmakologiska enheten
L 5: Farmakoterapeutiska enheten
L 6: Enheten för läkemedelsprovning

Avd A: Administrativa avdelningen

A 1: Juridiska ärenden
A 2: Juridiska ärenden
A 3: Kansli- och personalärenden m m
A 4: Ekonomiska och kamerala ärenden m m
A 5: Information och internationellt samarbete

**Sidoordnade myndigheter
med administrativa uppgifter**

1. Myndigheter med enbart
hälso-, sjuk- och social-
vårdande uppgifter:
Karolinska sjukhusets
direktion
Sjukvårdens och social-
vårdens planerings- och
rationaliseringsinstitut (Spri)
Försvarets sjukvårdsstyrelse
Nämnden för läkares
vidareutbildning
Statens strålskyddsinstitut
Giftnämnden
Arbetsarkivstyrelsen

2. Övriga myndigheter med
hälso-, sjuk- och social-
vårdande uppgifter:
Riksförsäkringsverket
Försäkringsdomstolen
Kriminalvårdsstyrelsen
Skolöverstyrelsen
Civilförsvarsstyrelsen
Kommerskollegium
Sjöfartsverket
Luftfartsverket
Statens naturvårdsverk
Statens livsmedelsverk
Nämnden för undervisnings-
sjukhusens utbyggnade

Beslutande nämnder:

Rättsläkarråd (3 sektioner)
Socialpsykiatrisk nämnd
Psykiatrisk nämnd
Medicinalväsendets ansvars-
nämnd
Läkemedelsnämnd
Specialistbehörighetsnämnden
för tandläkare
Nämnden för utländsk medicinal-
personal (3 sektioner)

Rådgivande organ:

Vetenskapliga rådet
Beredskapsrådet
Hjälpmedelsrådet
Läkemedelsbiverknings-
kommittén

Socialstyrelsen är:

chefsmyndighet för

statens rättskemiska laboratorium
statens rättsläkarstationer
statens rättspsykiatriska kliniker och stationer
länsläkarväsendet och i statens tjänst anställda provinsialläkare

central myndighet för

ungdomsvårdsskolorna (och de i samband med verksamheten vid nämnda skolor upprättade
särskilda inackorderingshemmen)
allmänna och statsunderstödda enskilda vårdanstalter för alkoholmissbrukare (i den mån
sådan anstalt ej lyder under annan statlig myndighet)

tillsynsmyndighet för

länsnykterhetsnämnderna

Styrelsen har inseende över

statens socialvårdskonsulenter
Styrelsens leder den forskning och utbildning i öppen hälso- och sjukvård som bedrivs vid
läkarstationen i Dalby

Lokala självstyrande organ (under socialstyrelsens överinseende):

Landstings (kommuners
utom landsting)
sjukvårdsstyrelser

Styrelser för
omsorger om psykiskt
utvecklingsstörda

Primärkommuners
hälsovårdsnämnder,
socialnämnder,
barnvårdsnämnder
och nykterhets-
nämnder

Enskilda sjukhus och
andra enskilda organ

Hälsovårdsförbund
(med hälsovårds-
konsulenter)

KAP. A

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDENS ORGAN

a. Översikt av organisationen

Med allmän *hälso- och sjukvård* menas i denna publikation hälso- och sjukvårdande verksamhet, som bedrivs av det allmänna eller med dess sanktion och som är tillgänglig för allmänheten. Den militära hälso- och sjukvården, såsom huvudsakligen avsedd för militärpersonal, hör följaktligen icke till den *allmänna* sjukvården sålunda fattad, ej heller sjukavdelningar inom anstalter för fångvård, ungdomsvård o dyl. Institut för blindas och dövas är icke medräknade, enär de har huvudkaraktär av skola.

Hälsovården befattar sig med förebyggande verksamhet i form av t ex omgivningshygieniska åtgärder, hälsofostran och rådgivning riktad till allmänheten eller enskilda jämte profylaktisk individuell undersökning och behandling, medan *sjukvården* befattar sig med personer som vid sjukdom, skada, kroppsfel eller förlossning söker vård (diagnostik och terapi). I praktiken går dock dessa verksamheter ofta hand i hand och någon åtskillnad göres icke mellan dem i dispositionen av denna publikation.

All för allmänheten avsedd hälso- och sjukvårdande verksamhet i Sverige är underkastad statlig kontroll. Övervägande delen bedrivs av eller understödes av det allmänna.

Den centrala organisationen

Socialstyrelsen, som sorterar under socialdepartementet, är central förvaltningsmyndighet för ärenden som rör socialvården, hälso- och sjukvården samt läkemedelsförsörjningen i den mån det inte ankommer på annan statlig myndighet att handlägga sådana ärenden. Styrelsen är organiserad på 23 byråer, fördelade på 6 avdelningar. Inom styrelsen finns 7 råd eller nämnder för handläggning av särskilda frågor och dessutom biträdes styrelsen av ett antal rådgivande organ (se planen på sidan 16).

År 1971 fick socialstyrelsen en ny avdelning – läkemedelsavdelningen – genom sammanslagning av byrån för läkemedelsärenden, statens farmaceutiska laboratorium, farmakopélaboratoriet och läkemedelsbiverkningsnämndens verkställande del. Läkemedelsavdelningen omfattar 2 byråer och läkemedelslaboratorium på 4 enheter. En anledning till sammanslagningen var behovet av samordning och förstärkning av läkemedelskontrollens resurser.

Vid sidan av socialstyrelsen verkar vissa andra centrala institutioner på den allmänna hälso- och sjukvårdens område. Frågor om yrkesarbetshygien handlägges av *Arbetsmedicinska institutet*. *Statens bakteriologiska laboratorium* har till uppgift att inom den humana medicinens bakteriologiska, virologiska och epidemiologiska områden utreda, forska, framställa sera, ympämnen m m.

Nämnden för sjukvårds- och socialvårdsbyggnader har till huvudsaklig uppgift att granska och godkänna byggnadsritningar för sjukvårds- och socialvårdsbyggnader.

Sjukvårdens och socialvårdens planerings- och rationaliseringsinstitut (Spri) har bl a till uppgift att främja, samordna och medverka i huvudmännens planerings- och rationaliseringsverksamhet inom hälso- och sjukvården samt socialvården. I samband med detta instituts tillkomst har bl a Centrala sjukvårdsberedningen och Rådet för sjukhusdriftens rationalisering avvecklats. Csb:s uppgift att granska och godkänna byggnadsritningar har övertagits av ovannämnda nämnd för sjukvårds- och socialvårdsbyggnader.

Statens livsmedelsverk, som inrättades 1972, har bl a till uppgift att leda, samordna och övervaka det livsmedelshygieniska arbetet, att vara centralt organ för livsmedelsundersökningar och att bevaka konsumentintresset inom livsmedelsområdet. Verket är chefsmyndighet för besiktningsveterinärorganisationen. I samband med verkets tillkomst har verksamheten vid Statens institut för folkhälsan och vid Veterinärstyrelsen avvecklats.

Slutligen må nämnas, att de statliga undervisningssjukhusen intager en i förhållande till socialstyrelsen självständig ställning.

Den lokala organisationen

I sjukvårdslagen, som trädde i kraft den 1 juli 1963, är stadgat, att landstingskommun och stad, som ej tillhör sådan kommun, har skyldighet »ombesörja såväl

öppen som slutna vård för sjukdom, skada, kroppsfel och barnsbörd, i den mån icke annan dragar försorg härom».

Med *öppen* vård menas vård av patient, som icke är intagen på sjukhus; med *slutna* vård avses vård av intagen patient. Beträffande begreppet sjukhus hänvisas till »Översikt av den slutna vården» nedan i detta kapitel.

Landstingskommunerna är 23 till antalet, vartill kommer 3 kommuner, som icke deltagar i landsting. Landstingens områden sammanfaller i regel med länens. Undantag utgör de län, ur vilka landstingsfri kommun utbrutits. De tre kommunerna är Göteborg, Malmö och Gotland (se koden på karta 1).

I landstingskommun eller kommun som ej tillhör landsting utövas ledningen av den sjukvårdande verksamheten av en sjukvårdsstyrelse.

Att staten, landstingen och motsvarande kommuner uppbär huvudmannaskapet för den slutna vården och faktiskt är huvudmän också för betydande delar av den öppna, hindrar icke att även andra – primärkommuner, allmännyttiga stiftelser och enskilda personer – i viss omfattning svarar för delar av sjukvården, vilket framgår av följande översikt. De där förekommande bokstäverna S, L osv är huvudmännens kodbeteckningar.

(S) Staten är huvudman för:

Länsläkarorganisationen

2 undervisningssjukhus: Karolinska sjukhuset och Akademiska sjukhuset.
Riksförsäkringsverkets sjukhus ehuru formellt drivna av en privat organisation.

(L) Landstingen är huvudmän för:

Sjukhusvård i allmänhet – inkl öppen vård vid sjukhus (alltså för driften av lasarett¹, sjukstugor, förlossningshem, sjukhem för långvarigt kroppssjuka, sjukhem för lättskötta psykiskt sjuka, inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda, konvalescenthem).

Provinsiällläkarväsendet

Förlossningsvård (öppen genom distriktsbarnmorskorna och slutna genom sjukhus)

Distriktsvård (distriktssköterskorna)

Mödrahälsovård

Barnhälsovård

Abortförebyggande verksamhet

Familjerådgivning

Tuberkulosdispensärer

Psykisk barna- och ungdomsvård

Folktandvård

¹ Sanatorier och epidemisjukhus benämnes lasarett för lungsjukvård och infektionssjukvård fr o m 1969.

- (U) Kommunerna utom landsting är huvudmän för samma vårdgrenar som landstingen. Länsläkarna motsvaras hos dem av förste stadsläkarna och provinsialläkarna av stadsdistriktsläkarna. Dessutom har dessa kommuner:
- Hälsovårdsnämnder
 - Fristående polikliniker
 - Stadssjuksköterskor
 - Skolhälsovård
- (K) Primärkommuner (andra än kommuner utom landsting) är huvudmän för:
- Hälsovårdsnämnder
 - Stadsläkare (kan förekomma i kommun med minst 15 000 och skall finnas i kommun med minst 40 000 invånare) och kommunalt anställda sjuksköterskor
 - Sjukhem för långvarigt kroppssjuka i vissa fall
 - Skoltandvård ej tillhörande folktandvården (i några kommuner)
 - Skolhälsovård
- (F) Föreningar, stiftelser o dyl, i vilkas styrelser det allmänna är representerat, förekommer såsom huvudmän för:
- Vissa specialistsjukhus av lasarettskaraktär (barnsjukhus, reumatikersjukhus, kustsanatorium)
- (P) Privata personer eller företag förekommer såsom huvudmän för:
- Enskilda vårdhem av sjukhemskaraktär
 - Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda

Härtill kommer privatpraktiserande läkare och tandläkare.

En preciserad översikt av huvudmannaskapet för den slutna sjukvården lämnas i tab A 2 och bilaga I.

Det har framgått av ovanstående, att riket är indelat i 26 sjukvårdsområden. Dessa är emellertid för små för vissa vårdformer, och därför inrättades enligt riksdagsbeslut år 1960 den sk regionsjukvården. Denna innebär, att man indelat riket i sju sjukvårdsregioner så tilltagna, att var och en för sig lämnar ett befolkningsunderlag stort nog att motivera kliniker för varje slag av specialistvård, även av mera sällsynta sjukdomar. Kartan på sidan 45 visar regionernas gränser, namn och läge för de sk regionsjukhusen, dvs de lasarett – ett i varje region – till vilka den mest specialiserade vården förlagts, befolkningsunderlaget m m. Det framgår, att regionernas gränser i några fall korsar sjukvårdsområdenas.

Som komplettering till uppgiften om huvudmännen må nämnas, att stat, landsting och primärkommuner i viss utsträckning understödjer vård, för vilken de själva icke är huvudmän. Sålunda utgår på vissa villkor statsbidrag till driften och

i allmänhet också till anläggningen av sjukvårdsanstalter, där det bedrivs radio-terapi, psykiatrisk vård, epileptikervård och vård av psykiskt utvecklingsstörda. Till folktandvårdens drift och utrustning utgår likaledes statsbidrag. *Landstingsbidrag* utgår till vissa primärkommuner och enskilda, som driver vård av långvarigt kroppssjuka, vård av psykiskt sjuka, epileptikervård och vård av psykiskt utvecklingsstörda m m. Även bidrag till allmän kroppssjukvård förekommer undantagsvis, liksom till konvalescentvård.

Vårdformer och anstaltstyper

Man brukar skilja mellan vårdformer och typer av anstalter. Vårdformen bestäms närmast av de sjukdomar eller det klientel, som vårdas; så erhåller t ex tuberkulosa, psykiskt sjuka och gravida kvinnor resp tuberkulosvård, psykiatrisk vård och mödrahälsovård. Man talar även om akut vård, vård av långvarigt sjuka osv. Anstaltens typ, däremot, avser den driftenhet, som lämnar vården, t ex lasarett, sjukhem, poliklinik osv.

Vårdformer och anstaltstyper sammanfaller vanligen men icke alltid. Bilaga 3 visar, hur dessa förhållanden för närvarande ställer sig inom den slutna vården. Man ser, hur kroppssjukvården i det väsentliga bestrides av lasarett, men att sådan kroppssjukvård som avser vård av långvarigt kroppssjuka i stor utsträckning förekommer vid särskilda sjukhustyper. En mera ingående beskrivning av dessa förhållanden lämnas i kommentaren till bilagan och i textavsnitten b och c nedan i detta kapitel. Vad därefter angår den öppna vården, har specialorgan inrättats för mödra- och barnhälsovård, förlossningsvård, lungtuberkulosvård, venerisk sjukvård och abortförebyggande verksamhet, vilket allt närmare beskrives i särskilda avsnitt under c nedan. Tjänsteläkarna (provinsialläkarna och stadsdistriktsläkarna), liksom distriktssköterskorna, deltar i dylik specialiserad vård i egenskap av anställda vid ifrågavarande organ, men ingår i övrigt i organ för öppen hälso och sjukvård i allmänhet (tjänsteläkarväsendet resp distriktsvården).

Utvecklingen går mot en minskning av antalet anstaltstyper men mot en ökning av vårdformerna. Sålunda låter huvudmännen lasaretten överta de uppgifter som hafts om hand av de fristående sjukhusen för speciella vårdformer, antingen genom att öppna nya avdelningar eller genom att ansluta de fristående sjukhusen till lasaretten. Detta har sedan länge skett med förlossningsvården, på senare tid med tuberkulos- och infektionssjukvården, därefter med den psykiatriska vården och under de senaste åren med vården av långvarigt kroppssjuka. Så länge man har specialsjukhus för visst klientel, är likväl distinktionen mellan anstaltstyp och vårdform nödvändig att upprätthålla.

Det må tillfogas, att även vårdformernas inbördes förhållanden ändras. Samtidigt som en allt finare uppdelning på specialkliniker inom lasaretten äger rum, utjämnas gränserna mellan vissa vårdformer, såsom mellan kroppssjukvård och psykiatrisk vård och i viss mån också mellan akutvård och långtidsvård.

Översikt av den slutna vården

Sjukvårdslagen upptog 1972 följande typer av sjukhus (6 §):¹

Lasarett (för somatisk och/eller psykiatrisk vård)	Sjukhem för a) långvarigt kroppssjuka
Sjukstuga	b) lättskötta psykiskt sjuka
Förlossningshem	c) konvalescenter

Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda utgör ytterligare en typ, som dock icke uppräknats ovan, beroende på att vårdformen icke räknas till den egentliga sjukvården och därför icke innefattas i sjukvårdslagen utan regleras genom särskild författning. (Se ytterligare beträffande anstalter för psykiskt sjuka och psykiskt utvecklingsstörda, tabell A 3.)

Översikt av den av det allmänna drivna öppna vården

Den öppna hälso- och sjukvården regleras genom en rad specialförfattningar, vilka omnämnes i de olika textavsnitten nedan. Vårdorganen presenteras i korthet i nedanstående översikt.

Syftet med översikten är att redovisa de särskilda organ, som meddelar öppen hälso- och sjukvård, icke att ge en uttömmande beskrivning av hur olika vårdbehov tillgodoses genom öppen vård.

Organ för öppen hälso- och sjukvård	Vårdform	Antal organ
Tjänsteläkarna	Hälso- o. sjukvård i allmänhet	Provinsialläkarstationer o. stadsdistriktsläkardistrikt
Distriktsvård	Hälso- o. sjukvård i allmänhet	² 22 016 distriktsköterskedistrikt
Öppen vård vid sjukhus	Hälso- o. sjukvård i allmänhet	ca 200 kroppssjukhus
Polikliniker i Stockholm o. Göteborg	Hälso- o. sjukvård i allmänhet	³ 11 polikliniker
Distriktsbarnmorskorna	Mödrahälsovård Förlossningsvård	300 barnmorskeområden
Mödra- och barnavårdscentraler	Mödra- och barnhälsovård	1 968 centraler
Tuberkulosdispensärer	Lungsjukvård	50 tuberkulosdispensärer
Polikliniker för könssjukvård	Vård av veneriska sjukdomar	ca 30 polikliniker
Byråer för sexualrådgivning	Abortförebyggande m m	32 byråer
Karantänsväsendet	Förebyggande infektionssjukvård	10 karantänsstationer
Hjälpverksamhet o. familjevård knutna till lasarett för psykiatrisk vård	Psykisk hälso- o. sjukvård	15 sjukhus
Centraler för psykisk barn- och ungdomsvård	Barn- o. ungdomspsykiatri	53 centraler
Folktandvården	Tandvård	1 011 tandpolikliniker

¹ Fr o m 1969 har sjukhustyperna sanatorium, tuberkulosjukstuga, epidemisjukhus och epidemisjukstuga utgått ur lagen.

² Dessutom ett antal tjänster för likartade uppgifter i vissa tätorter, jfr under Kap. A.c, distriktsvården m.m. – ³ Polikliniker som verkat under samma adress har räknats som en.

Lagstiftning

Sjukvårdslagen av den 6 juni 1962 och den med stöd av denna lag den 29 mars 1963 utfärdade sjukvårdsstadgan trädde i kraft den 1 juli 1963. Lagen har ändrats vid ett flertal tillfällen och sjukvårdsstadgan har ersatts av en sjukvårdskungörelse, som trädde i kraft den 1 januari 1973. Lagen upptager, såsom framgår av föregående översikt av den slutna vården, vissa typer av sjukhus. I fråga om de på anstalter av olika typ förekommande vårdformerna innebär de nya författningarna betydelsefulla ändringar. Epidemisjukhusen har med två undantag uppgått i centrallasaretten som infektionskliniker. De kvarvarande utgör enligt ändring i sjukvårdslagen 1969 lasarett för infektionssjukvård. Långvarigt kroppssjuka kan vårdas på lasarett, antingen på särskild klinik för dylika sjuka eller också på avdelning ansluten till befintlig klinik (vanligen den medicinska kliniken). Sanatorierna utgör – i de fall de ej uppgått i lasarett som lungkliniker – lasarett för lungsjukvård enligt ändring i sjukvårdslagen 1969. »Sjukhem» har vidare fastställts såsom benämning på fristående sjukhus för långvarigt kroppssjuka, lätt-skötta psykiskt sjuka och konvalescenter. Fr o m 1967 har begreppet mentalsjukhus utgått ur lagstiftningen, vilket innebär att dessa sjukhus numera klassificeras som lasarett specialiserade för psykiatrisk vård.

Ledning av landstingskommuns sjukvårdande verksamhet skall enligt sjukvårdslagen (9 §) utövas av sjukvårdsstyrelse och detsamma gäller för kommun som icke tillhör landstingskommun.

Enligt instruktion för länsläkarväsendet den 3 december 1965 skall i varje län finnas en länsläkarorganisation. En redogörelse för denna återfinnes i kapitel A, c.

Lag om beredande av sluten psykiatrisk vård i vissa fall den 16 juni 1966 trädde i kraft den 1 januari 1967, då sinnessjuklagen den 19 september 1929 upphörde att gälla.

Enligt stadgan om enskilda vårdhem m m den 20 mars 1970 avses därmed inrättning, som drivs av annan än staten, kommun eller landstingskommun och som har minst tre vårdplatser för sjukvård eller annan personlig omvårdnad eller tillsyn. Från stadgan är undantagna vissa vårdformer och typer av anstalter.

Tab A 1. Översikt av den slutna vården år 1972 *Survey of in-patient services*

Källa: Sjukhusens årsberättelser.

Sjukhustyp <i>Hospital type</i>	Antal sjukhus <i>No. of hospitals</i>	Vårdplatser (fast- ställt antal) <i>Beds (official number)</i>		Intagningar <i>Admissions</i>	Vård dagar, 1 000-tal <i>Bed-days, 1 000</i>	Patienter i medeltal per dag <i>No. of patients per day</i>	Beläggning, % <i>Occupancy, %</i>
		den 31/12	i medeltal under året <i>Average during year</i>				
Lasarett för somatisk och/eller psykiatrisk vård <i>Somatic and mental hospitals</i>	159	89 939	88 773	1 318 903	26 555	72 555	82
Sjukhem för somatisk och/ eller psykiatrisk vård <i>Somatic and mental nursing homes</i>	555	33 198	33 245	61 883	11 369	31 063	93
Specialsjukhus och vårdhem för psykiskt utvecklingsstörda ¹ <i>Establishments for mentally retarded</i>	161	13 040	13 224	2 605	4 560	12 459	94
Hela den slutna vården <i>Total</i>							
1972	875	136 177	135 242	1 383 391	42 484	116 077	86
1971	877	134 458	134 051	1 366 777	41 744	114 367	85
1970	891	133 644	132 496	1 341 077	41 162	112 776	85
1969	886	131 347	129 837	1 303 561	40 311	110 440	85
1968	890	128 324	127 088	1 291 444	39 319	107 427	85
1967	900	126 010	124 663	1 206 019	38 403	105 215	84
1966	904	126 922	126 259	1 165 663	38 537	105 580	84
1965	902	125 667	125 187	1 132 160	38 243	104 775	84
1960	928	116 681	114 899	1 001 203	37 670	100 465	87
1955	963	105 108	104 703	916 784	34 861	95 510	91
1950	996	99 232	98 670	..	..	..	..

¹Före 1967 ingick även särskolor.

Tabell A 1

Översikten omfattar samtliga sjukhus utom sjukhem för konvalescentvård, såvida dessa icke ingår som avdelningar av annat sjukhus. Sjukhustyperna har i tabellen indelats i tre grupper nämligen, lasarett (inbegripet vissa andra sjukhus av lasarettskaraktär), sjukhem (inkl sjukstugor m fl) och inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda. En mera ingående beskrivning av sjukhusens gruppering finns i texten kap A, b »Översikt av den slutna och öppna vården».

Vårdplatser. Uppgifterna om antalet platser i medeltal under året är beräknade som medeltal av antalen vid två på varandra följande årsskiften.

Intagningar. Patienter, som intagits mer än en gång under året är dubbelräknade.

Vård dagar. In- och utskrivningsdagen har tillhoppa alltid räknats som en. Vård dagar för barn, i den mån de vistats på sjukhuset endast i egen-skap av där nyfödda, är icke medräknade.

Patienter i medeltal per dag = antalet vård dagar dividerat med 365 (366). Antalet i medeltal per dag vårdade personer år 1972 motsvarar 1,4 % av medelfolkmängden.

Beläggning = antalet patienter i medeltal per dag i procent av det fastställda antalet vårdplatser i medeltal under året. Om alternativt det tillgängliga platsantalet (efter avdrag av eventuellt stängda platser) får ingå i beräkningen, stiger beläggningstalen. Det bör observeras, att ju kortare vårdtiderna är, desto svårare är det att hålla full beläggning.

För specifikation av tabellen se närmast tabell A 3 och bilaga 1-3.

Tab A 2. Översikt av sjukhus och vårdplatser för slutna sjukvård den 31/12 1972 fördelade efter huvudmannakategori

Survey of hospitals and beds. Type of hospital and responsible authority

Källa: Sjukhusens årsberättelser.

Sjukhustyp <i>Type of hospital</i>	Huvudman <i>Responsible authority</i>					
	Staten (S) <i>The State</i>	Landsting och landstingsfria kommuner (L, U) <i>Counties and county boroughs</i>	Övriga kommuner (K, Kf) <i>Local authorities¹</i>	Vissa fonder, stiftelser o dyl (F) <i>Funds etc</i>	Privata företag (P) <i>Private</i>	Summa <i>Total</i>
Antal sjukhus <i>No. of hospitals</i>						
Lasarett för somatisk och/eller psykiatrisk vård <i>Somatic and mental hospitals</i>	5	141	–	7	6	159
Sjukhem m fl för somatisk och/eller psykiatrisk vård <i>Somatic and mental nursing homes</i>	–	325	27	–	203	555
Specialsjukhus och vårdhem för psykiskt utvecklingsstörda <i>Establishments for mentally retarded</i>	–	117	–	–	44	161
Hela den slutna vården <i>Total</i>	5	583	27	7	253	875
Fastställt antal vårdplatser <i>No. of beds</i>						
Lasarett för somatisk och/eller psykiatrisk vård <i>Somatic and mental hospitals</i>	3 815	84 499	–	929	696	89 939
Sjukhem för somatisk och/eller psykiatrisk vård <i>Somatic and mental nursing homes</i>	–	26 865	1 204	–	5 129	33 198
Specialsjukhus och vårdhem för psykiskt utvecklingsstörda <i>Establishments for mentally retarded</i>	–	11 158	–	–	1 882	13 040
Hela den slutna vården <i>Total</i>	3 815	122 522	1 204	929	7 707	136 177
Procentuell fördelning av vårdplatserna <i>Beds, percentage distribution</i>						
Lasarett för somatisk och/eller psykiatrisk vård <i>Somatic and mental hospitals</i>	4,2	94,0	–	1,0	0,8	100,0
Sjukhem för somatisk och/eller psykiatrisk vård <i>Somatic and mental nursing homes</i>	–	80,9	3,6	–	15,5	100,0
Specialsjukhus och vårdhem för psykiskt utvecklingsstörda <i>Establishments for mentally retarded</i>	–	85,6	–	–	14,4	100,0
Hela den slutna vården <i>Total</i>	2,8	90,0	0,9	0,7	5,6	100,0

¹Ett flertal sjukhem som tidigare drivits av kommuners socialnämnd är fr o m 1971 landstingsägda.

Tabell A 2

Tabellen omfattar, liksom tabellerna A 1, A 3 m fl, samtliga rikets sjukhus med undantag av fristående konvalescenthem. Dock ingår ett fåtal konvalescentplatser, som anslutits såsom avdelningar till andra sjukhus.

Hänsyn har inte tagits till förekommande avtal, genom vilka viss huvudman fått använda vissa vårdplatser på annan huvudmans sjukhus. Tabellen avser endast sjukhus som var i verksamhet vid årets slut. Vårdplatsantalet gäller det officiella, av respektive sjukhusdirektion fastställda antalet.

Tab A 3. Sjukhusen år 1972, deras vårdplatser, intagningar, vård dagar och beläggning
Hospitals, beds, admissions, bed-days and occupancy

Källa: Sjukhusens årsberättelser.

Sjukhustyp <i>Hospital type</i>	Antal sjukhus <i>No. of hospitals</i>	Vårdplatser (fastställt antal) <i>Beds</i>		Intagningar <i>Admissions</i>	Vård dagar 1 000-tal <i>Bed-days, 1 000</i>	Patienter i medeltal per dag <i>No. of patients per day</i>	Beläggning. % <i>Occupancy, %</i>
		den 31/12	i medeltal under året <i>Average during year</i>				
Hela riket <i>Total</i>	875	136 177	135 242	1 383 391	42 484	116 077	86
1 Lasarett <i>General hospitals typ 1</i>	9	15 471	66 930	330 549	4 354	11 896	80
Lasarett <i>General hospitals typ 2</i>	24	23 831		466 993	6 798	18 574	
Lasarett mfl <i>General hospitals etc typ 3</i>	90	28 768		450 999	8 285	22 637	
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär <i>Other hospitals of similar character</i>	13	1 885	1 803	14 141	568	1 552	86
3 Lasarett för psykiatrisk vård <i>Mental hospitals</i>	23	19 984	20 040	56 221	6 550	17 896	89
4 Sjukstugor och sjukhem/vårdhem för somatisk vård drivna av: <i>Cottage hospitals and somatic nursing homes:</i>							
1 Landsting och landstingsfria kommuner <i>Under health authority</i>	235	20 501	20 534	46 962	6 960	19 016	93
2 Kommuns socialnämnd <i>Under social authority</i>	27	1 204	1 291	939	442	1 208	94
3 Enskilda <i>Private</i>	60	2 542	2 576	8 089	879	2 402	93
5 Sjukhem/vårdhem för lättskötta psykiskt sjuka drivna av: <i>Mental nursing homes:</i>							
1 Landsting och landstingsfria kommuner <i>Under health authority</i>	90	6 364	6 350	4 930	2 191	5 986	94
2 Enskilda <i>Private</i>	143	2 587	2 495	963	897	2 451	98
6 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda <i>Institutions for mentally retarded:</i>							
1 Specialsjukhus <i>Specialized hospitals</i>	6	1 772	1 912	700	590	1 612	84
2 Vårdhem <i>Residential homes</i>	155	11 268	11 312	1 905	3 970	10 847	96

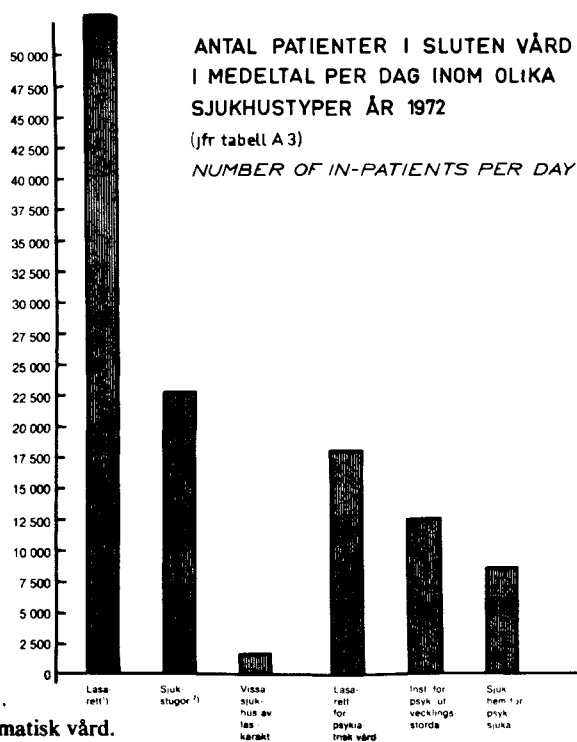
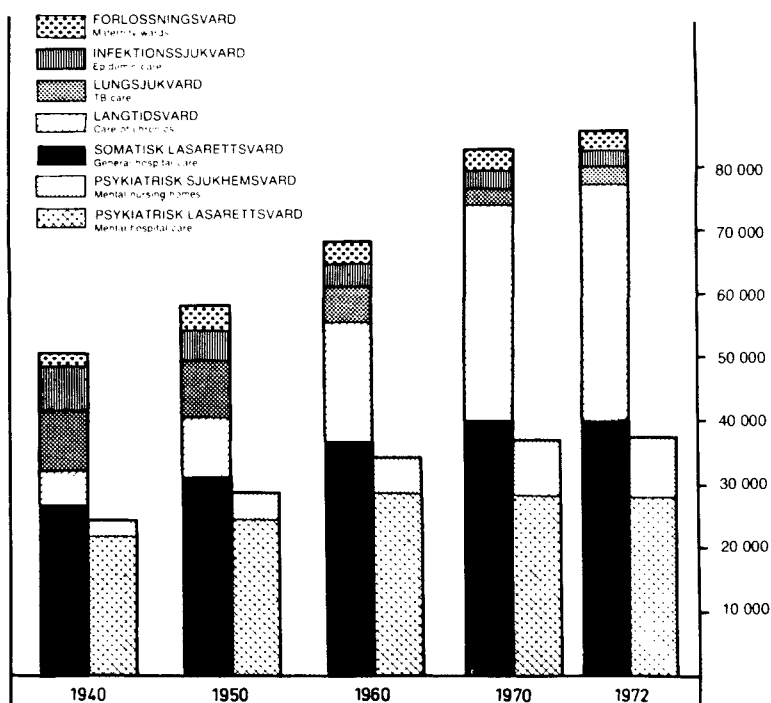
Tabell A 3

Som framgår av tabellens rubrik omfattar tabellen rikets samtliga sjukhus. Sjukhusen har indelats i 6 huvudgrupper. Vad dessa omfattar beskrivs i texten nedan under A. b »Översikt av den slutna och öppna vården». Det i medeltal för året fastställda platsantalet är här ovan liksom i tabell A 1 beräknat som medeltal mellan platsantalen vid två på varandra följande årsskiftet. Det kan sålunda icke göra anspråk på att vara exakt.

Genom den nya indelningen av sjukhusen är det i många fall omöjligt att jämföra siffrorna med tidigare års uppgifter. En bild av hur olika vårdformer utvecklats under de senaste årtiondena kan dock erhållas av tabell A 4. Ytterligare beskrivning av beräkningsmetoderna återfinnes i kommentaren till tabell A 1.

Vårdplatser i sluten kroppssjukvård och psykiatrisk vård 1940–1972 (exkl. anstalter för psykiskt utvecklingsstörda)

Beds for in-patients in somatic and mental care (institutions for mentally retarded excluded)

¹ Se not under bilaga 3.

² Samt sjukhem för somatisk vård.

Tab A 4. Översikt av den slutna vårdens utveckling åren 1930–1972

Källa: Sjukhusens årsberättelser.

År Year	Kroppssjukvård <i>Care of somatic diseases</i>						Psykiatrisk vård <i>Care of mental diseases</i>		
	Lasarettsvård o liknande <i>General hos- pital and similar care</i>	Lungsjuk- vård <i>Care of lung- diseases</i>	Infek- tions- sjukvård <i>Epidemic care</i>	Förlösnings- vård <i>Maternity care</i>	Vård av långvarigt kroppssjuka <i>Care of chronic sick</i>	Summa kroppssjuk- vård <i>Total, soma- tic care</i>	Lasarettsvård <i>Mental hos- pitals</i>	Sjukhems- vård <i>Mental nurs- ing homes</i>	Summa psykiatrisk vård <i>Total, mental care</i>
Vårdplatser (fastställt antal i slutet av året) <i>Beds (official number at end of year)</i>									
1930	22 670	7 414	6 753	1 228 ¹	3 902	41 967	15 743	..	..
1940	27 002	9 286	6 779	2 674 ¹	5 332	51 073	22 272	2 401	24 673
1950	31 351	8 546	5 131	3 733	9 175	57 936	24 720	4 206	28 926
1960	36 755	5 528	3 524	3 532	18 647	67 986	28 054	6 354	34 408
1970	40 286	2 732	2 676	3 384	33 558	82 636	28 253	8 785	37 038
1971	40 037	2 723	2 626	3 211	35 326	83 923	27 874	9 100	36 974
1972	40 415	2 619	2 596	3 198	36 722	85 550	28 052	9 382	37 434
Antal intagningar <i>Admissions</i>									
1930	273 369	15 322	21 765	31 954 ¹	..	..	7 154	..	..
1940	387 579	19 257	32 393	78 035 ¹	..	..	8 416	(955) ²	..
1950	620 870	15 626	56 204	121 097	13 295	827 092	19 756	(1 320) ²	..
1960	760 082	15 730	42 769	111 353	27 151	957 085	37 603	3 983	41 586
1970	993 532	20 159	41 220	126 904	53 658	1 235 473	96 739	6 018	102 757
1971	1 000 344	21 233	44 156	131 798	57 482	1 255 013	102 060	6 360	108 420
1972	1 013 699	20 861	43 017	131 321	58 190	1 267 088	107 528	5 973	113 501
Vård dagar (1000-tal) <i>Bed-days (1000)</i>									
1930	7 201	2 546	1 010	387 ¹	1 219	12 363	..	..	..
1940	8 608	3 054	1 135	807 ¹	1 747	15 351	9 381	(536) ²	..
1950	9 714	2 420	781	1 013	3 054	16 982	10 051	(1 224) ²	..
1960	10 499	1 160	660	850	6 139	19 308	10 305	2 141	12 446
1970	11 238	674	570	858	10 702	24 042	9 385	2 955	12 340
1971	11 147	653	552	874	11 652	24 878	9 076	3 152	12 228
1972	11 179	609	547	866	12 447	25 648	9 029	3 204	12 233
Per 100 000 av folkmängden <i>Per 100 000 population</i>									
Vårdplatser <i>Beds</i>									
1930	369	121	110	20 ¹	63	683	256	..	..
1940	424	146	106	42 ¹	84	802	349	38	387
1950	445	121	73	53	130	822	350	60	410
1960	490	74	47	47	249	907	375	84	459
1970	499	34	33	42	415	1 023	350	108	458
1971	493	34	32	40	435	1 034	344	112	456
1972	497	32	32	39	452	1 052	345	115	460
Antal intagningar <i>Admissions</i>									
1930	4 451	250	354	520 ¹	..	..	116	..	..
1940	6 083	302	509	1 225 ¹	..	..	132	15 ²	..
1950	8 811	222	797	1 718	189	11 737	281	19 ²	..
1960	10 136	210	570	1 485	362	12 763	502	53	555
1970	12 294	249	510	1 570	664	15 287	1 197	75	1 272
1971	12 327	262	544	1 624	708	15 465	1 258	78	1 336
1972	12 470	257	529	1 615	716	15 587	1 323	73	1 396
Vård dagar (1 000-tal) <i>Bed-days (1 000)</i>									
1930	117,2	41,5	16,4	6,3 ¹	19,8	201,2	..	..	..
1940	135,1	47,9	17,8	12,7 ¹	27,4	240,9	147,2	8,4 ²	..
1950	137,9	34,3	11,0	14,4	43,3	241,0	142,8	17,4 ²	..
1960	140,0	15,5	8,8	11,3	81,9	257,4	137,4	28,6	166,0
1970	139,1	8,3	7,1	10,6	132,4	297,5	116,1	36,6	152,7
1971	137,4	8,0	6,8	10,8	143,6	306,6	111,8	38,8	150,6
1972	137,5	7,5	6,7	10,7	153,1	315,5	111,1	39,4	150,5

¹Ett mindre antal platser för gynekologi har inte kunnat särskiljas här. – ²Inbegriper inte enskilda anstalter.

Development of inpatient care

Vård av psykiskt utvecklings- störda <i>Care of mentally retarded</i>	Epileptiker- vård <i>Care of epileptics</i>	All sluten sjukvård <i>All in-patient care</i>
---	---	--

..	..	..
..	..	..
11 417	953	99 232
13 318	969	116 681
13 420 ³	550	133 644
13 408 ³	153	134 458
13 040 ³	153	136 177
..	..	..
..	..	..
1 635	157	(849 960)
2 270 ⁴	260 ⁴	(1 001 200)
2 598 ³	249	1 341 077
3 152 ³	192	1 366 777
2 605 ³	197	1 383 391
..	..	..
..	..	..
..	..	..
4 669	347	36 770
4 589 ³	191	41 162
4 591 ³	47	41 744
4 560 ³	44	42 484
..	..	..
..	..	..
162	14	1 408
178	13	1 557
166 ³	7	1 654
165 ³	2	1 657
160 ³	2	1 674

..	..	..
..	..	..
23	2	(12 061)
..	..	..
32 ³	3	16 594
39 ³	2	16 842
32 ³	2	17 017

..	..	..
..	..	..
..	..	..
62,3	4,6	490,3
56,8 ³	2,4	509,4
56,6 ³	0,6	514,4
56,1 ³	0,5	522,6

Utvecklingen 1960–1972 åskådliggjord genom indextal beräknade på de absoluta talen i tabellens övre hälft, ställer sig sålunda.

	Indextal (Index numbers)			
Vårdplatser (Bed-trend)	1960	1970	1971	1972
Kroppssjukvård (summa)	100	121,5	123,4	125,8
Lasarettsvård o liknande	100	109,6	108,9	109,9
Lungsjukvård	100	49,4	49,3	47,4
Infektionsjukvård	100	75,9	74,5	73,7
Förlossningsvård	100	95,8	90,9	90,5
Vård av långvarigt kropps- sjuka	100	180,0	189,4	196,9
Psykiatrisk vård (summa)	100	107,6	107,5	108,8
Psykiatrisk lasarettsvård	100	100,7	99,4	100,0
Sjukhem för psyk. vård	100	138,3	143,2	147,7
Vård av psykiskt utveck- lingsstörda	100	100,8	100,7	97,9
Epileptikervård	100	56,8	15,8	15,8
All sluten sjukvård	100	114,5	115,2	116,7
Intagningar (Admissions)				
Kroppssjukvård (summa)	100	129,1	131,1	132,1
Lasarettsvård o liknande	100	130,7	131,1	133,0
Vård av långvarigt kropps- sjuka	100	197,6	211,7	214,3
Psykiatrisk vård (summa)	100	247,1	260,7	272,9
Psykiatrisk lasarettsvård	100	257,3	271,4	286,0
Vårddagar (Bed-days)				
Kroppssjukvård (summa)	100	124,5	128,8	132,8
Lasarettsvård o liknande	100	107,0	106,2	106,4
Vård av långvarigt kropps- sjuka	100	174,3	189,8	202,8
Psykiatrisk vård (summa)	100	99,1	98,2	98,3
Psykiatrisk lasarettsvård	100	91,1	88,1	87,6

Medelvårdtid dagar Mean Average stay in hospital, days

År	Lasarettsvård och liknande	Lungsjuk vård	Infektions- sjukvård	Förlossnings- vård
1930	26,3	166,2	46,4	12,1
1940	22,2	158,6	35,0	10,3
1950	15,8	154,8	13,9	8,4
1960	13,8	73,7	15,4	7,6
1970	11,3	33,4	13,8	6,8
1971	11,1	30,8	12,5	6,6
1972	11,0	29,2	12,7	6,6

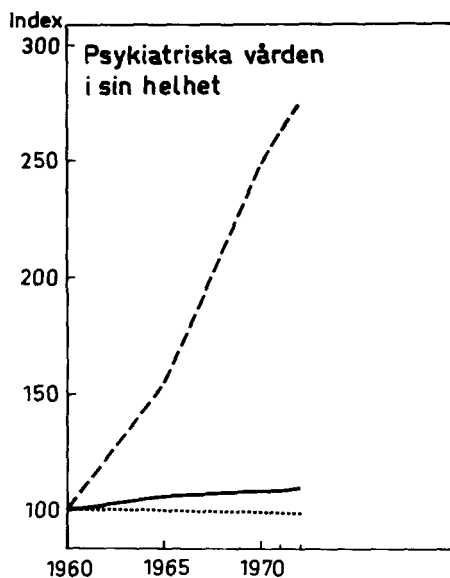
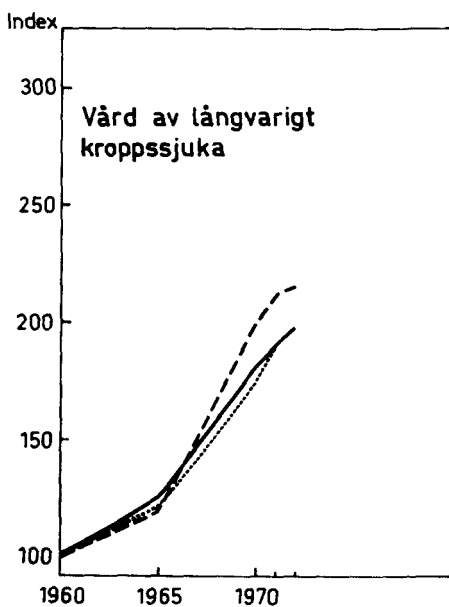
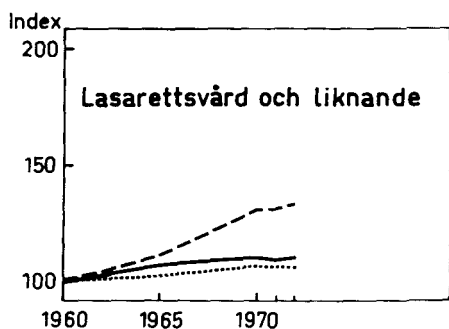
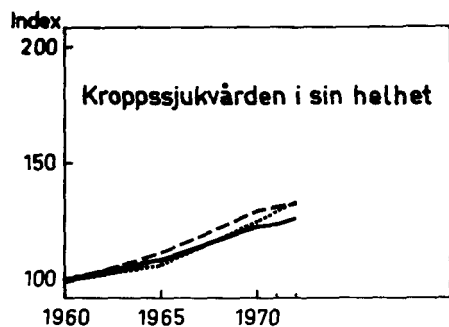
Tabell A 4

Vårdplatser, intagningar, vårddagar. Tabellen visar antalet platser, som enligt huvudmännens beslut avsetts för de angivna vårdformerna vid slutet av året. Uppgifterna om intagningar och vårddagar avser verksamheten under året och svarar alltså icke helt mot platsantalet. De relativa talen i tabellens undre del har samtliga beräknats på folkmängden vid slutet av året.

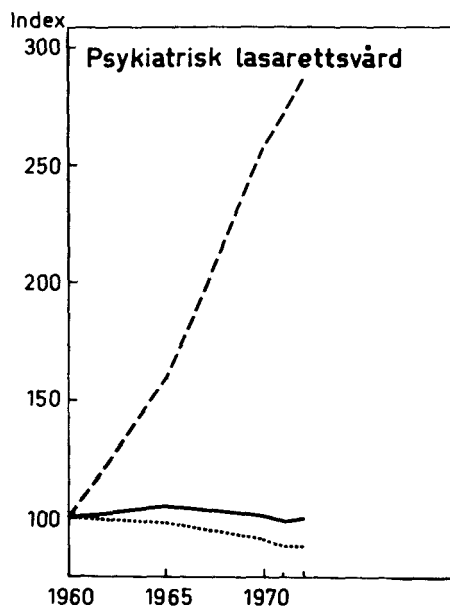
³Avser specialistsjukhus och vårdhem men icke platser på särskolor. – ⁴Beräknat tal.

Olika vårdformers utveckling 1960–1972 (diagram till indextalen sid 29)

Development of certain types of care (see index figures page 29)

— Vårdplatser
 - - - Intagningar
 Vård dagar

Tab A 5. Vårdplatsantalets förändringar vid samtliga sjukhus åren 1950–1972

Development of bed-strength of all hospitals by type of care 1950–1972

Vårdform Type of care	Fastställt antal vårdplatser vid årets slut Authorized number of beds at end of year					
	1950	1955	1960	1970	1971	1972
Kliniker med egen specialläkare Departments with a specialist doctor of their own	61 229	63 549	74 603	80 694	80 627	82 191
Invärtes medicin	7 555	7 773	8 980	10 417	10 419	10 587
Medicinsk barnsjukvård	1 724	2 131	2 328	2 566	2 563	2 607
Medicinsk lungsjukvård	8 570	7 368	5 437	2 732	2 723	2 619
Infektionssjukvård	—	—	3 176	2 578	2 550	2 520
Reumatologi	1 011	1 155	1 191	1 294	1 297	1 325
Hud- och könssjukdomar	718	667	710	766	743	719
Neurologi	158	133	368	463	463	462
Allergologi	—	—	125	120	120	120
Geriatrisk o kliniker för långvarigt kropps- sjuka	—	—	1 934	5 659	6 103	7 095
Psykiatri	698	786	1 334	1 806	1 802	2 297
Psykiatri (vissa f d mentalsjukhus)	—	—	—	4 000	5 361	5 134
Lasarett för psykiatrisk vård	24 022	24 525	26 586	21 753	20 097	19 984
Barn- och ungdomspsykiatri	—	23	134	575	617	626
Specialsjukhus f. psykiskt utvecklingsstörda	1 759	1 800	2 102	2 135	2 052	1 772
Kirurgi	7 577	8 823	10 204	10 368	10 259	10 321
Barnkirurgi	—	—	281	339	334	348
Ortopedi	1 872	1 786	1 896	2 410	2 287	2 492
Neurokirurgi	157	182	245	316	316	316
Thoraxkirurgi	—	—	274	315	318	313
Plastikkirurgi	—	—	170	332	333	362
Urologi	—	—	86	417	417	412
Obstetrik	2 017	2 170	2 252	2 554	2 492	2 532
Gynekologi	1 037	1 592	1 836	2 494	2 571	2 644
Ögonsjukdomar	748	822	876	969	967	979
Öron-, näs- o halssjukdomar	1 220	1 356	1 431	1 530	1 538	1 496
Rehabilitering	—	—	17	308	322	321
Röntgen- och röntgendiagnostisk avd	} 386	457	568	{ 21	31	31
Radioterapeutisk klinik, allmän				{ 721	695	711
Radioterapeutisk klinik, gynekologisk				{ 87	133	131
Medicinsk njursjukvård	—	—	48	72	98	109
Endokrinologi	—	—	14	33	33	33
Kardiologi	—	—	—	50	50	48
Extremitetskirurgi	—	—	—	133	133	135
Anestesi	—	—	—	271	300	320
Klinik/avdelning för alkoholsjukdomar	—	—	—	90	90	77
Epileptikervård	—	—	—	—	—	153
Barnhabilitering	—	—	—	—	—	40
Annan sluten vård Other departments without a specialist doctor of their own						
Lungtuberkulosvård	—	—	91	—	—	—
Infektionssjukvård	5 131	3 888	348	98	76	76
Förlossningsvård	1 726	1 504	1 280	830	719	666
Vård av långvarigt kroppssjuka	9 175	12 926	16 713	27 899	29 223	29 627
Övrig somatisk vård	7 154	6 848	5 107	3 492	3 207	2 956
Vård av lättskötta psykiskt sjuka	4 206	5 254	6 354	8 796	9 097	9 393
Epileptikervård	953	980	969	550	153	— ¹
Vård av psykiskt utvecklingsstörda	9 658	10 159	11 216	11 285	11 356	11 268
Summa Total	99 232	105 108	116 681	133 644	134 458	136 177

¹Se under »Kliniker . . .», ovan.

b. Översikt av den slutna och öppna vården

Sluten vård

I flertalet av de tabeller, som innehåller uppgifter om vårdplatser, intagningar, beläggning m m, personal och kostnader, ingår såväl kroppssjukvårdens som den psykiatriska vårdens sjukhus. I översiktstabellerna A 1 och A 2 har uppdelning skett på sjukhustyperna lasarett och sjukhem – med kroppssjukvård och psykiatrisk vård sammanslagna – samt institutioner för psykiskt utvecklingsstörda. För uppgifter om särskilda sjukhus hänvisas till bilaga 1 och 2 där de större sjukhusen redovisas individuellt.

Socialstyrelsen har med början år 1960 lagt upp register över sjukhusen på grundval av dels anmälningar som gjorts av landsting och primärkommuner enligt sjukvårdsstadgan, dels infordrade eller tillgängliga uppgifter från statliga och enskilda sjukvårdsanstalter samt från specialsjukhus för psykiskt utvecklingsstörda. Driften av de sistnämnda regleras genom 1967 års lag angående omsorger om vissa psykiskt utvecklingsstörda. Den senaste tryckta förteckningen av registrets sjukhus – med uppgifter om kliniker, läkartjänster, läkarbesök, vårdplatser, postadresser m m – utgavs i serien Samling av författningar och cirkulär m m angående medicinalväsendet (MF) 1972:60. Uppgifterna i förteckningen hänförs sig till förhållandena vid årsskiftet 1971/72.

Införandet av dessa officiella sjukhusregister har medfört viss inbördes omgruppering av sjukhusen jämfört med tiden före 1960 och uteslutning av några anstalter, som tidigare räknats som sjukhus i »Allmän hälso- och sjukvård». Vidare har åtskilliga andra anstalter, som förut icke räknats med i statistiken, fått erkännande som sjukhus och tagits med. Därav följer en viss ojämnhet i de statistiska serierna över antal anstalter, vårdplatser, intagna, vårddagar m m, något som påpekas på flera ställen i det följande.

Även före 1960 har viss omflyttning av anstalterna mellan skilda grupper ägt rum och detta påverkar de trender som framträder, vilket bör hållas i minnet, då man jämför utvecklingen från år till år.

Sjukhusen har i några översiktstabeller (tabell A 1 och A 2) redovisats med kroppssjukvård och psykiatrisk vård sammanslagna. I andra tabeller (tabell A 3 och bilaga 3) med större specificering av sjukhustyperna har dessa fördelats på sex huvudgrupper enligt följande:

1. Lasarett för huvudsakligen somatisk vård:

typ 1 = lasarett för 1 000 eller fler vårdplatser för somatisk akutvård;

typ 2 = lasarett med 500–999 sådana vårdplatser;

typ 3 = övriga lasarett; hit räknas också barnsjukhus, barnbördshus och lasarett för lungsjukvård (sanatorier) och infektionssjukvård (epidemisjukhus). Dessa har samtliga färre än 500 vårdplatser för somatisk akutvård. Hit har också förts Vasa

sjukhus i Göteborg, ehuru detta är belagt med enbart långvarigt kroppssjuka och har över 1 300 platser.

Vårdplatser för psykiatri och somatisk långsjukvård tas alltså inte hänsyn till vid lasarettens gruppering efter typ. I de summatal för vårdplatser, som redovisas i tabellerna ingår dock även dessa slag av vårdplatser.

2. Andra sjukhus av lasarettskaraktär (begreppet förklaras nedan)
- 3 Lasarett för psykiatrisk vård
- 4 Sjukstugor och sjukhem/vårdhem för somatisk vård; här inräknas också vissa sjukvårdscentraler
5. Sjukhem/vårdhem för lättskötta psykiskt sjuka drivna av:
 1. Landsting och landstingsfria kommuner
 2. Enskilda
6. Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda
 1. Specialsjukhus
 2. Vårdhem

För att åstadkomma jämförbarhet med tidigare år har också den förutvarande indelningen av lasarett för huvudsakligen kroppssjukvård i fyra huvudgrupper bibehållits i vissa tabeller som redovisar personal och ekonomi och även i bilaga 1. Dessa fyra huvudgrupper är undervisningslasarett, övriga delade lasarett, speciallasarett och odelade lasarett. Som delade lasarett har räknats lasarett uppdelade på kliniker med egna specialläkare för åtminstone invärtes medicin och kirurgi. Speciallasaretten (Allmänna barnbördshuset och Barnsjukhuset Samari-ten i Stockholm, Ekmanska sjukhuset och Östra sjukhuset i Göteborg) är specialiserade men antingen på endast ett slags klinik eller också på annat än vanlig medicin och kirurgi. Lasaretten för lungsjukvård och infektionssjukvård borde enligt denna definition tillhöra gruppen speciallasarett men då de först år 1969 klassificerats som lasarett har de i tabellerna för personal och ekonomi m fl redovisats särskilda.

De barnsjukhus som upptages bland lasaretten, har kliniker för medicinsk barnsjukvård, kirurgisk barnsjukvård och barnpsykiatri. Specialsjukhus för barn med vissa kroppssjukdomar ingår bland »andra sjukhus av lasarettskaraktär», sjukhem för långvarigt kroppssjuka m fl i bl a tabell A 3 och bilaga 3. En

Institutioner för barnsjukvård den 31/12 1972	Antal anstalter	Antal vårdplatser
Lasarettskliniker för barnsjukdomar (och barnsjukhus)		
medicinsk barnsjukvård	45	2 607
barnkirurgi	6	348
barn- och ungdomspsykiatri	31	626
Bräcke Östergård (för barn och ungdom med rörelsehinder)	1	94
Solsticégården, Täby (för astmasjuka barn)	1	20
Rävlanda hemmet (för barn med medfödda missbildningar)	1	20
Linde sjukhem (för långvarigt kroppssjuka)	1	18
CP-Hemmet Dungen, Säffle	1	8
Summa	87	3 741

sammanfattning lämnas ovan av kroppssjukhus och lasarettskliniker särskilt avsedda för barn. Det bör observeras, att barnavdelningar (barnsalar) på lasarett utan egen specialläkare icke medräknats där och att även vuxna patienter förekommer på en del av de uppräknade sjukhusen.

Andra sjukhus av lasarettskaraktär, som i översiktstabeller för den slutna vården revosiat bland lasaretten är kustsanatoriet Apelviken, riksförsäkringsverkets sjukhus, reumatikersjukhus och vissa större enskilda vårdhem (Betnia-stiftelsens sjukhus, Ersta sjukhus, Röda korsets sjukhus, Sophiahemmet, Björnbo sjukhus, Carlanderska sjukhemmet). Även sjukstugorna kunde nämnas i sammanhanget, då deras klientel är av samma typ som lasarettens. De är emellertid enligt sjukvårdslagen företrädesvis avsedda för »mindre krävande vård» och har för den skull placerats i en särskild grupp eller i vissa tabeller tillsammans med sjukhemmen. Huvudman för kustsanatoriet Apelviken är en förening.

Riksförsäkringsverkets *fristående* sjukhus kan betraktas som statliga, ehuru formellt drivna av *privata organisationer*. Dessa anstalter har i bilaga 1 upptagits som anstalter för reumatologi. Det bör dock nämnas, att de delvis och tidvis övervägande är belagda med icke reumatiskt klientel, såsom psykiatriska fall, astamapatienter o dyl. På dessa anstalter fanns 602 platser. Huvudmannaskapet för riksförsäkringsverkets *till lasaretten anslutna* avdelningar får däremot anses vara delat mellan staten och vederbörande landsting, men i tabellerna har avdelningarna helt tillräknats landstingen. På dessa avdelningar fanns sammanlagt 208 platser. De flesta av dessa mottager i första hand reumatiskt sjuka men även psykiatriskt klientel, om därtill finnes plats. I översikten i bilaga 1 har avdelningarna upptagits som reumatiska avdelningar.

Uppgifter om *förlossningsvården* återfinns i en sammanfattande översikt nedan under A, c.

Sjukhem/vårdhem. Större enskilda vårdhem har, som nämnts ovan, förts till »andra sjukhus av lasarettskaraktär», emedan vården ansetts jämförlik med lasarettens. Till »sjukhem/vårdhem för somatisk vård» har hänförs dels sjukhem/vårdhem för långvarigt kroppssjuka – under sjukvårdsstyrelse, under socialnämnd och enskilda, se tablå nedan – dels mindre enskilda hem huvudsakligen belagda med akut sjuka.

Somatisk långtidsvård. Förutom vid de fristående sjukhemmen/vårdhemmen förekommer långtidsvård på specialkliniker och avdelningar vid lasarett och sjukstugor som framgår av bilaga 1. Sammanfattningsvis kan följande uppgifter lämnas.

Anstalter för långvarigt kroppssjuka	Antal enheter		Vårdplatser	
	1971	1972	1971	1972
Specialkliniker vid lasarett (inkl Vasa sjukhus)	52	56	6 103	7 095
Avdelningar ansl. till lasarett (inkl Sophiahemmet o Ersta sjukhus)	58	56	5 572	6 361
Avdelningar anslutna till lasarett för lungsjukvård	9	9	740	734
Avdelningar anslutna till sjukstugor	26	22	900	728
Sjukhem under sjukvårdsstyrelse ¹	206	203	18 323	18 348
Sjukhem under socialnämnd ¹	32	27	1 377	1 204
Vårdhem, enskilda (inkl föreningars och stiftelsers)	58	58	2 311	2 252
Summa	441	431	35 326	36 722

¹Ett flertal sjukhem under socialnämnden i Stockholm har under 1971 bytt huvudman och står nu under sjukvårdsstyrelsens ledning.

Dessutom förekommer mera tillfälligt vård av långvarigt kroppssjuka på avdelningar på lasarett för infektionssjukvård som icke kan särskiljas i statistiken. Intagna och vård dagar, svarande mot ovanstående summa vårdplatser, återfinns i tabell A 4.

I tablån nedan finner man platsantalet fördelat dels efter anstaltstyp dels efter sjukvårdsområde.

Översikt av antal vårdplatser vid anstalter för långvarigt kroppssjuka år 1972

Sjukvårdsområde	Lasarett		Sjukhem/vårdhem			Summa
	Kliniker	Andra avdelningar	Sjukvårdsstyrelser	Socialnämnders	Enskilda	
Stockholms län	423	869	6 465	18	1 097	8 872
Uppsala län	112	88	670	25	—	895
Södermanlands län	367	424	219	228	43	1 281
Östergötlands län	453	921	265	181	80	1 900
Jönköpings län	350	187	629	54	71	1 291
Kronobergs län	226	—	525	30	—	781
Kalmar län	152	198	917	—	20	1 287
Gotlands kommun	—	71	143	—	50	264
Blekinge län	189	39	441	—	—	669
Kristianstads län	310	301	392	—	95	1 098
Malmö kommun	177	—	744	—	25	946
Malmöhus län i övrigt	140	331	726	204	173	1 574
Hallands län	283	—	465	38	10	796
Göteborgs kommun	1 319	—	712	—	299	2 330
Göteb o Bohus län i övr	211	261	774	47	16	1 309
Älvsborgs län	251	476	592	123	43	1 485
Skaraborgs län	60	319	145	—	40	564
Värmlands län	253	435	532	45	—	1 265
Örebro län	421	120	539	52	117	1 249
Västmanlands län	115	262	140	144	—	661
Kopparbergs län	160	320	775	—	—	1 255
Gävleborgs län	224	413	560	—	44	1 241
Västernorrlands län	126	628	683	15	29	1 481
Jämtlands län	50	172	266	—	—	488
Västerbottens län	265	135	446	—	—	846
Norrbottnens län	458	125	311	—	—	894
Summa	7 095	7 095	19 076	1 204	2 252	36 722

Konvalescenthemmen ingår icke i några här redovisade tabeller i andra fall än då de är avdelningar på lasarett och som sådana icke kunnat skiljas ut från den förvaltningsekonomiska enheten. Undantag utgör nedanstående tablå, som är komplett. Den avser slutet av år 1972.

Konvalescenthem	Antal anstalter	Antal vårdplatser	Antal intagningar	Antal vård dagar, 1 000-tal
Avd vid lasarett (inkl lätt- och eftervårdsavd)	14	355	6 628	70
Under sjukvårdsstyrelse	25	978	10 875	274
Enskilda	88	2 072	15 647	576
Summa	127	3 405	33 150	920

Sjukhus för psykiatrisk vård

Den av riksdagen år 1963 beslutade mentalvårdsreformen trädde i kraft den 1 januari 1967 och innebar landstingens övertagande av de statliga mentalsjukhusen. Numera är således landstingskommunerna och landstingsfria kommunerna huvudmän även för dessa sjukhus, vilka benämnes *lasarett för psykiatrisk vård*. Ett flertal sjukhus har organisatoriskt sammanförts med somatiska lasarettsenheter och kallas för lasarett för somatisk och psykiatrisk vård. Jämte dessa driver landstingen som tidigare kliniker för psykiatrisk vård vid de stora lasarett för övervägande somatisk vård.

Sjukhem för lättsköta psykiskt sjuka är avsedda för vård av sådana patienter, som ej är i behov av de psykiatriska sjukhusenheternas kvalificerade resurser. Dessa hem drives dels av landsting och landstingsfria kommuner, dels av enskilda och benämns då vårdhem. De förra har statsbidrag. Som nämnts i början av avsnitt b redovisas kroppssjukvårdens och psykiatriska vårdens sjukhus ofta i samma tabeller och i vissa översikter av sjukvården utan uppdelning på vårdform. En specifikation av lasarett för psykiatrisk vård finns i bilaga 2.

På Källshagens sjukhus finns en särskild avdelning inrättad för vård av psykiskt utvecklingsstörda, som i statistiken såvitt möjligt är räknad till denna vårdform.

Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda

En ny lag angående omsorger om vissa *psykiskt utvecklingsstörda* trädde i kraft den 1 juli 1968. Landstingen och kommunerna utom landstingen är i princip huvudmän och ansvariga för att utvecklingsstörda som är bosatta inom landstingskommunen bereds undervisning och vård och blir föremål för övriga omsorger. Staten sörjer endast för viss undervisning av utvecklingsstörda med syn- eller hörselskada. Nämnda huvudmän upprättar en plan för ordnandet av omsorgerna om psykiskt utvecklingsstörda inom sitt område. Planen skall upptaga de inrättningar för utvecklingsstörda som behövs, bl a särskolor, vårdhem och specialsjukhus. För i planen upptagna vårdhem, s k plananstalter, är huvudmannen ekonomiskt ansvarig.

Vissa enskilda vårdhem är icke upptagna i respektive huvudmans plan utan i särskild ordning godkända som s k rixanstalter, vilka efter förmedling och bekostnad av omsorgsstyrelserna mottar utvecklingsstörda från hela riket.

För vården av *psykiskt utvecklingsstörda* redovisas nedan skilda slag av inrättningar och vårdplatser. (Jämför tabell A 3). Härtill kommer särskolor och elevhem, över vilka skolöverstyrelsen är huvudsaklig tillsynsmyndighet.

År	Antal vårdplatser vid slutet av året (exkl särskoleplatser)				Antal övriga platser vid slutet av året				
	Vårdhem Plan- anstalter ¹	Riks- anstalter ¹	Special- sjukhus	Summa vård- platser	Inacko- derings- hem	Daghem	Syssel- sättnings- hem	Skyddade verkstäder	Summa övriga platser
1960	6 350	1 875	2 102	10 327	..	..	..	..	..
1965	8 032	1 597	2 360	11 989	..	..	..	..	..
1970	9 537	1 748	2 135	13 420	588	409	1 124	1 310	3 431
1971	9 583	1 773	2 052	13 408	780	506	1 700	1 181	4 167
1972	9 492	1 776	1 772	13 040	1 000 ²	600 ²	2 200 ²	1 100 ²	4 900 ²

¹ Före 1968 inkl arbetshemsplatser. – ² Avrundade tal.

Tab A 6. Elever i särskola och övriga utvecklingsstörda under 21 års ålder fördelade efter skol- och boendeform våren 1972

Students in special schools and other mentally retarded less than 21 years old by domicile and kind of school

Källa: Beläggningsrapporter från omsorgsstyrelser, riksanstalter och specialsjukhus.

Skolform Kind of school	Boendeform Domicile										% av totala antalet % of total number	
		Föräldra- hem Parents' home	Egen- bostad Own home	Annat ensk hem Other family care	Elevhem Boarding home	Inackorde- ringshem Group home	Vårdhem Residential home	Special- sjukhus Special- ized hosp.	Special- särskola Special school	Annan boende form Other		Summa Total
Förskola o daghem Pre-school (day- nursing)	antal	849	—	55	139	—	291	10	—	2	1 346	
	%	63,1	—	4,1	10,3	—	21,6	0,7	—	0,2	100,0	9,9
Grundskola School for educable	antal	3 188	—	164	993	9	38	55	85	2	4 534	
	%	70,4	—	3,6	21,9	0,2	0,8	1,2	1,9	0,0	100,0	33,2
Träningskola Training school	antal	1 259	—	66	536	—	874	235	—	3	2 973	
	%	42,4	—	2,2	18,0	—	29,4	7,9	—	0,1	100,0	21,9
Yrkesskola Vocational school	antal	705	27	37	670	101	169	26	60	13	1 808	
	%	39,1	1,5	2,0	37,1	5,6	9,3	1,4	3,3	0,7	100,0	13,2
Särskild undervisning Separate education	antal	491	—	25	12	5	1 062	107	—	3	1 705	
	%	28,8	—	1,5	0,7	0,3	62,3	6,3	—	0,1	100,0	12,5
Hemvård Services in handicapped's home	antal	391	3	22	—	—	—	—	—	—	416	
	%	94,0	0,7	5,3	—	—	—	—	—	—	100,0	3,0
Ej sysselsatta Non-active	antal	424	8	64	2	2	340	9	—	13	862	
	%	49,5	0,9	7,4	0,2	0,2	39,3	1,0	—	1,5	100,0	6,3
Summa elever Total	antal	7 307	38	433	2 352	117	2 774	442	145	36	13 644	
	%	53,5	0,3	3,2	17,2	0,9	20,3	3,2	1,1	0,3	100,0	100,0
Därav % ej sysselsatta Per cent non-active		5,8	21,0	14,8	0,1	0,1	12,3	2,0	—	36,1	6,3	

¹Special boarding school

Tab A 7. Utvecklingsstörda i åldern 21 år och däröver i annan verksamhet än undervisning¹

Mentally retarded, 21 years and older, by domicile and occupation¹

Källa: Se tab A 6.

Verksamhet (eller plats härför) Occupation (place of occupation)	Boendeform Domicile									% av totala antalet % of total number
		Föräldra- hem Parents' home	Egen bostad Own home	Annat ensk hem Other family care	Inackorde- ringshem Group home	Vårdhem Residential home	Special- sjukhus Specialized hospital	Annan boende form Other	Summa Total	
Sysselsättningshem Occupational centre	antal	1 238	109	39	248	186	1	19	1 840	
	%	67,3	5,9	2,1	13,5	10,1	0,1	1,0	100,0	10,5
Vårdhem el special- sjukhus Residential home etc	antal	95	40	10	90	6 319	572	49	7 175	
	%	1,3	0,6	0,1	1,2	88,1	8,0	0,7	100,0	41,1
Skyddat arbete Shelter- ed workshop	antal	704	208	60	264	385	16	4	1 641	
	%	42,9	12,6	3,7	16,1	23,5	1,0	0,2	100,0	9,4
Självständigt arbete Other work	antal	638	433	173	139	62	27	18	1 490	
	%	42,8	29,1	11,6	9,3	4,2	1,8	1,2	100,0	8,5
Hemvård Services in handicapped's home	antal	1 311	33	57	1	—	—	1	1 403	
	%	93,4	2,3	4,1	0,1	—	—	0,1	100,0	8,0
Ej sysselsatta Non- active	antal	1 316	161	235	27	1 443	628	133	3 943	
	%	33,4	4,1	6,0	0,7	36,6	15,9	3,3	100,0	22,5
Summa Total	antal	5 302	984	574	769	8 395	1 244	224	17 492	
	%	30,3	5,6	3,3	4,4	48,0	7,1	1,3	100,0	100,0
Därav % ej sysselsatta Per cent non-active		24,8	16,3	40,9	3,5	17,2	50,5	59,4	22,5	

¹Utom daghem Except day-nursing home.

Öppen vård

En översikt av organen i öppen hälso- och sjukvård (kropps- såväl som mental-) har lämnats ovan i avsnitt A, a. En sammanfattning av allt känt material, som hänför sig till öppen läkarvård tillhörande kroppssjukhus eller fristående organ för kroppssjukvård meddelas i tabell A 8. Förutom öppen läkarvård meddelas ju öppen sjukvård av distriktssköterskor och motsvarande sjuksköterskor i tätorter och öppen förlossningsvård av distriktsbarnmorskor, vilket allt nedan närmare beskrives i avsnitt c. Där redovisas också viss förebyggande vård, främst den som meddelas av mödra- och barnavårdsorganen (tabell A 17–A 19).

Den öppna psykiska hälsovården för vuxna är till största delen knuten till den slutna verksamheten. Vid lasaretten för psykiatrisk vård (motsvarande enheter) utövar de s k hjälpverksamhetsläkarna och deras medhjälpare viss rådgivning till enskilda personer och olika organ inom socialvård och nykterhetsvård. Liknande verksamhet utövas vid polikliniker i Stockholm, Göteborg och Malmö och av vissa socialläkare.

Mentalvårdsbyrån i Stockholm har till huvudsaklig uppgift att bedriva abortförebyggande verksamhet. Rådgivning i mentalhygieniska frågor ingår dock även i byråns verksamhet, och densamma har utvecklats till ett centrum för systematisk psykoterapeutisk verksamhet. Liknande centra för systematiskt bedriven psykoterapi finns i regi av enskilda stiftelser och vid några av sjukhusen för psykiatrisk vård.

Hjälpverksamhet. Inom sjukhusområdena utövas tillsyn och lämnas hjälp åt från sjukhusen försöksutskrivna och exspektanter. Denna organisation fungerar även såsom psykiatrisk, rådgivande instans inom resp sjukhusområde. Kostnaderna för denna verksamhet utgörs huvudsakligen av avlöningar och reseersättningar till den personal, som sköter densamma.

Familjevård. Förutom de psykiskt sjuka, som vårdas på sjukhusen, finns ett antal, som under sjukhusens överinseende omhändertas i familjevård. I Stockholm och Göteborg är denna vård icke ansluten till sjukhusen och redovisas icke i denna publikation, utan ingår som en del av den öppna vården av psykiskt sjuka, för vilken finnes en fristående organisation.

Familjerådgivning i föräktenskapliga, samlevnads- och socialekonomiska frågor har under senare år fått betydelse som en mentalhygienisk rådgivningsform vid sidan av till sjukvården ansluten öppen vård. I Stockholm inrättades 1951 en fristående byrå för familjerådgivning, och sedermera har på andra orter ett antal dylika byråer kommit till stånd i kommunal regi. Även vissa ideellt inriktade organisationer bedriver familjerådgivning i samband med annan mentalhygienisk verksamhet. År 1962 påbörjades familjerådgivning med statsbidrag och förekom-

mer nu inom flertalet sjukvårdsområden. Rådgivningen kan, förutom familjeärenden, även omfatta sexualfrågor och förenas med abortrådgivning. Byråerna kan ledas av läkare eller kurator och skall författningsenligt ha konsulter med psykiatrisk och gynekologisk sakkunskap (MF 1962:93).

Den öppna psykiska barna- och ungdomsvården regleras genom kungörelsen den 4 november 1960 (SFS 1960:619) om statsbidrag till psykisk barna- och ungdomsvård. Till landstingskommun eller kommun, som inte ingår i landsting, utgår statsbidrag för sådan psykisk barna- och ungdomsvård, som anordnas enligt av socialstyrelsen godkänd plan och utövas vid central, ansluten till barn- och ungdomspsykiatrisk klinik, eller vid fristående central eller filial. All undersökning, rådgivning och behandling, som ingår i verksamheten, lämnas avgiftsfritt.

Lasarettssanknutna centraler fanns vid utgången av år 1972 i samtliga landstingskommuner. Härutöver fanns 30 fristående centraler, varav 25 i Stockholms och Göteborgs kommuner, samt 10 behandlingshem för eftervård.

Inom den statsunderstödda psykiska barna- och ungdomsvården fanns vid slutet av år 1972 62 överläkartjänster, 64 biträdande överläkartjänster och 68 underläkartjänster eller sammanlagt 195 läkartjänster, 54 psykologtjänster, 163 biträdande psykologtjänster och 204 kuratorstjänster. Antalet tjänster för pedagogassistent uppgick till ca 30.

Tab A 8. Patienter i öppen vård och röntgenarbeten i öppen och slutna kroppssjukvård år 1972 Out-patient care

Källa: Sjukhusens årsberättelser; Göteborgs sjukvårdsstyrelses årsberättelse, årsberättelser över verksamheten inom läkardistriktet och vid tuberkulosdispensärerna.

Sjukhustyp, polikliniker, tjänsteläkarmottagningar <i>Type of institution, Out-Patient Departments, District Medical officers' Stations</i>	Antal organ <i>No. of services</i>	Öppen vård <i>Out-patients</i>			Öppen o slutna vård <i>In- and out-patients</i>	
		Antal patienter 1 000-tal <i>No. of patients, 1 000</i>	Antal besök, 1 000-tal <i>No. of visits, 1 000</i>	Besök per patient <i>Visits per patient</i>	Antal röntgenundersökningar, 1 000-tal <i>X-ray examinations, 1 000</i>	Antal röntgenbehandlingar, 1 000-tal ¹ <i>X-ray treatments, 1 000</i>
Undervisningslasarett <i>Teaching hospitals</i>	10	925	2 500	2,7	983 ⁵	255 ⁵
Övriga delade lasarett <i>Other specialized general hospitals</i>	85	2 575	6 601	2,6	2 750	821
Speciallasarett <i>Single-clinic and maternity hospitals</i>	4	33	95	2,9	33	—
Odelade lasarett <i>Non specialized general hospitals</i>	9	41	97	2,4	56	52
Summa lasarett ¹ <i>Total 1972</i>	108	3 574	9 293	2,6	3 822 ⁵	1 128 ⁵
1971	111	3 500 ⁴	9 200	2,6 ⁴	3 884	1 139 ³
1970	111	3 508	8 822	2,5	3 920	494 ²
1969	114	3 099	8 351	2,7	3 726	662
1968	114	2 859	7 683	2,7	3 506	693
1967	114	2 790	7 177	2,6	3 213	692
1960	111	2 007	5 075	2,5	2 175	670
1955	104	1 685	4 271	2,6	..	..
Lasarett för lungsjukvård <i>TB hospitals</i>	13	7	29	4,1	31	—
Lasarett för infektionssjukvård <i>Epidemic hospitals</i>	2	16	38	2,4	12	—
Andra sjukhus av lasarettskaraktär <i>Other hospitals of equal character</i>	13	16	59	3,7	35	12
Sjukstugor och sjukhem för lättvård <i>Cottage and health service centres</i>	29	97	256	2,6	38	—
Fristående polikliniker <i>Independent polyclinics</i>						
Stockholm	5	..	..	..	..	..
Göteborg	4	50	104	2,1	..	..
Tuberkulosdispensärer <i>TB-dispensaries</i>	50	—	—	—	753 ⁶	—
Provinsialläkar- (stadsdistriktsläkar-, specialistläkar-) mottagningar <i>District Medical officers' Stations</i>	..	..	5 780	..	—	—
Totalsumma <i>Grand total</i>	224 ⁷	3 760	15 559	2,6 ⁷	4 691	1 140 ³
Därav vid psykiatriska lasarettssjukhus <i>Thereof mental polyclinics at general hospitals</i>	48	..	311	..	—	—

¹ Exkl lasarett för lungsjukvård och infektionssjukvård. — ² Ofullständiga uppgifter. — ³ Inkl fysikalisk terapi 1971 och 1972. — ⁴ Reviderat tal. — ⁵ Exkl Huddinge sjukhus. — ⁶ Inkl massundersökningar. — ⁷ Exkl provinsialläkar- (stadsdistriktsläkar-)mottagningar.

Tabell A 8

Tabellen omfattar icke organ, som övervägande meddelar hälsovård, såsom mödravårds- och barnavårdscentraler. Ej heller ingår besök hos (eller av) sjuksköterska eller barnmorska, utan endast besök hos (eller av) läkare.

Även så begränsad är sammanställningen icke komplett. Helt felande delar är de privatpraktiserande läkarnas öppna vård, varöver inga uppgifter föreligger. Industriläkarväsendet är uteslutet, då det icke hör till den allmänna sjukvården. Vidare saknas uppgifter från könspoliklinikerna i vissa städer, där 1968 redovisades 205 000 besök vid 28 polikliniker. Inräknat besök vid röntgen-

avdelningar i öppen vård beräknade Riksförsäkringsverket på grundval av försäkringskassematerial, att år 1971 avlades ca 22 900 000 besök hos läkare (vid sjukhus och hos tjänsteläkare och privatpraktiker). I de redovisade talen finns dessutom luckor, trots att vissa av dem har fyllts genom beräknade tal, och materialets kvalitet i övrigt är icke alltid tillfredsställande.

Provinsialläkarnas verksamhet ingår men endast med antalet besök. Då uppgifter om antalet patienter saknas, ingår besöken givetvis icke i beräkningen av besök per patient i hela materialet. Se vidare avsnitt A, c nedan.

Tab A 9. Personalen vid sjukhus för somatisk och psykiatrisk vård år 1972

Personnel at somatic and mental hospitals

Källa: Personalinventeringen den 1/10 och sjukhusens årsberättelser.

Personal <i>Personnel</i>	Lasarett för huvudsakligen somatic vård ¹ <i>Somatic hospitals</i>	Andra sjukhus av lasarettens- karaktär <i>Other hospi- tals of simi- lar character</i>	Sjukstugor, sjukhem för lättvård och mindre enskilda vårdhem <i>Cottage hos- pitals and private nur- sing homes</i>	Sjukhus och sjuk- hem för långvarigt kroppss- sjuka <i>Homes for the chronic sick</i>	Lasarett för psyki- atrisk vård <i>Mental hospitals</i>	Sjukhem/ vårdhem för lätt- skötta psykiiskt sjuka <i>Mental nur- sing homes</i>	Samtliga sjukhus <i>Total</i>
Absoluta tal <i>Absolute figures</i>							
Vårdpersonal d 1/10							
Läkare <i>Physicians</i>	5 736	57	(94)	(454)	524	(238)	(7 103)
Sjuksköterskor <i>Reg. nurses</i>	14 711	205	227	2 072	1 246	336	18 797
Barnmorskor <i>Midwives</i>	795	—	14	6	—	—	815
Sjuktymnaster <i>Physiotherapists</i>	952	32	19	270	58	7	1 338
Arbetssterapeuter <i>Occupational therapists</i>	466	20	11	207	..	..	704
Kuratorer <i>Social workers</i>	653	8	2	27	172	8	870
Undersköterskor o barn- sköterskor <i>Enrolled nurses and infant nurses</i>	10 830	79	85	1 555	24	—	12 573
Vårdpersonal i övrigt <i>Auxiliary nursing personnel</i>	38 040	586	755	9 522	14 240	2 514	65 657
Summa vårdpersonal <i>Total nursing personnel</i>	72 183	987	(1 207)	(14 113)	16 264	(3 103)	(107 857)
Förvaltn o ekonomipersonal d 31/12 <i>Administrative and domestic staff 31/12</i>							
Förvaltningspersonal <i>Administrative staff</i>	3 353	44	109	316	452	49	4 323
Ekonomipersonal <i>Domestic staff</i>	14 119	323	355	3 722	2 260	819	21 598
Summa <i>Total</i>	89 655	1 354	(1 671)	(18 151)	18 976	(3 971)	(133 778)
Motsvarande antal vård- platser 31/12-72 <i>Correspond- ing. No. of beds</i>	61 617	1 885	1 657	23 909	25 118	8 951	123 137
Per 100 vårdplatser <i>Per 100 beds</i>							
Läkare <i>Physicians</i>	9,31	3,02	5,67	1,90	2,09	2,66	
Sjuksköterskor o barnmorskor <i>Registered nurses and mid- wives</i>	25,17	10,88	14,54	8,69	4,96	3,75	
Vårdpersonal i övrigt ² <i>Auxiliary nursing personnel</i>	82,67	38,46	52,63	48,44	57,70	28,25	
Förvaltningspersonal <i>Administrative staff</i>	5,44	2,33	6,58	1,32	1,80	0,55	
Ekonomipersonal <i>Domestic staff</i>	22,91	17,14	21,42	15,57	9,00	9,15	
Summa <i>Total</i>	145,50	71,83	100,84	75,92	75,55	44,36	

¹Inkl lasarett för lungsjukvård och infektionssjukvård. — ²Inkl sjukgymnaster, arbetsterapeuter, kuratorer, undersköterskor och barnsköterskor samt vårdpersonal i övrigt.

Tabell A 9

Tabellen omfattar den verkssamma personalen vid sjukhus och sjukhem för kroppssjukvård och psykiatrisk vård. Uppgifter om vårdpersonalen är hämtade från personalinventeringen per den 1 oktober. Läkarnas summatal har satts inom parentes, emedan viss dubbelräkning ägt rum när samma läkare tjänstgjort vid mer än en anstalt. Förvaltnings- och ekonomipersonalen vid lasaretten har i viss utsträckning arbetat också för andra, smärre anstalters räkning.

Tabellens kvoter över vårdpersonal uttrycker antalet anställda per 100 vårdplatser.

I talen för »Lasarett för huvudsakligen somatisk vård» ingår icke vårdpersonal vid de psykiatriska kliniker, som tidigare varit fristående mentalsjukhus; dessa personer ingår i stället i kolumnen »Lasarett för psykiatrisk vård». Arbetsterapeuterna har i vissa kolumner markerats med punkter, emedan de icke kunnat särskiljas ur gruppen »Vårdpersonal i övrigt». Där ingår de samman med laboratoriepersonal, röntgenpersonal, läkarsekreterare, sjukvårdsbiträden m fl.

Tab A 10. Tjänster för personal vid sjukhus för somatisk och psykiatrisk vård 1972*Posts for personnel at somatic and mental hospitals*

Källa: Personalinventeringen den 1/10 och sjukhusens årsberättelser.

Tjänster Posts	Under- visnings- lasarett ¹ Teaching hospitals	Övriga delade lasarett ¹ Other spe- cialized gen. hosp.	Special- lasarett Single clinic hospitals	Odelade lasarett Non-spe- cialized gen. hosp.	Lasarett infektions- sjukvård Epidemic hospitals	Lasarett för lungsjuk- vård TB hospi- tals	Övriga sjukhus för somatic vård Other somatic hospitals	Summa kroppss- sjukhus All somatic hospitals	Lasarett för psyki- atrisk vård Mental hospitals	Sjukhem för lättskötta psykiskt sjuka Mental nursing homes
Vårdpersonal den 1/10										
<i>Nursing personnel</i>										
Läkare Physicians	2 308	3 806	63	33	29	54	(642)	(6 935)	645	(238)
Sjuksköterskor i admini- stration Reg nurses in nursing service administration	160	404	5	8	2	16	317	912	1 323	341
Övriga sjuksköterskor Other reg. nurses	4 222	9 680	168	169	79	211	2 586	17 115		
Barnmorskor Midwives	114	647	40	14	—	—	23	838		
Assistenten, lab-, op-, etc Laboratory and operating room technicians	1 363	1 609	21	14	52	53	4	3 116	—	—
Sjukgymnaster Physio- therapists	321	721	5	16	5	28	372	1 468	86	8
Arbets terapeuter Occupational thera- pists	125	401	2	11	3	20	266	828	..	..
Kuratorer Social workers	214	435	4	4	—	16	33	706	184	8
Undersköterskor Enrolled nurses	2 815	5 022	83	91	42	154	1 699	9 906	24	—
Barnsköterskor Infant nurses	1 054	1 874	146	3	12	—	61	3 150	—	—
Läkarsekreterare och skrivbiträden Doctors' secretaries and typists	1 622	2 646	36	28	8	39	143	4 522	—	—
Vårdpersonal i övrigt <i>Auxiliary nursing personnel</i>	8 487	21 318	274	465	179	753	10 223	41 699	14 537	2 518
Summa vårdpersonal <i>Total nursing per- sonnel</i>	22 805	48 563	847	856	411	1 344	(16 369)	(91 195)	(16 799)	(3 113)
Förvaltn- och ekonomi- personal den 31/12 <i>Administrative and domestic staff 31/12</i>										
Förvaltningspersonal <i>Administrative staff</i>	1 019	2 231	39	28	4	41	479	3 841	454	50
Ekonomipersonal <i>Domestic staff</i>	4 041	9 199	181	209	73	433	4 535	18 671	2 284	820
Summa tjänster Total	27 865	59 993	1 067	1 093	488	1 818	(21 383)	(113 707)	19 537	(3 983)

¹Fr o m 1971 ingår Regionsjukhuset, Linköping bland undervisningslasarett, se bilaga 1.*Tabell A 10 och A 11*

Tjänster och vakanser som av sjukhusen redovisats som deltid har här omräknats till heltid. Med vakans menas tjänst, som saknar tjänstgörande personal och för vilken vikarie ansetts erforderlig. Uppgifterna om förvaltnings- och ekonomi-

personal har sammanställts från årsberättelserna och avser den 31 december.

Läkartjänster vid »övriga sjukhus för somatisk vård» har satts inom parentes då dessa till flertalet är deltidstjänster och uppehålls av tjänsteläkare i de flesta fall. Summan för läkare och vårdpersonal har därför också satts inom parentes.

Tab A 11. Vakanser bland personalen vid sjukhus för somatisk och psykiatrisk vård 1972*Vacancies among personnel at somatic and mental hospitals***Källa: Personalinventeringen den 1/10 och sjukhusens årsberättelser.**

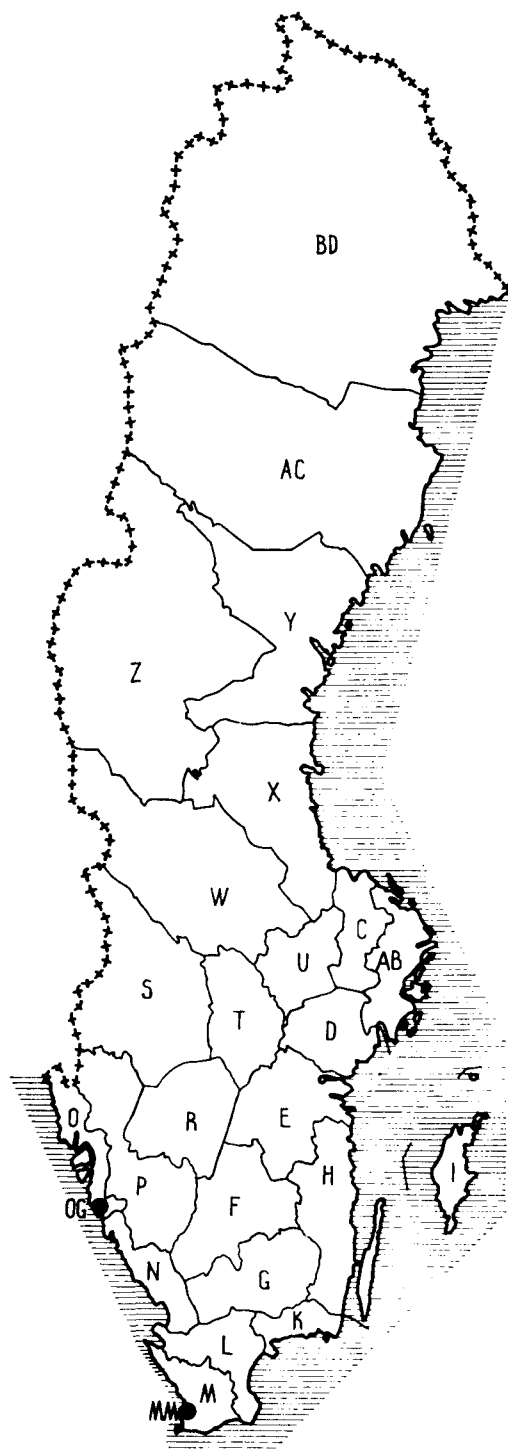
Tjänster <i>Posts (English translation, see preceding table)</i>	Undervisningslasarett <i>Teaching hospitals</i>	Övriga delade lasarett <i>Other specialized gen. hosp.</i>	Special-lasarett <i>Single clinic hospitals</i>	Odelade lasarett <i>Non-specialized gen. hosp.</i>	Lasarett för infektionssjukvård <i>Epidemic hospitals</i>	Lasarett för lung-sjukvård <i>TB hospitals</i>	Övriga sjukhus för somatisk vård <i>Other somatic hospitals</i>	Summa kroppssjukhus <i>All somatic hospitals</i>	Lasarett för psykiatrisk vård <i>Mental hospitals</i>	Sjukhem för lätt-skötta psykiskt sjuka <i>Mental nursing homes</i>
Vakanta tjänster i behov av vikarie 1/10 <i>Vacancies</i>										
Läkare	184	476	2	7	—	9	37	715	121	—
Sjuksköterskor i administration	1	12	—	—	—	—	1	14	47	5
Övriga sjuksköterskor	203	182	2	10	6	9	85	497	—	—
Barnmorskor	—	14	1	—	—	—	1	16	—	—
Assistenter, lab-, op-, etc	81	65	1	1	—	—	3	151	—	—
Sjukgymnaster	2	103	—	8	—	2	43	158	27	1
Arbetsterapevter	13	69	—	2	—	1	25	110	..	..
Kuratorer	—	7	—	—	—	—	—	7	4	—
Undersköterskor	66	40	2	5	—	8	35	156	—	—
Barnsköterskor	20	55	1	—	—	—	—	76	—	—
Läkarsekreterare och skrivbiträden	37	20	—	—	—	1	—	58	—	—
Vårdpersonal i övrigt	128	128	21	1	—	2	—	280	257	3
Summa vakanser för vårdpersonal	735	1 171	30	34	6	32	230	2 238	456	9
Vakanser utan vikarie bland förvaltnings- och ekonomipersonal 31/12										
Förvaltningspersonal	—	8	—	—	—	1	10	19	3	1
Ekonomipersonal	—	10	7	—	—	1	15	33	24	1
Vakanta tjänster i % av tjänster 1/10 <i>Vacancies in per cent of posts</i>										
Läkare	8,0	12,5	3,2	21,2	—	16,7	5,8	10,3	18,8	—
Sjuksköterskor (samtliga)	4,7	1,9	1,2	5,6	7,4	4,0	3,0	2,8	3,6	1,5
Barnmorskor	—	2,2	2,5	—	—	—	4,3	1,9	—	—
Assistenter, lab-, op-, etc	5,9	4,0	4,8	7,1	—	—	75,0	4,8	—	—
Sjukgymnaster	0,6	14,3	—	50,0	—	7,1	11,6	10,8	31,4	12,5
Arbetsterapevter	10,4	17,2	—	18,2	—	5,0	9,4	13,3	..	..
Kuratorer	—	1,6	—	—	—	—	—	1,0	2,2	—
Läkarsekreterare och skrivbiträden	2,3	0,8	—	—	—	2,6	—	1,3	—	—
Vårdpersonal i övrigt ¹	1,7	0,8	4,8	1,1	—	1,1	0,3	0,9	1,8	0,1
31/12										
Förvaltningspersonal	—	0,4	—	—	—	2,4	2,1	0,5	0,7	2,0
Ekonomipersonal	—	0,1	3,9	—	—	0,2	0,3	0,2	1,1	0,1

¹Vårdpersonal i övrigt, undersköterskor och barnsköterskor.

Detsamma är förhållandet med läkartjänster knutna till sjukhem för lättskötta psykiskt sjuka. En del av dessa innehas av läkare vid lasarett för psykiatrisk vård.

I talen för Summa kroppssjukhus ingår inte tjänster vid de psykiatriska kliniker, som tidigare

varit fristående mentalsjukhus; dessa tjänster ingår i stället i kolumnen »Lasarett för psykiatrisk vård». Arbetsterapevter m fl har på lasarett för psykiatrisk vård markerats med punkter, emedan de icke kunnat särskiljas ur gruppen »Vårdpersonal i övrigt».

Karta 1. Sjukvårdsområden*Principal districts for health and sick care***Landstingsområden County councils' districts**

AB	=	Stockholms	läns landstings
C	=	Uppsala	»
D	=	Södermanlands	»
E	=	Östergötlands	»
F	=	Jönköpings	»
G	=	Kronobergs	»
H	=	Kalmar	»
K	=	Blekinge	»
L	=	Kristianstads	»
M	=	Malmöhus	»
N	=	Hallands	»
O	=	Göteborgs o Bohus	»
P	=	Älvsborgs	»
R	=	Skaraborgs	»
S	=	Värmlands	»
T	=	Örebro	»
U	=	Västmanlands	»
W	=	Kopparbergs	»
X	=	Gävleborgs	»
Y	=	Västernorrlands	»
Z	=	Jämtlands	»
AC	=	Västerbottens	»
BD	=	Norrbottnens	»

Landstingsfria kommuner Communes outside county councils

I	=	Gotland
MM	=	Malmö
OG	=	Göteborg

Omsorgsstyrelsernas sjukvårdsområden för psykiskt utvecklingsstörda skiljer sig från kropps-sjukvårdens och psykiatriska vårdens sjukvårdsområden vad beträffar Göteborg och Göteborgs och Bohus läns landsting, som bildar särskilt sjukvårdsområde.

Karta 2. Hälso- och sjukvårdsregionerna

Regions for health and sick care

Enligt riksdagens beslut år 1960 skall riket vara indelat i 7 sjukvårdsregioner för specialiserade vårdgrenar, som kräver så stort upptagningsområde, att de vanliga sjukvårdsområdena (landstingens resp landstingsfria kommuners upptagningsområden) är för små att ensamma uppbära kliniker härfor. Regionerna, som benämnas efter den ort där *regionsjukhuset* (eller -sjukhusen) är beläget, är följande.

Folkmängd 31/12 1972 (prel uppg)

1 Stockholmsregionen	1 540 107 inv
2 Uppsalaregionen	1 258 957 »
3 Linköpingsregionen	934 517 »
4 Lund-Malmöregionen	1 449 231 »
5 Göteborgsregionen	1 463 076 »
6 Örebroregionen	858 779 »
7 Umeåregionen	640 180 »
Summa	8 144 847 »

Inom varje region finns en lokal regionsjukvårdsnämnd.

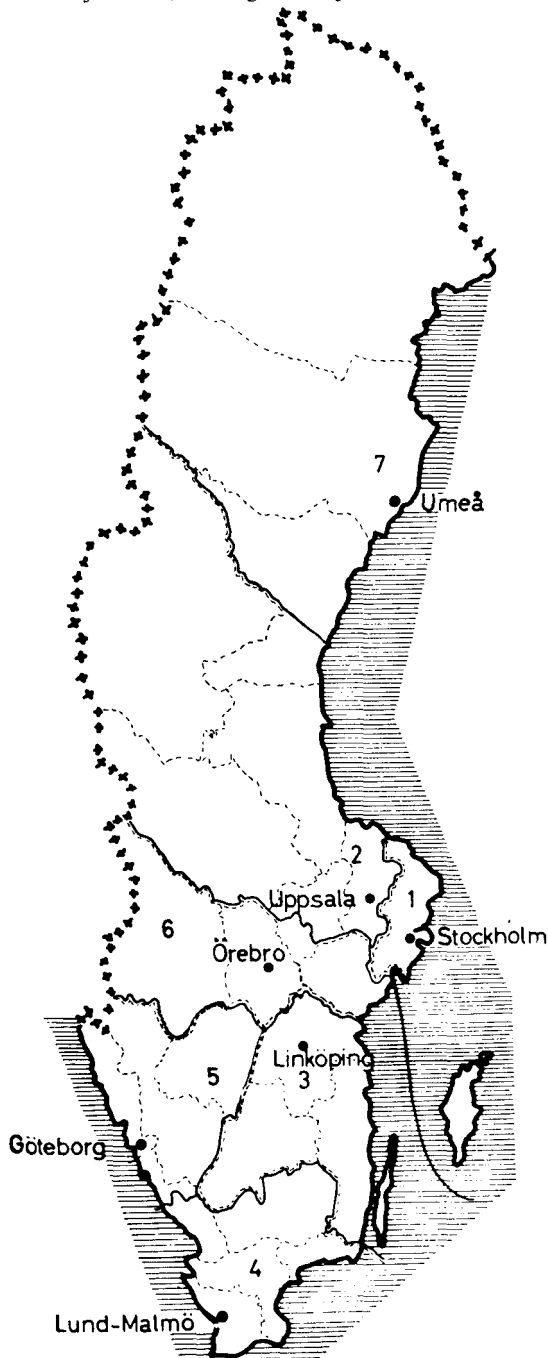
De heldragna linjerna på kartan anger regionerna, de streckade länsgränserna. (Jfr SOU 1958:26). Punkterna markerar regionsjukhusen. Vid 1972 års slut fanns enligt regionssjukvårdsavtal vårdplatser för regionsjukvård vid nedan angivna sjukhus:

Region, sjukhus och specialitet.

1. *Karolinska sjukhuset*: Vårdplatser för plastikkirurgi, thoraxkirurgi, neurokirurgi, radioterapi, urologi, barnkirurgi, dermatologi, neurologi, reumatologi.
2. *Akademiska sjukhuset*: Vårdplatser för plastikkirurgi, thoraxkirurgi, neurokirurgi, radioterapi, barnkirurgi, dermatologi, neurologi, kardiologi.
3. *Regionsjukhuset Linköping*: Vårdplatser för plastikkirurgi, neurokirurgi, radioterapi, neurologi, njurmedicin.
4. *Lunds lasarett*: Vårdplatser för thoraxkirurgi, neurokirurgi, radioterapi, urologi, barnkirurgi, dermatologi, neurologi, kardiologi, njurmedicin.
5. *Sahlgrenska sjukhuset*: Vårdplatser för plastikkirurgi, thoraxkirurgi, neurokirurgi, radioterapi, urologi, barnkirurgi, dermatologi, neurologi.
Göteborgs barnsjukhus: Vårdplatser för barnkirurgi.
6. *Regionsjukhuset Örebro*: Vårdplatser för plastikkirurgi, thoraxkirurgi, radioterapi, urologi, barnkirurgi, dermatologi, neurologi, reumatologi, kardiologi.
7. *Umeå lasarett*: Vårdplatser för plastikkirurgi, thoraxkirurgi, neurokirurgi, radioterapi, urologi, barnkirurgi, dermatologi, neurologi.

In conformity with a parliamentary decision in 1960 the country is divided into 7 regions for such specialized care for which the county councils and county boroughs are not large enough to support a clinic of their own. The regions and their population are listed above.

In accordance with agreements between the pertinent authorities there were clinics for kidney diseases, neurology, neurosurgery, dermatology, thoracic surgery, plastic surgery, radiotherapy, urology, child surgery etc at the end of 1972.

c. Vissa fristående organ och verksamheter

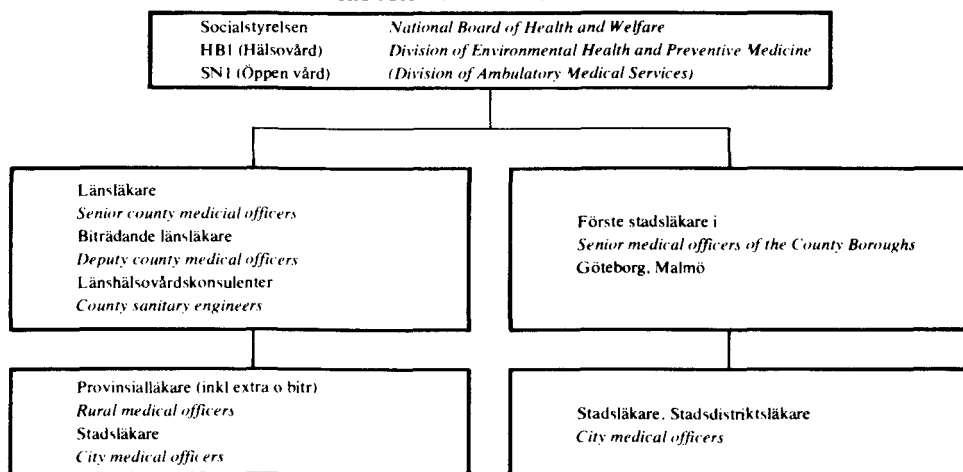
Tjänsteläkarna

Allmänna läkarinstruktionen av år 1963, sjukvårdslagen, som trädde i kraft den 1 juli 1963 och hälsovårdsstadgan av 1958 med senare ändringar reglerar nuvarande tjänsteläkarväsende. Med tjänsteläkare förstås provinsialläkare, biträdande och extra provinsialläkare samt stadsdistriktsläkare. Huvudmän för provinsialläkarna (ordinarie, biträdande och extra) är sedan den 1 juli 1963 landstingskommunerna. Från den 1 juli 1968 har stadsdistriktsläkartjänsterna i städer under landsting överförs från den kommunala huvudmannen till landstingen och benämnes provinsialläkartjänster.

En icke obetydlig förstärkning av den öppna vården utanför sjukhusen har ernåtts genom införandet av bestämmelser rörande obligatorisk s k allmäntjänstgöring i öppen vård för de läkare som avser att förvärva specialistkompetens. Läkare som avlagt sin medicinska examen efter 1 juli 1969 måste sålunda bl a tjänstgöra 6 månader i öppen vård och därvid i huvudsak fullgöra uppgifter som tjänsteläkare. Särskilda tjänster för detta ändamål (extra provinsialläkartjänster) har tilldelats landstingen. Antalet sådana tjänster uppgick den 1 oktober 1972 till 179 stycken.

Enligt läkarinstruktionen skall stadsläkare under hälsovårdsnämnden öva tillsyn över allmänna hälsovården i kommunen. I landstingsfria kommuner fullgör förste stadsläkare även de uppgifter som ankommer på länsläkare.

LÄNS-, PROVINSIAL- och STADSLÄKARVÄSENDET *MEDICAL OFFICERS' SERVICE*

Den 1 juli 1962 upphörde förste provinsialläkarinstitutionen. I dess ställe trädde den av 1961 års höstriksdag antagna länsläkarorganisationen (instruktion från år 1965). Länsläkarna har bl a inseende över tjänsteläkarna och annan medicinalper-

sonal och har att ägna tillsyn åt hälso- och sjukvårdande verksamhet inom länet. Utöver länsläkare (förut förste provinsialläkare) har den nya organisationen tillförts ytterligare kvalificerade läkarkrafter genom att befintliga arvodestjänster som biträdande förste provinsialläkare successivt utbytes mot heltidstjänster som biträdande länsläkare. Som framgår nedan fanns 15 sådana tjänster den 1 oktober 1972. Avsikten är att i de flesta länen efter hand skall inrättas biträdande länsläkartjänster. I länsläkarorganisationen ingår också för varje län en länshälsovårds-konsulent. För befattningshavare inom länsläkarorganisationen är staten huvudman.

I nedanstående tabell redovisas tjänsteläkarna med uppgifter om antal tjänster och hur dessa tjänster uppehölls den 1 oktober 1972.

Tab A 12. Länsläkar-, stadsläkar-, stadsdistriktsläkar-, specialistläkar- och provinsialläkartjänster hösten 1972. Posts for medical officers 1972.

Källa: Personalinventeringen den 1 oktober.

Befattning	Antal tjänster	Därav samma dag uppehållna av				Vikarie saknas ¹
		läkare med svensk leg	svensk med kand	utländska läkare utan svensk legitimation		
				med tids- begränsad behörighet	övriga	
Länsläkare	25	24	—	—	—	1
Bitr länsläkare	15	11	—	—	—	4
1:e stadsläkare	2	2	—	—	—	—
Stadsläkare	35	31	—	—	—	4
Stadsdistriktsläkare	38	34	—	—	—	4
Provinsialläkare (ord, extra o bitr)	1 190	945	42	20	27	156
Specialistläkare	(129) ²	(93) ²	—	—	—	(36) ²
Summa provinsialläkare, stadsdi- striktsläkare och specialistläkare	1 357	1 072	42	20	27	196

¹ Inkl uppehållna medelst dubbelförordnande. — ² Ofullständig uppgift.

Distriktsvården m m

Distriktssköterskornas verksamhet omfattar hälsouppllysning och medverkan inom förebyggande vård, såsom barnhälsovård och skolhälsovård. Sjukvård i hemmet och på egen mottagning upptar en stor del av verksamheten, som regleras genom normalinstruktion för distriktssköterska (30 juli 1964). Se vidare tabellerna A 13, A 14 och B 5.

Antal yrkesverksamma distriktssköterskor var i september 1972 c:a 2 300. Övriga yrkesverksamma sjuksköterskor med tjänstgöring motsvarande distriktssköterskornas var följande: Vid barnavårdscentraler 630, skolhälsovård 1 430, industrihälsovård 750 och vid dispensärer 90. Härtill kommer 1 375 sjuksköterskor vid vårdcentraler (motsvarande), vid läkarmottagningar och i församlingsvård. De i tabell B 5 upptagna sjuksköterskorna i Göteborg och Malmö, som numera är att betrakta som distriktssköterskor, ingår ej i tabell A 13 och A 14.

Tab A 13. Distriktssköterskornas verksamhet*Public Health Nurses' activity*

Källa: Årsberättelser från landsting.

År Year	Antal distrikts- sköterskor No. of nurses	Hembesök per distriktssköterska Home visits per nurse I sjuk- vård Curative care	I hälso- vård ¹ Health care	Biträdd vid läkarmot- tagning i hälsovård ¹ Ggr per sjuk- sköterska Assisted doctor in health clinics Times per nurse
1950	1 264	699	468	43
1955	1 502	799	374	35
1960	1 598	825	304	35
1965	1 697	862	251	28
1966	1 718	820	265	30 ²
1967	1 764	896	255	23 ²
1968	1 774	919	245	25 ²
1969	1 820	919	220	26 ²
1970	1 834	941	212	25 ²
1971	1 886	1 000	202	30 ²
1972	1 895	1 036	186	25 ²

Distriktssköterskor vid mödra-barnavårdscentra-
ler ingår ej i tabellen.

I antalet distriktssköterskor ingår vikarier men ej
distriktssköterskor i Göteborg och Malmö. Di-
striktsskötersketjänsternas antal inom olika
sjukvårdsområden redovisas i tabell B 5.

¹ Barn-, mödra- och skolhälsovård. – ² Beräknat
på de landsting som lämnat fullständiga uppgif-
ter.

Tab A 14. Specifikation av tab A 13 för år 1972 *Specification of preceeding table*

	Inom stadsdistrikt	Inom övr distrikt	Samtliga distrikt
Antal distriktssköterskor	365	1 530	1 895
Antal hembesök:			
Sjukvård exkl långtidsvård per distriktssköterska	475 521 1 303	1 159 900 758	1 635 421 863
Långtidsvård per distriktssköterska	121 886 334	206 074 135	327 960 173
Hälsovård per distriktssköterska	12 723 35	339 955 222	352 678 186
Därav barnhälsovård	–	266 020	266 020
Antal besök av patienter i distriktssköterskans egen mottagning:			
Sjukvård exkl långtidsvård	484 014	1 404 102	1 888 116
Långtidsvård	7 387	9 100	16 487
Hälsovård	40 300	567 929	608 229

Tab A 15. Mödra- och barnavårdscentraler 1972*Maternity and child welfare services*

Källa: Förteckningar från sjukvårdsstyrelser.

Huvudman <i>Responsible authority</i>	Antal hälsovårdsorgan <i>Number of services</i>			
	Mödravårdscentraler, typ I <i>Type I Maternal Welfare Centres</i>	Barnavårdscentraler, typ I <i>Type I Children's Welfare Centres</i>	Mödravårdscentraler, typ II	Barnavårdscentraler, typ II
Stockholms län	28	150	6	83
Uppsala län	2	10	17	20
Södermanlands län	3	14	6	33
Östergötlands län	10	10	21	33
Jönköpings län	5	9	22	38
Kronobergs län	2	1	24	29
Kalmar län	3	10	23	51
Gotlands kommun	1	1	10	10
Blekinge län	4	2	16	24
Kristianstads län	3	4	18	44
Malmö kommun	1	16	—	—
Malmöhus län i övrigt	3	17	40	57
Hallands län	3	9	15	27
Göteborgs kommun	9	62	—	—
Göteb o Bohus län i övr	3	6	33	48
Älvsborgs län	5	9	44	48
Skaraborgs län	7	9	16	20
Värmlands län	5	7	36	53
Örebro län	2	9	21	35
Västmanlands län	2	5	9	28
Kopparbergs län	3	9	32	37
Gävleborgs län	2	7	32	47
Västernorrlands län	5	8	17	31
Jämtlands län	1	5	23	23
Västerbottens län	2	9	39	39
Norrbottnens län	6	7	29	36
Summa Total	120	405	549	894

Tabell A 15

Kombinerade mödra- och barnavårdscentraler av typ II har fr o m 1971 uppdelats på mödra- resp barnavårdscentraler av typ II.

Mödra- och barnhälsovården

Bland de befolkningspolitiska åtgärderna under 1930-talet i anledning av den sjunkande nativiteten ingick, fr o m år 1938, statsbidrag till »förebyggande mödra- och barnavård».

Mödra- och barnhälsovård är en organisation för kostnadsfri hälsokontroll av blivande och nyblivna mödrar och av barn i förskoleåldern i landstings och

Tab A 16. Mödra- och barnhälsovården år 1972 *Maternity and child welfare*

Källa: Mödra- och barnavårdscentralernas årsberättelser.

Landsting, landstingsfria kommuner <i>Counties, county boroughs</i>	Kvinnor <i>Women</i>		Spädbarn <i>Infants</i>		Småbarn <i>Pre-school children</i>				
	Övervakade nyinskrivna <i>Supervised</i>	Medeltal besök per barnaföderska <i>Visits per mother</i>	Antal levande födda <i>Number of live born</i>	Antal övervakade <i>Number supervised</i>	Medeltal besök per spädbarn <i>Visits per infant</i>	Antal övervakade ett-åringar <i>Number supervised one year old children</i>	Medeltal besök per ettåring <i>Visits per one year old child</i>	Antal övervakade 2-7 åringar <i>Number supervised 2-7 years</i>	Medeltal besök per 2-7 åring <i>Visits per 2-7 years old child</i>
	Antal <i>Number</i>								
Stockholms län	22 925	12,9	22 316	21 845	13,4	21 747	3,3	90 027	1,9
Uppsala län	3 924	12,0	3 670	3 670 ²	10,3	3 762	2,5	11 966	1,6
Södermanlands län	3 637	13,5	3 344	3 287	11,8	3 400 ²	3,0	17 989	1,9
Östergötlands län	5 681	13,2	5 260	5 207	9,8	5 355	2,3	20 149	1,4
Jönköpings län	4 711	11,9	4 230	4 230 ²	8,8	4 334	2,8	18 446	1,5
Kronobergs län	2 548	13,0	2 257	2 199	7,8	2 222	3,2	9 314	1,7
Kalmar län	3 338	13,5	3 011	3 011 ²	10,6	3 000 ²	3,1	15 036	1,8
Gotlands kommun	866	10,6	739	739 ²	9,6	747	1,7	3 376	1,7
Blekinge län	2 242	11,3	2 028	1 993	10,3	2 076	3,4	8 901	1,8
Kristianstads län	3 704	13,8	3 503	3 479	8,4	3 414	3,3	15 912	1,6
Malmö kommun	8 082	12,0	10 092	10 092 ²	14,8	10 100 ²	3,6	48 110	2,0
Malmöhus län i övrigt									
Hallands län	2 975	11,0	2 881	2 881 ²	9,6	2 700 ²	3,0	13 378	1,8
Göteborgs kommun	12 470	14,1	10 637	10 637 ²	15,5	10 700 ²	4,3	57 232	1,9
Göteb o Bohus län i övrigt									
Älvsborgs län	5 820	15,7	5 683	5 683 ²	10,6	5 500 ²	3,9	26 493	1,8
Skaraborgs län	3 571	13,1	3 396	3 382	10,1	3 429	2,2	15 825	1,6
Värmlands län	3 484	13,9	3 340	3 286	10,4	3 386	3,2	16 114	1,7
Örebro län	3 879	14,3	3 714	3 574	10,6	3 791	2,9	17 929	1,7
Västmanlands län	4 194	13,6	3 830	3 775	10,1	3 848	3,1	17 812	1,7
Kopparbergs län	3 462	12,7	3 293	3 276	10,6	3 305	3,1	14 484	1,9
Gävleborgs län	4 100	14,1	3 592	3 573	11,0	3 599	3,0	17 400	1,7
Västernorrlands län	3 741	14,0	3 343	3 299	10,3	3 200 ²	3,3	17 294	1,6
Jämtlands län	1 612	13,3	1 466	1 444	10,4	1 400 ²	3,3	8 697	1,8
Västerbottens län	3 294	15,4	3 056	2 981	10,3	2 949	3,5	14 948	2,0
Norrbottens län	3 657	13,1	3 592	2 924	8,0	2 984	5,4	15 130	2,1
Summa ¹ Total	117 917	13,3	112 273	110 467 ²	11,7	110 948 ²	3,3	511 962	1,8

¹Besök hos läkaren, barnmorskan/sjuksköterskan och hembesök av barnmorskan/sjuksköterskan, avseende hela riket.

Medeltal besök avseende hela riket per	hos läkaren	hos barnmorskan/sjuksköterskan	hembesök av barnmorskan/sjuksköterskan	Total
barnaföderska	4,1	9,0	0,2	13,3
spädbarn	4,7	4,3	2,7	11,7
1-åring	1,6	1,2	0,5	3,3
2-7-åring	0,8	0,6	0,4	1,8

²Beräknat tal**Tabell A 16.**

I antalet övervakade kvinnor ingår även kvinnor, vilkas graviditet avslutats med missfall.

I antalet besök per barnaföderska resp barn ingår såväl besök på läkares, sjuksköterskas och barnmorskas mottagning som hembesök av dessa personer. Se specifikationen i tablan ovan.

Antalet levande födda är hämtat ur Statistiska centralbyråns publikation »Befolkningsföränd-

ringar». Jämförelsen mellan de födda och de övervakade kan icke göras fullt rättvisande av flera orsaker. Sålunda händer att barn som fötts före ett årsskifte inte inskrivs i barnavården förrän följande år, varför andelen övervakade ett visst redovisningsår ibland blir för stor, ibland för liten. Även direkt felredovisning torde förekomma.

landstingsfria kommuners regi. Centraler av typ I är oftast anknutna till kvinno- eller barnklinik vid lasarett och står under ledning av specialist vid kliniken medan central av typ II sköts av icke-specialist, t ex stadsläkare eller provinsialläkare. I det senare fallet användes före 1969 benämningen station. Verksamheten drivs fr o m 1969 i enlighet med »Normalreglemente för mödra- och barnhälsovården» och består främst av mottagningar hos centralernas läkare, barnmorskor och sjuksköterskor och av besök i hemmet. Mödrarna kan erhålla sådana läkemedel som erfordras för behandling av graviditetskomplikationer och både mödrar och barn erhåller behövliga skyddsläkemedel, såsom vitamin- och järnpreparat osv. Mödraundervisning med mödragymnastik anordnas. Preventivmedelsrådgivning är en särskild uppgift för mödrahälsovården. – Organisationen omfattar hela landet.

Uppgifter om antalet mödra- och barnavårdscentraler, övervakade mödrar och barn lämnas i tabellerna A 15–A 19. Medeltal besök per barnaföderska på läkares och barnmorskors mottagningar, som angivits i tabell A 16, har räknats fram genom att antalet besök i förvård och eftervård satts i förhållande till antalet nyinskrivna gravida inom de olika sjukvårdsområdena.

Barn räknas som övervakat, om det kontrollerats på barnavårdscentral eller hembesök därifrån gjorts under året.

Utöver vad som framgår av tabellerna kan nämnas att 69 % av de övervakade barnaföderskorna hade inskrivits före fjärde havandeskapsmånadens början. Antalet övervakade som deltagit i mödragymnastik var 37 %. Eftervård vid besök hos läkaren hade 77 % erhållit och specialistvård (vid mödravårdscentral typ I) 64 %.

Barnmorskeväsendet. Enligt sjukvårdslagen är huvudmannen skyldig att ombesörja öppen och sluten förlossningsvård i den mån icke annan drager försorg härom. Verksamheten drivs enligt fastställd normalinstruktion (MF 92:1963). Som framgår av tabell A 19 föds numera endast ett ringa antal barn i hemmen.

Antalet tjänster för barnmorskor redovisas i tabell B 5. Beträffande förlossningar m m se i övrigt kap D, c.

Tab A 17. Barnhälsovård 1969–1972. Antal ympade barn i åldern 0–7 år

Inoculated children 0–7 years.

Källa: Mödra- och barnavårdscentralernas årsberättelser.

	1969		1970		1971		1972	
	Antal	% ¹	Antal	% ¹	Antal	% ¹	Antal	% ¹
Totalt antal övervakade barn (0–7 år)								
<i>No. supervised (0–7 years)</i>	675 138		699 735		716 831		733 400	
smittkoppsympade <i>smallpox</i>	123 206	18,2	134 107	19,2	127 391	17,8	125 411	17,1
trippelympade <i>P. D. T.</i>	101 862	15,1	101 458	14,5	107 348	15,0	108 779	14,8
polioympade <i>polio</i>	116 381	17,2	110 754	15,8	114 866	16,0	119 646	16,3

¹ Av antalet övervakade barn.

Tab A 18. Barnhälsovård 1969–1972. Uppfödning av barn, synprovade och hörselprovade barn
Child health. Breastfeeding, checking sight and hearing.

Källa: Sjukvårdsstyrelsernas årsberättelser och »Befolkningsförändringar».

	1969		1970		1971		1972	
	Antal	% ¹	Antal	% ¹	Antal	% ¹	Antal	% ¹
Totala antalet levande födda barn <i>No. live born</i>	107 500		110 150		114 484		112 273	
Antal kontrollerade barn under första halv- året <i>Supervised during first six months</i>	101 077		99 345		98 187		181 891	
Därav barn som fått enbart bröstmjök <i>Breastfeeding alone</i>								
2 mån eller längre <i>2 months or more</i>	39 228	38,8	35 082	35,3	31 400	32,0	31 306	30,7
4 mån eller längre <i>4 months or more</i>	17 484	17,3	14 817	14,9	13 436	13,7	13 331	13,1
6 mån eller längre <i>6 months or more</i>	7 982	7,9	6 568	6,6	5 750	5,9	5 782	5,7
Antal synprovade barn (<i>Sight checked</i>)	98 432		117 920		125 458		117 817	
Synskärpa 5/5 på båda ögonen <i>Acuity of vision 5/5 on both eyes</i>	84 466	85,8	101 631	86,2	105 899	84,4	99 872	84,8
med synskärpa < 5/5 på det ena eller båda ögonen < 5/5 <i>one or both eyes</i>	6 100	6,0	7 994	6,8	8 914	7,1	8 718	7,4
Antal hörselprovade barn <i>Hearing checked</i>	54 088 ²		77 889		88 831		92 324	
Därav remitterade till hörcentral <i>Referred to audiological centre</i>	2 691 ²	5,0 ²	2 993	3,8	3 475	3,9	4 052	4,4

Tab A 19. Distriktsbarnmorskornas verksamhet inom mödrahälsovården åren 1968–1972

Maternity care of district midwives

Källa: Distriktsbarnmorskornas årsberättelser.

	1968	1969	1970	1971 ¹	1972 ¹
	Antal No.	Antal No.	Antal No.	Antal No.	Antal No.
Hemförlossning <i>Home delivery</i>	67	46	35	30	20
Läkarmottagning förebyggande vård <i>Assisting Dr's clinic (times)</i>	25 700	25 000	24 600	27 000	25 200
Egen mottagning, kontroll och råd- givning <i>Own clinic, visits</i>	511 200	511 300	572 000	538 600	594 300
Hembesök <i>Home visiting</i>					
förvård (<i>prenatal</i>)	36 200	27 900	24 800	20 400	19 600
eftervård (<i>postnatal</i>)	6 300	5 000	4 700	3 800	3 200
barnavård (<i>child care</i>)					
sjukvård (<i>sick care</i>)	950	1 700	2 000	1 500	1 400
Sluten vård, bitr vid förlossning <i>Hospital deliveries</i>	800	600	400	200	30

¹ Av antalet kontrollerade resp syn- och hörselprovade barn. – ² Reviderat tal. – ³ Distriktsbarnmorskeverksamheten inom Stockholms läns landsting har upphört fr o m 1971.

Förlossningsvården

Antalet anstalter och vårdplatser för förlossningsvård utgjorde den 31 december 1972:

	Typ I		Typ II		Typ III		Summa	
	Antal anstalter	Antal vård- platser	Antal anstalter	Antal vård- platser	Antal anstalter	Antal vård- platser	Antal anstalter	Antal vård- platser
Lasarett (inkl bb-hus)	57	2 532	39	622	—	—	96	3 154
Sjukstugor	—	—	4	25	—	—	4	25
Förlossningshem	—	—	—	—	3	19	3	19
Summa	57	2 532	43	647	3	19	103	3 198

Typ I = Förlossningsavdelning med egen specialutbildad läkare.

Typ II = Annan förlossningsavdelning än typ I vid lasarett eller förlossningshem vid sjukstuga.

Typ III = Övriga förlossningshem.

Lungsjukvården

Den slutna vården. En sammanfattning av den slutna vårdens platstillgång vid slutet av år 1972, vad avser lungsjukvård och kirurgisk tuberkulos, ter sig sålunda:

	Antal anstalter	Antal vårdplatser
Lasarettskliniker för medicinsk lungsjukvård	19	1 423
Thoraxkirurgiska lasarettskliniker	6	313
Lasarett för lungsjukvård	13	1 196
Apelvikens kustsanatorium	1	ca 20
Tbc-avdelningar vid lasarett för psykiatrisk vård	3	ca 150
Summa	42	(3 102)

På en del av dessa platser vårdas tillfälligt andra långvarigt kroppssjuka än lungsjuka. I den mån särskilda platser är mera varaktigt avdelade för ändamålet är de dock icke medräknade här. Vad angår Apelvikens kustsanatorium skall anmärkas, att vid detta efterbehandlas fall av led-, ben- och körteltuberkulos, poliofall m fl. De tre lasarett för psykiatrisk vård med tuberkulosavdelningar är Ulleråkers, S:t Lars och Umedalens sjukhus. I översikten av vårdformerna i bilaga 3, i tabell A 4, där också intagningar och vårddagar för tuberkulosvården redovisas, och tabell A 3, har dessa avdelningar räknats till den psykiatriska vården. Thoraxkirurgin och Apelvikens kustsanatorium har förts på »lasarettsvård och liknande».

Dispensärerna. Enligt det av socialstyrelsen år 1968 fastställda normalreglementet för dispensärverksamheten skall inom varje sjukvårdsområde (landsting eller landstingsfri kommun) finnas minst en tuberkulosdispensär, i första hand anknuten till lasarettsklinik för lungsjukdomar eller motsvarande sjukhus. Klinikens (sjukhusets) överläkare eller biträdande överläkare antages i regel också skola förestå dispensären (vara dispensärläkare).

Tab A 20. Verksamheten vid tuberkulosdispensärerna år 1972 TB dispensaries

Källa: Årsberättelser från länsläkare och tuberkulosdispensärer.

Huvudman <i>Responsible authority</i>	Antal tuberkulos- dispensärer <i>No. of dispensaries</i>	Röntgen- undersök- ningar <i>No. of X-ray examinations</i>	därav skb-undersökningar thereof <i>small film</i>	Mass- undersök- ningar <i>Mass radiography</i>	Summa <i>Total</i>	Calmette- vaccinationer <i>No. of BCG vaccinations</i>
Stockholms län	5	44 130	31 898	175 845	219 975	1 656
Uppsala län	1	14 797	3 890	35 276	50 073	662
Södermanlands län	2	18 652	12 899	—	18 652	98
Östergötlands län	2	16 585	8 611	8 557	25 142	531
Jönköpings län	2	12 490	6 762	6 656	19 146	208
Kronobergs län	1	7 969	2 495	5 189	13 158	128
Kalmar län	3	11 253	8 002	972	12 225	171
Gotlands kommun	1	6 730	4 491	—	6 730	48
Blekinge län	2	5 378	3 199	3 432	8 810	63
Kristianstads län	2	3 038	1 828	—	3 038	—
Malmö kommun	1	40 616	29 564	37 299	77 915	2 269
Malmöhus län i övr	2					
Hallands län	1	14 521	3 289	367	14 888	876
Göteborgs kommun	1	35 278	24 501	46 629	81 907	1 522
Göteborgs o Bohus län i övr	3					
Älvsborgs län	3	19 336	14 971	10 920	30 256	3 757
Skaraborgs län	1	7 051	4 418	—	7 051	—
Värmlands län	2	12 593	5 306	3 957	16 550	71
Örebro län	1	15 115	9 499	2 402	17 517	17
Västmanlands län	1	1 998	342	11 015	13 013	—
Kopparbergs län	2	7 503	3 804	237	7 740	30
Gävleborgs län	1	5 216	3 752	16 608	21 824	398
Västernorrlands län	3	14 879	8 530	2 494	17 373	12
Jämtlands län	1	3 850	2 332	5 102	8 952	27
Västerbottens län	2	16 456	8 818	6 254	22 710	404
Norrbottnens län	4	18 702	9 005	19 815	38 517	307
Summa Total 1972	50	354 136	212 206	399 026	753 162	13 255
» » 1971	50	354 607	238 987	363 594	718 201	13 868
» » 1970	51	361 678	181 788	404 182	765 860	15 728
» » 1969	51	366 596	186 333	376 977	743 573	11 429
» » 1968	53	..	..	..	708 582	14 103
» » 1965	57	..	..	..	670 462	12 782
» » 1960	62	..	..	..	525 602	17 494
» » 1955	62	..	..	..	573 319	..
» » 1950	58	..	..	..	503 865	..

Vid dispensären undersökes personer misstänkta för eller lidande av tuberkulos kostnadsfritt. Även vård meddelas och hälsoundersökningar med avseende på förekomsten av tuberkulos och BCG-ympningar företages.

Dispensärläkaren skall föra register över alla fall av aktiv tuberkulos inom dispensärens distrikt. Till Nationalföreningen mot hjärt- och lungsjukdomar skall denne lämna uppgift varje månad om personer som införts i eller avförts ur registret. Jämför tabellerna A 8, A 20 och D 7.

Socialstyrelsens skärmbildsundersökningar. Sedan den 1 oktober 1946 har en systematisk undersökning av svenska folket medelst skärmbildsfotografering (röntgenfotografering) pågått i syfte att på ett tidigt stadium upptäcka fall av

lungtuberkulos och bringa dessa under behandling. Denna verksamhet, som redovisats i tidigare årgångar av denna publikation, upphörde under år 1969.

Nationalföreningen mot hjärt- och lungsjukdomar utbetalade år 1972 till vetenskaplig forskning rörande tuberkulos och lungsjukdomar 254 848 kr och till forskning rörande hjärt- och kärlsjukdomar 961 804 kr. Nationalföreningen beviljade institutionsanslag för forskning inom hjärt- och lungsjukdomarnas områden med ett belopp av 630 000 kr och bidrag till rehabiliteringsverksamhet med 316 200 kr.

Uppgifter om tuberkulosens utbredning återfinns i kapitel D, a.

Vården av veneriskt sjuka

Kostnadsfri undersökning och behandling av personer lidande av eller misstänkta för venerisk sjukdom i smittsamt skede utföres av vederbörande tjänsteläkare på landsbygden och i mindre tätorter. I kommuner med mer än 20 000 invånare meddelas sådan vård i regel på särskilda polikliniker. Poliklinikerna förestås i regel av specialutbildade läkare. Vid dessa har även ett stort antal personer vårdats som lidit av venerisk sjukdom i icke smittsamt skede, hudsjukdom etc.

Enligt smittskyddslagen (SFS 1968:231) är det länsstyrelsen (i kommunen hälsovårdsnämnden) som skall vaka över att smittsamma sjukdomar bekämpas i länet (kommunen) och tillse att lämpliga åtgärder vidtas. Socialstyrelsen har högsta tillsynen över bekämpandet av smittsamma sjukdomar i riket.

Länsläkarnas verksamhet framgår av nedanstående uppgifter, som hämtats från deras till socialstyrelsen ingivna rapporter.

Antalet personer som år 1972 av länsläkaren anmanats att underkasta sig läkarundersökning var 18 847. I fråga om 6 412 fall kunde smittfrihet styrkas, medan 12 887 påbörjat läkarbehandling.

Antalet personer, som anmälts till länsläkaren på grund av underlåtelse att följa läkares föreskrifter om behandling eller för avbrott i behandlingen var 6 535.

I tillsammans 6 440 fall hade länsläkaren underrättat länsstyrelsen att anmaning icke följts eller att den fått underlåtas.

Uppgifter om de veneriska sjukdomarnas utbredning återfinnes i kapitel D, a.

Den abortförebyggande verksamheten

avser enligt fastställd normalinstruktion »att på ett personligt sätt taga sig an kvinna, som på grund av ett icke önskat havandeskap vill söka abort. Den skall underlätta för henne att lösa hennes svårigheter. Om indikation för abort kan anses föreligga och kvinnan slutligt önskar sådan, skall hon få biträde med sin ansökan härom». För denna verksamhet utgår statsbidrag enligt kungörelsen (SFS 1945:863) angående statsbidrag till viss verksamhet för stöd och rådgivning åt havande kvinnor i abortförebyggande syfte (ändrad senast enligt SFS 1955:456) till landsting eller kommun utom landsting på villkor bl a att verksamheten ingår i av socialstyrelsen godkänd plan, att den utövas vid särskilda rådgivningsbyråer, till vilka skall vara knutna legitimerade läkare och kvinnliga kuratorer, och att

avgift icke uttages för meddelande av råd eller i samband därmed utfärdat intyg. Dessutom ger en del av byråerna råd i andra sexualfrågor, bl a rörande preventivmedel. Se även kapitel D, d.

Verksamheten omfattade vid utgången av år 1972 24 byråer och en filialmottagning inom 11 landstingsområden och 3 kommuner utom landsting. Dessutom bedrevs abortrådgivning vid 6 byråer för försöksvis anordnad familjerådgivning inom 6 landstingsområden.

Omfattningen av verksamheten vid rådgivningsbyråerna var år 1972 följande: Av under året nyinskrivna var 17 991 abortsökande. Ifrågavarande graviditeter avbröts i 15 526 fall med legal abort. Härtill kommer 2 677 abortsökande och 2 200 legala aborter vid familjerådgivningsbyråer med abortrådgivning. (Hela antalet aborter enligt lagen om avbrytande av havandeskap redovisas i kapitel D, d.)

Inom de landstingsområden, där huvudmannen icke anordnat särskild abortförebyggande verksamhet eller försöksverksamhet med familjerådgivning innefattande även abortförebyggande verksamhet, har istället det abortsökande klientelet i allmänhet hänvisats till läkare och kuratorer vid lasarettens kvinnoklinik och psykiatriska klinik.

Statens kostnader uppgick budgetåret 1972/73 till 816 052 kr, inräknat medel till kvinnor, som av kuratorer ansetts ha ett omedelbart behov av hjälp, och ersättning till laboratorier för utförande av graviditetsreaktioner.

Skyddsympningarna

Enligt lagen den 28 juli 1958 om *ympning mot smittkoppor* (2 §) skall barn i regel ympas före utgången av det kalenderår under vilket de fyller fyra år.

Enligt till länsbyråerna för folkbokföringen inkommet material uppgick antalet ympade barn till följande:

	0-4 år	5-14 år	Summa
År 1960	76 595	58 082	134 677
År 1965	93 713	15 143	108 856
År 1966	106 196	17 497	123 693
År 1967	114 654	18 517	133 171
År 1968	96 250	15 329	111 579
År 1969	91 760	15 500	107 260

Motsvarande uppgifter har inte sammanställts för senare år. För att erhålla en utförligare redovisning av frekvensen ympade barn genomfördes vid länsstyrelsernas datakontor en bearbetning av de i folkbokföringen registrerade ympningsuppgifterna fr o m hösten 1971 (i slutet av vecka 36). Vid denna tidpunkt räknades hur många barn som var ympade inom olika åldersgrupper (0 år, 1, 2, 3, 4, 5, 6-10, och 11-15 år). Dessa antal ympade barn ställdes i relation till befintliga barn i resp åldersgrupp och procenttal framställdes genom maskinell bearbetning.

Av tabell A 21 framgår dessa procenttal för olika åldersgrupper inom olika län vid två undersökningstillfällen (1972 och 1973). I allmänhet är procenttalen högre år 1973. I flertalet län och för hela riket är dock procenttalen för ettåringar lägre år

Tab A 21. Smittkoppsympade barn i olika åldersgrupper i procent av totala antalet barn i resp åldersgrupp i slutet av vecka 36 1972 och 1973 och antalet barn som har ympats under tiden fr o m slutet av vecka 36 1972 t o m slutet av vecka 36 1973

Källa: Sammanställningar från länsbyråerna för folkbokföringen.

Län Slutet av vecka 36 år...		Åldersgrupp (under resp år uppnådd ålder)								Antal i folk- bokföringen registrerade ympningsupp- gifter under perioden
		% 0 år	% 1 år	% 2 år	% 3 år	% 4 år	% 5 år	% 6-10 år	% 11-15 år	
Stockholms län	1972	16	63	75	77	80	83	85	75	20 924
	1973	13	59	78	80	81	83	86	82	
Uppsala län	1972	25	60	81	84	86	87	88	75	3 591
	1973	24	66	76	84	85	88	90	84	
Södermanlands län	1972	17	76	87	87	88	90	89	76	3 561
	1973	23	74	87	89	89	90	91	85	
Östergötlands län	1972	12	54	74	81	84	86	87	70	4 420
	1973	11	50	73	80	83	87	89	77	
Jönköpings län	1972	16	61	75	78	82	85	88	83	4 608
	1973	16	60	79	80	82	87	89	87	
Kronobergs län	1972	4	54	76	76	81	85	86	77	2 058
	1973	6	48	74	80	79	85	87	83	
Kalmar län	1972	16	68	81	83	86	89	89	82	3 009
	1973	18	63	83	86	86	90	90	88	
Gotlands län	1972	16	61	82	80	88	92	93	79	817
	1973	16	68	79	87	84	93	94	88	
Blekinge län	1972	8	48	67	75	78	84	87	81	1 786
	1973	9	42	62	74	79	84	88	86	
Kristianstads län	1972	3	50	75	82	85	89	90	81	3 769
	1973	11	51	77	82	86	89	91	88	
Malmöhus län	1972	17	63	78	82	85	89	89	83	9 638
	1973	18	59	80	83	85	87	90	88	
Hallands län	1972	16	77	85	87	87	87	90	76	3 029
	1973	17	72	86	88	89	89	90	86	
Göteborgs o Bohus län	1972	23	72	81	83	86	89	89	79	10 944
	1973	22	72	83	85	86	90	90	87	
Älvsborgs län	1972	16	66	81	83	86	87	89	78	5 936
	1973	17	67	82	85	86	89	90	85	
Skaraborgs län	1972	21	69	79	80	82	87	87	81	3 785
	1973	20	67	82	85	84	88	89	85	
Värmlands län	1972	16	57	78	83	84	86	88	78	3 570
	1973	14	60	81	85	87	87	89	87	
Örebro län	1972	22	72	84	85	88	92	91	76	3 653
	1973	22	68	84	88	88	92	92	85	
Västmanlands län	1972	14	56	75	79	81	85	86	77	3 672
	1973	13	55	77	82	84	85	87	85	
Kopparbergs län	1972	24	69	81	79	83	86	85	77	3 252
	1973	22	67	80	83	82	86	86	82	
Gävleborgs län	1972	17	76	85	87	87	89	89	79	3 930
	1973	24	77	88	89	89	89	90	87	
Västernorrlands län	1972	17	70	81	83	85	90	89	79	3 497
	1973	16	67	84	85	86	89	90	86	
Jämtlands län	1972	17	68	79	81	84	87	88	78	1 583
	1973	16	70	84	84	85	87	89	85	
Västerbottens län	1972	22	68	81	84	87	92	91	83	2 793
	1973	18	63	82	85	87	89	92	89	
Norrbottens län	1972	17	72	84	86	88	91	93	85	3 831
	1973	22	68	86	90	90	91	93	91	
Hela riket	1972	17	65	79	81	84	87	88	78	111 656
	1973	17	63	81	84	85	88	89	86	
Därav Malmö kommun	1972	20	62	76	82	83	90	90	86	
	1973	16	58	78	82	85	85	91	89	
Göteborgs kommun	1972	29	75	83	83	86	89	89	78	
	1973	26	74	84	85	86	90	90	86	

1973. Av tabellen framgår också ökningen av andelen ympade barn från en åldersgrupp 1972 till följande åldersgrupp 1973. Andelen ympade ettåringar i hela riket var 65 procent år 1972. Ett år senare hade 81 procent av dessa barn, som då var 2-åringar, ympats.

Tabellen upptar även samtliga under ett år ympade barn med länsvis fördelning.

Enligt 7 § i lagen om ympning mot smittkoppor har länsläkare (förste stadsläkare) under år 1972 medgivit undantag från ympningsplikt ifråga om 987 barn, som till följd av sjukdom, sjukdomsanlag eller allmän svaghet befarats erhålla men av ympningen.

Föräldrar, som hyser allvarliga betänkligheter mot ympning, kan under förutsättning, som anges i 8 § i lagen, genom beslut av hälsovårdsnämnd få sina barn befriade från ympningsplikt. Sådan befrielse har under år 1972 meddelats ifråga om 192 barn.

Beträffande *polioympning* kan meddelas följande, som avser perioden 1.7 1972–30.6.1973. 93 639 förskolebarn erhöll första injektionen, 91 747 andra injektionen, 89 752 tredje injektionen och 78 577 fjärde injektionen. Under 1972 tillfördes denna kategori ca 112 000 nya barn och av dessa har ca 94 000 påbörjat ympningen d v s 84 %.

2 735 skolelever erhöll under perioden första injektionen mot polio, 2 925 andra injektionen, 4 131 tredje och 21 812 fjärde injektionen. Antalet elever som under perioden erhöll första, andra eller tredje injektionen är helt naturligt förhållandevis lågt, beroende på att flertalet tidigare som förskolebarn erhållit dessa. Antalet skolelever som erhåller fjärde injektionen minskar av samma anledning successivt. Sedan 1963, då man började ge den fjärde injektionen mot polio, har sammanlagt mer än 1 382 000 ympats fyra gånger mot polio.

Övriga personer som under perioden ympats mot polio uppgick till: 10 041 med första injektionen, 8 476 med andra injektionen, 12 460 med tredje injektionen och 27 380 med fjärde injektionen.

Sammanfattningsvis kan konstateras att sedan polioympningen började i större skala år 1956, har sammanlagt ca 6,1 miljoner personer erhållit minst två injektioner (antalet som erhållit 3 injektioner är oväsentligt lägre) och 4,6 miljoner fyra injektioner (se tablån nedan).

Totala antalet personer som erhållit 4 injektioner mot polio.

Budgetår	Förskolebarn	Skolelever	Övriga	Totalt
1962/1963	7 000	648 000	169 000	824 000
1963/1964	48 000	304 000	263 000	615 000
1964/1965	72 000	100 000	475 000	647 000
1965/1966	64 000	78 000	749 000	891 000
1966/1967	71 000	63 000	336 000	470 000
1967/1968	67 000	40 000	119 000	226 000
1968/1969	72 000	34 000	63 000	169 000
1969/1970	74 000	34 000	88 000	196 000
1970/1971	77 000	32 000	119 000	228 000
1971/1972	81 000	27 000	64 000	173 000
1972/1973	78 000	22 000	28 000	128 000
Summa	711 000	1 382 000	2 473 000	4 566 000

Karantänsväsendet

Enligt 3 § karantänskungörelsen den 24 april 1953 (SFS 1953:222) fanns år 1972 följande 10 karantänsstationer, nämligen i Stockholm, Kalmar, Malmö, Helsingborg, Göteborg, Gävle, Sundsvall, Umeå, Skelleftehamn och Luleå. Bevis om råttutrotning och om befrielse från råttutrotning fick – förutom av hälsovårdsnämnd i ovannämnda 10 karantänsstationer – utfärdas av hälsovårdsnämnderna i 42 av socialstyrelsen härför godkända hamnar.

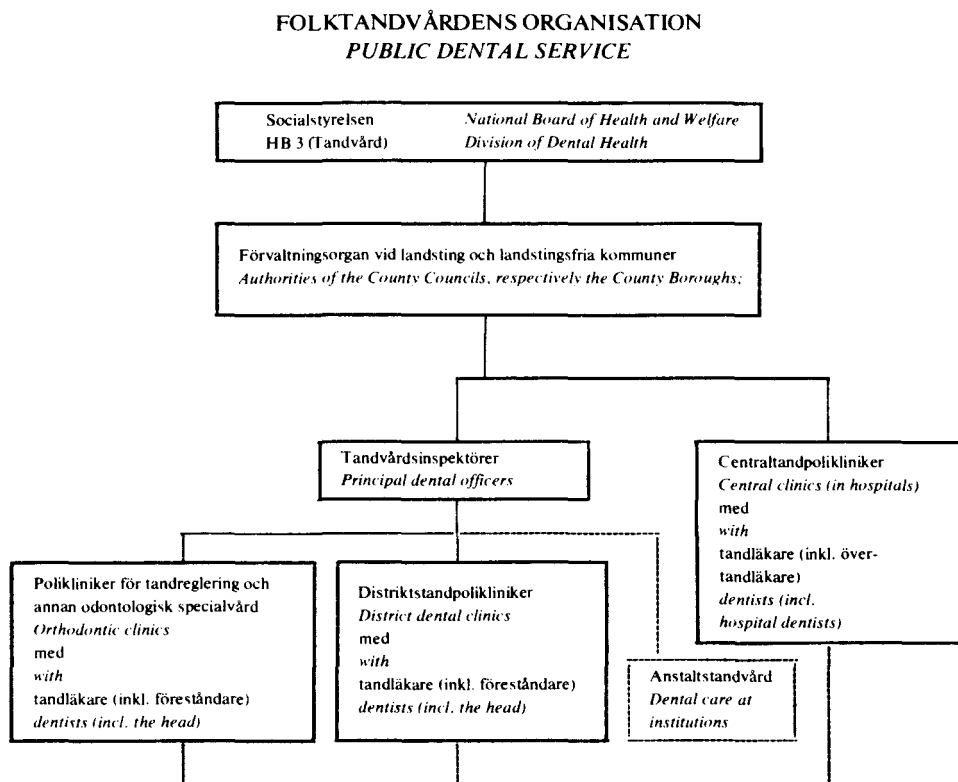
Som tullflygplatser med internationell karaktär fungerade Stockholm-Arlanda, Stockholm-Bromma, Göteborg-Torslanda och Malmö-Bulltofta, Jönköping, Kiruna, Norrköping, Sundsvall, Umeå, Visby.

d. Folktandvården

Första kungörelsen angående statsbidrag till folktandvård trädde i kraft den 1 januari 1939. Den har sedermera ersatts av kungl kungörelserna den 1 januari 1951 och den 26 maj 1961 (SFS 1961:278).

Uppgifter rörande verksamhetens omfattning samt utgifter och inkomster för driften lämnas i tabellerna A 22 och A 23 jämte kommentarer.

Den 31 december 1972 fanns 28 tandvårdsinspektörer inom landstingskommuner och landstingsfria kommuner. Vidare fanns enligt tandvårdsinspektörernas uppgifter vid 33 centraltandpolikliniker – tandläkarhögskolorna i Stockholm och Umeå ej inräknade – 93 tandläkare inklusive övertandläkare, vid distriktstandpolikliniker 2 264 tandläkare, vid polikliniker för tandreglering 145 och vid polikliniker för annan specialvård 80 (se tab A 22). Deltidstjänstgörande tandläkare har omräknats till heltidstjänstgörande. Antal inrättade tandpolikliniker framgår av tabellen med kommentar. Folktandvårdens organisation framgår av nedanstående diagram.

Tab A 22. Folk tandvård. Verksamheten år 1972 Public dental care

Källa: Årlig rapport från huvudmännen. Tandläkarsituationen inom folk tandvården hösten 1972

Huvudman Responsible authority	Antal tandpolikliniker den 31/12 1972 Dental clinics				Antal tandläkare den 1/10 1972 vid No. of dentists				Antal vid distriktstandpolikliniker behandlade Number of patients treated at district dental clinics				Arbetstimmar av tandläkare i tandvård (i distr) Hours worked at district policlinics			
	centraldis- trikts- centraldis- tricts	dis- trikts- tricts	för tand- regle- ring for ortho- donticspec. care	för annan spec- vård for other denticsspec. care	centraldis- trikts- centraldis- tricts	dis- trikts- tricts	pol för tand- regle- ring for ortho- donticscare	pol för annan spec. vård for other denticsspec. care	barn children fullständigt complete treatment	partiielt partial treatment	vuxna adults fullständigt complete treatment	partiielt partial treatment	hela antalet total	därav i org barn- tandvård thereof org. child dental care		
Stockholms län	4	148	10	9	11 ³	382	29,5	40	152 373	5 554	29 598	43 449	552 239	329 070		
Uppsala län	1	24	2	—	4	60,5	5	—	35 833	2 985	10 149	15 243	94 695	52 800		
Söderman- lands län	1	19	2	—	3,5	61	6	—	34 037	1 805	10 569	15 714	91 884	50 896		
Ostergötlands län	3	35 ²	2	2	9	100	5	3	55 287	1 157	15 284	15 233	140 336	75 319		
Jönköpings län	1	32	3	—	3	83	5	9	39 551	2 426	13 085	17 381	132 785	79 385		
Kronobergs län	1	21	2	1	2	47,5	4	1	20 763	1 164	7 938	9 870	74 210	39 346		
Kalmar län	2	32	3	—	4	68,5	2	—	32 617	1 567	11 043	17 853	102 289	56 479		
Gotlands kom- mun	1	9	1	—	1	17,5	1	—	7 310	269	2 473	2 641	26 720	14 783		
Blekinge län	1	16	1	—	2	37	1	—	16 656	843	5 013	7 269	59 039	33 277		
Kristianstads län	1	36	3	1	2	66,5	5	2	36 267	1 258	13 559	10 273	110 621	58 903		
Malmö kommun	1	34	2	1	5	103	5	—	32 803	694	7 758	8 348	146 114	95 864		
Malmöhus län i övrigt	1	47	6	2	7	141	10	3	65 744	5 859	23 347	23 110	222 064	126 896		
Hallands län	1	22 ²	2	1	2	59	5	1	36 208	1 245	5 774	7 365	97 161	61 559		
Göteb kommun	1	41 ²	3	1	4	136	10,5	1	44 778	1 086	8 650	20 073	190 286	118 263		
Göteb o Bohus län i övrigt	1	27	3	1	3	89	4	1	35 222	3 227	9 559	11 442	123 429	73 844		
Älvsborgs län	2	46	2	1	6	102	6	—	47 647	2 412	12 708	18 724	166 379	98 290		
Skaraborgs län	1	19	3	—	2	59	7	—	27 856	1 540	8 288	10 249	95 004	57 774		
Värmlands län	1	28	3	—	3	86,5	5,5	—	36 923	2 382	12 491	12 307	135 510	75 135		
Örebro län	1	27 ²	1	1	4	78,5	9,5	8,5	37 854	1 071	7 428	9 156	122 432	80 170		
Västmanlands län	1	23	1	—	3	51,5	1,5	—	27 927	2 006	8 354	11 007	80 503	46 691		
Kopparbergs län	1	38	1	1	3	80	3	2	35 596	5 637	20 394	16 290	110 509	57 598		
Gävleborgs län	1	30	2	1	2,5	67,5	3	1	39 884	2 010	16 695	20 471	117 412	59 208		
Västernorrlands län	1	35	2	3	1	82	3	3	40 781	1 832	17 208	22 035	142 829	67 646		
Jämtlands län	1	30	1	—	2	33,5	2	—	17 922	1 195	6 152	6 139	60 112	31 789		
Västerbottens län	1	29 ²	1	—	—	68	1	—	38 202	862	13 249	13 105	111 983	65 484		
Norrbottens län	1	37 ²	1	4	4	104	6	4	46 923	2 832	26 496	22 413	157 944	68 377		
Summa Total	33	885	63	30	93	2 264	145	79,5	1 042 964	54 918	323 262	387 160	3 464 489	1 974 846		
Därav landsting Counties	30	801	57	28	83	2 008	129	78,5	958 073	52 869	304 381	356 098	3 101 369	1 745 936		
Därav landstingsfria kommuner County boroughs	3	84	6	2	10	256	16,5	1	84 891	2 049	18 881	31 062	363 120	228 910		
Summa, Total																
» » 1971	33	879	60	27	91,5	2 130	140	66	1 007 022	52 569	295 202	367 471	3 261 176	1 885 616		
» » 1970	33	856	50		117	2 042	122		973 663	51 344	282 999	343 278	3 084 910	1 806 728		
» » 1969	31	837	51		107	1 889	115		944 635	47 400	259 992	313 561	2 864 301	1 701 776		
» » 1968	31	797	52		104	1 744	120		907 813	41 717	246 787	306 992	2 668 653	1 610 219		
» » 1967	31	827	56		106	1 630	107		864 003	42 133	227 282	298 630	2 527 742	1 569 447		
» » 1965	29	770	45		99	1 559	78		783 340	42 201	224 024	315 334	2 558 296	1 620 219		
» » 1960	24	742	28		81	1 514	53		719 850	52 400	217 724	281 211	2 516 919	1 596 057		
» » 1955	19	596	..		33	1 342	..		608 920	60 487	166 850	235 642	2 056 021	1 296 398		
» » 1950	13	401	..		16	664	..		281 702	66 042	85 404	143 147	1 055 345	631 780		

¹Exkl annex tandpolikliniker. — ²Inkl tandpolikliniker vid skolor. — ³Enbart vid Eastmaninstitutets tandkirurgiska avdelning.

Tabell A 22

Tandpoliklinikerna och tandläkarna. Central-tandpoliklinikerna är förlagda till vissa lasarett, utom Eastmaninstitutet i Stockholm, som är fristående. Det senare är samtidigt utbildningsanstalt och organisatoriskt inlemmat i distriktsvården. Tandpolikliniker på sjukhus, 99 stycken, ingår icke i tabellen.

De i folktandvården verksamma tandläkarna är enligt tabellen sammanlagt 2 581, vilket utgör 36,9 % av samtliga i riket verksamma tandläkare (jfr tabell B 1).

Antalet *tjänster* vid central- och distriktstandpolikliniker och polikliniker för tandreglering utgjorde tillsammans 2 780 för heltid och 194 för deltid enligt rapporter över tandläkarsituationen inom folktandvården den 2 oktober 1972.

Behandlade personer. Av de sammanlagt 1 097 882 barn, som redovisats i tabellen hade 1 093 160 behandlats i organiserad barntandvård, d v s systematisk behandling av vissa grupper, såsom skolklasser, årskullar eller anstaltsklientel, och 1 042 020 hade därvid erhållit fullständig behandling. – Till tabellens tal skall för folktandvårdens del tilläggas, att vid Eastmaninstitutet behandlades 5 990 barn fullständigt och inga par-

tiellt, vid tandläkarhögskolan i Stockholm 406 barn fullständigt och inga partiellt, vid tandläkarhögskolan i Malmö 782 barn fullständigt och 278 partiellt samt vid tandläkarhögskolan i Umeå 380 barn fullständigt och 247 partiellt, allt i organiserad barntandvård.

Arbetstimmar. Av hela antalet timmar vid distriktstandpoliklinikerna utgör de som utförts i organiserad barntandvård 57 %.

Tabell A 23

Utgifter för driften. I utgiften för driften ingår under »Övrigt» icke avskrivningar eller interna poster. När det gäller kostnader för lokaler, städning, värme och lyse bestrides dessa i vissa län helt eller delvis av huvudmannen men i andra av den primärkommun, där lokalen är belägen, och vad landstingsfria kommuner beträffar förekommer, att de delvis går utanför sjukvårdsstyrelsens budget. I intetdera fallet ingår de i tabellen. Dock må nämnas, att det av huvudmännen redovisade beloppet uppgick till 42 447 000 kronor. Den på *inkomstsidan* upptagna kolumnen »Årsavgifter av kommuner» avser ersättning för tandvård av i primärkommunen bosatta barn.

Tab A 23. Folktandvårdens utgifter och inkomster för driften år 1972

Distrikts- och centraltandpolikliniker *Public dental care, running cost and receipts*

Källa: Årlig rapport från huvudmännen (landsting och landstingsfria kommuner).

Huvudman <i>Responsible authority</i>	Utgifter för driften. 1 000-tal kr <i>Running cost, 1 000 kr</i>				Inkomster att täcka vidstående driftutgifter. 1 000-tal kr <i>Receipts to cover running cost, 1 000 kr</i>				
	Avlöningar <i>Salaries</i>	Läke- medel, förbr art m m <i>Drugs, materials etc</i>	Övrigt utom för lokaler, städning, värme, lyse <i>Other expenses except for premises</i>	Summa <i>Total</i>	Statsbidrag <i>Subsidies from the State</i>	Årsav- gifter av kommuner <i>Receipts from local authorities</i>	Vård- avgifter <i>Fees</i>	Vissa övriga in- komster <i>Other sources</i>	Huvud- mannens (lands- tingets, kom- munens) kostnad <i>Responsible authority</i>
Stockholms län	62 430	4 232	7 320	73 982	2 680	865	11 058	23	59 356
Uppsala län	10 584	1 256	997	12 837	577	185	2 764	3	9 308
Södermanlands län	10 211	988	1 414	12 613	495	178	2 383	—	9 557
Östergötlands län	17 693	860	730	19 283	845	—	3 307	2	15 129
Jönköpings län	14 222	1 644	1 843	17 709	632	—	3 938	5	13 134
Kronobergs län	8 041	982	1 048	10 071	274	101	2 154	—	7 542
Kalmar län	12 135	1 609	1 963	15 707	524	171	3 281	—	11 731
Gotlands kommun	3 063	395	508	3 966	91	58	722	—	3 095
Blekinge län	5 355	450	272	6 077	266	120	1 317	8	4 366
Kristianstads län	11 539	1 543	803	13 885	580	187	3 486	—	9 632
Malmö kommun	15 238	924	1 567	17 729	424	—	2 081	4	15 220
Malmöhus län i övrigt	24 085	2 277	1 372	27 734	1 052	316	6 521	24	19 821
Hallands län	10 376	951	965	12 292	579	270	1 942	—	9 501
Göteborgs kommun	20 267	3 874	1 124	25 265	357	—	3 240	3	21 665
Göteborgs o Bohus län i övr	12 624	1 549	2 321	16 494	418	—	3 069	—	13 007
Älvsborgs län	13 946	1 711	4 236	19 893	761	243	4 035	11	14 843
Skaraborgs län	10 565	1 111	1 138	12 814	426	—	2 360	—	10 028
Värmlands län	13 387	1 847	1 277	16 511	589	339	4 007	—	11 576
Örebro län	14 048	1 600	2 589	18 237	911	165	2 998	61	14 102
Västmanlands län	8 500	1 118	732	10 350	446	150	1 989	—	7 765
Kopparbergs län	13 343	1 596	1 576	16 515	569	175	5 400	65	10 306
Gävleborgs län	13 414	1 525	1 965	16 904	621	—	4 081	—	12 202
Västernorrlands län	15 269	2 505	871	18 645	652	202	4 668	—	13 123
Jämtlands län	6 254	854	583	7 691	317	91	1 811	—	5 472
Västerbottens län	11 604	1 615	2 018	15 237	607	175	3 137	—	11 318
Norrbottnens län	21 523	2 586	1 874	25 983	751	235	6 124	18	18 855
Summa Total	379 716	41 602	43 106	464 424	16 444	4 226	91 873	227	351 654
Därav landsting <i>Counties</i>	341 148	36 409	39 907	417 464	15 572	4 168	85 830	220	311 674
Därav landstingsfria kommuner <i>County boroughs</i>	38 568	5 193	3 199	46 960	872	58	6 043	7	39 980
Summa Total 1971	333 058	38 243	38 394	409 695	16 097	4 231	66 849	341	322 177
1970	281 499	34 641	31 251	347 391	14 489	3 650	58 483	322	270 447
1969	250 618	28 690	29 239	308 547	14 207	3 663	53 063	571	237 044
1968	220 222	24 297	23 703	268 222	13 580	2 967	49 572	566	201 537
1967	195 022	22 182	24 645	241 849	12 714	3 877	45 163	412	179 683
1966	164 844	19 324	23 751	207 919	12 199	3 356	42 485	1 217	148 662
1965	143 952	..	39 713	183 665	11 244	3 428	36 989	1 420	130 584
1960	85 550	..	19 679	105 229	10 255	2 794	30 676	755	60 749
1955	54 318	..	11 393	65 711	8 736	2 300	21 304	437	32 934

e. Apoteken

Apoteken drivs av Apoteksbolaget AB, som övertog apoteken från de tidigare ägarna den 1 januari 1971. I bolaget ägs 2/3 av aktierna av staten och 1/3 av en stiftelse, grundad av Apotekarsocieteten, de förutvarande apoteksinnehavarnas centralorganisation.

I avtal med staten den 18 september 1970 har Apoteksbolagets målsättning och arbetsuppgifter fastslagits. Enligt avtalet åligger det Apoteksbolaget att svara för att en god läkemedelsförsörjning upprätthålls i landet. Verksamheten skall därvid bedrivas så att möjligheterna att utnyttja läkemedelsutvecklingens resultat främjas samtidigt som så låga läkemedelskostnader som möjligt upprätthålls.

Apoteksbolaget är indelat i 7 regioner, som sammanfaller med sjukvårdsregionerna. Regionkontor finns i Stockholm, Uppsala, Linköping, Lund, Göteborg, Örebro och Umeå.

Utanför Apoteksbolaget drivs vissa apotek bl a militärapoteket och alla sjukhusapotek inom Stockholms läns landsting (storlandstinget). Inom de flesta lands- tingsområden finns dessutom till sjukhusen hörande sjukhusapotek (tidigare kal-

Tabell A 24

Apotekens försäljning. De kvalificerade läkemedlen säljes i detaljhandelsledet uteslutande genom apotek. Denna försäljning utgörs från såväl inhemsk som utländsk läkemedelsindustri. De skall för att få säljas vara registrerade hos socialstyrelsens som farmaceutiska specialiteter. Antalet i Sverige registrerade specialiteter framgår av nedanstående tabell.

Antal i Sverige registrerade specialiteter:

År	Totalt	Index	Utländska	Index
1/1 1957	2 514	100	1 249	100
1/1 1960	2 841	113	1 468	118
1/1 1965	2 978	118	1 562	125
1/1 1966	2 957	118	1 589	127
1/1 1967	2 979	118	1 674	134
1/1 1968	2 994	119	1 712	137
1/1 1969	2 910	116	1 713	137
1/1 1970	2 784	111	1 712	137
1/1 1971	2 656	106	1 633	131
1/1 1972	2 672	106	1 634	131
1/1 1973	2 618	104	1 544	124

Apotekens försäljning till allmänheten och till sjukhus redovisas dels som recepturförsäljning, d v s utlämnanden av läkemedel enligt av läkare (veterinär, tandläkare) utfärdade recept, dels som s k handköpsförsäljning. I denna kategori ingår förutom receptfria läkemedel även försäljning av förbandsartiklar, kosmetika, näringspreparat o dyl. Uppgifter om enbart recepturförsäljningens omfattning föreligger för vissa år enligt följande:

	Antal recipe, milj st	Recepturför- säljningens belopp, mkr
1949	17,6	81,0
1955	20,3	147,5
1960	26,3	280,6
1965	33,4	500,4
1966	33,8	551,2
1967	35,6	633,5
1968	38,1	750,1
1969	39,9	828,2
1970	39,1	901,1
1971	40,0	1 012,7
1972	40,2	1 167,9

Utvecklingen 1971–1972 av handköpsförsäljningen till allmänheten har studerats. Analysen bygger på uppgifter om varuinköpen till 217 apotek utan sjukhusleveranser. Av de därvid erhållna resultaten att döma har antalet sålda förpackningar minskat något.

Personalen. Antalet farmacie kandidater och receptarier har ökat starkt de senaste årtiondena särskilt i förhållande till apotekarna, men detta är delvis missvisande, om hänsyn icke toges till tjänstgöringens omfattning. Apotekarna fullgör i regel heltidstjänstgöring medan närmare hälften av receptarierna endast har deltidsanställning.

Dessutom tjänstgjorde vid apoteken bl a apotekstekniker, som i likhet med eleverna icke har farmaceutisk examen. Deras antal var vid slutet av år 1972 ca 6 400.

Tab A 24. Antal apotek, dessas försäljningsbelopp och personal år 1972*Number of pharmacies, their sale and personnel*

Källa: Årliga uppgifter från apoteken jämte »Svensk Farmaceutisk matrikel» utgiven av Farmaceutiska föreningen (antal apotek och personal); uppgifter från Apoteksbolaget.

Län <i>Counties</i>	Antal apotek ¹ <i>No. of pharmacies</i>		Läke- medels- förråd <i>Medicine supply</i>	Apotekens försäljning 1 000 kr <i>Total sale 1 000 kr</i>	Antal invånare per apotek (i 1 000- tal) ² <i>Inhab- itants per pharmacy</i>	Läke- medels- förbruk- ning per invånare, kr <i>Sale per inhab- itant</i>	Apotekspersonal (tjänstgörande) <i>Pharmaceutical personnel</i>		
	Själv- ständiga <i>independ- ent</i>	Därav sjukhus- apotek ¹ at hos- pital					Apo- tekare <i>Pharma- cists</i>	Farm- kand (recept.) <i>Bachelors</i>	Apoteks- elever <i>Pupils</i>
Stockholms län	119	—	46	257 588	12	173.3	152	575	19
Uppsala län	19	2	25	49 649	13	223.3	22	86	16
Södermanlands län	19	1	14	47 025	14	189.1	23	84	3
Östergötlands län	37	2	17	75 376	11	196.0	35	136	9
Jönköpings län	24	—	17	56 051	13	182.5	23	92	4
Kronobergs län	14	—	24	30 493	12	182.2	12	48	6
Kalmar län	17	—	44	45 403	14	188.8	20	68	5
Gotlands län	5	—	14	11 439	11	212.8	3	15	1
Blekinge län	8	—	11	23 177	19	150.2	12	36	2
Kristianstads län	24	1	21	48 884	12	183.8	21	76	5
Malmöhus län	45	2	25	158 407	17	217.6	70	259	20
Hallands län	10	1	10	35 548	22	178.7	16	53	8
Göteborgs o Bohus län	55	2	41	144 853	14	201.6	71	257	14
Älvsborgs län	26	1	38	68 012	16	166.9	35	105	4
Skaraborgs län	19	—	9	45 855	14	177.6	26	71	4
Värmlands län	26	1	32	57 796	11	203.5	27	89	3
Örebro län	24	2	10	54 182	13	196.3	26	87	9
Västmanlands län	21	—	13	38 216	12	146.6	15	73	3
Kopparbergs län	25	2	48	52 281	12	188.5	31	81	4
Gävleborgs län	26	1	35	52 277	12	178.3	29	94	1
Västernorrlands län	20	—	37	48 782	14	178.4	26	78	3
Jämtlands län	17	1	50	24 253	8	192.2	14	42	—
Västerbottens län	27	1	68	41 954	9	180.0	20	77	6
Norrbottnens län	20	—	77	41 609	13	162.1	20	72	3
Hela riket Total 1972	647	20	726	1 509 110	13	185.8	749	2 654	152
» » » 1971	635 ³	18 ³	721	1 323 466	13	163.4	788	2 591 ³	243 ³
» » » 1970	665	27	789	1 197 122	13	148.1	812	2 425	278
» » » 1969	655	27	781	1 109 233	13	138.6	817	2 179	353
» » » 1968	639	24	773	1 011 346	13	127.5	811	1 907	430
» » » 1965	594	20	776	701 459	14	90.2	791	1 747	621
» » » 1960	558	15	733	413 881	14	55.2	773	1 436	43
» » » 1955	521	14	572	243 187	14	33.4	863	1 147	24
» » » 1950	493	12	511	149 192	15	21.2	906	962	20

¹Endast sjukhusapotek drivna av Apoteksbolaget ingår, se texten. — ²Sjukhusapotek ej medräknade. — ³Reviderat tal.

lade centralförråd) som drivs av sjukvårdshuvudmannen i likhet med förut nämnda sjukhusapotek. Endast sjukhusapotek drivna av apoteksbolaget redovisas i tabell A 24.

Som komplement till apoteken finns speciellt på landsbygden läkemedelsförråd som tillhandahåller ett begränsat urval av de vanligaste läkemedlen. Förråden fungerar som utlämningsställen för apotek och förestås av personal utan farmaceutisk examen.

Läkemedelsförmåner. Personer som omfattas av den allmänna sjukförsäkringen åtnjuter sedan den 1 januari 1968 större förmåner än tidigare vid inköp av läkemedel, förskrivna på recept vid sjukdom. Sålunda kan ytterligare några medel erhållas kostnadsfritt, medan för andra rabatt utgår med hälften av det belopp, varmed läkemedlens pris överstiger 5 kronor upp till 25 kronor. Den del av priset som överstiger 25 kronor rabatteras helt. Rabatten beräknas på kostnaden för alla vid ett och samma expeditionstillfälle för samma person inköpta, av samma läkare samtidigt förskrivna läkemedel. Till skillnad från vad som förut gällt omfattar rabatteringen även recept, utfärdade av tandläkare. Nämnda ändringar torde utgöra den väsentliga anledningen till att kostnaderna för fria och rabatterade läkemedel ökade med närmare 66 % från 1967 till 1968. Samhällets kostnader för nu nämnda förmåner har uppgått till:

1955	39,4	milj kr	1966	206,9	milj kr
1960	92,9	» »	1967	239,0	» »
1961	109,0	» »	1968	396,0	» »
1962	122,3	» »	1969	451,8	» »
1963	137,9	» »	1970	516,1	» »
1964	157,3	» »	1971	607,2	» »
1965	183,0	» »	1972	739,9	» »

f. Åtgärder med anledning av läkemedelsbiverkningar

Under år 1972 erhöll biverkningskommittén 1 236 anmälningar om läkemedelsbiverkningar mot 1 376 föregående år. Liksom tidigare rapporterades de flesta biverkningarna efter användning av kemoterapeutika och perorala antikonceptionsmedel.

Kommittén informerade läkarkåren om sin verksamhet i två meddelanden. Härvid riktade kommittén ånyo uppmärksamheten på riskerna för retinopati vid klorokinbehandling samt i samband därmed även risken för hörselnedsättning. Vidare uppmärksammades pankreatit efter oxifenbutazon, blödningskomplikationer i centrala nervsystemet under streptokinasbehandling, anafylaktoida reaktioner under dextraninfusion, och interaktion mellan allopurinol och cytostatika. Leverpåverkan efter såväl erytromycinpropionat och fenolisatin som ajmalin uppmärksammades liksom hypothyreos efter litium. Ledsymtom efter vaccinationer behandlades mot bakgrunden av att bakteriologiska humanpreparat är farmaceutiska specialiteter sedan 1 januari 1972.

g. Missbildningsregistret

Från april till december 1964 prövades vid 39 sjukhus en särskild, frivillig registrering av missbildningar bland nyfödda, och från 1965 infördes denna registrering som obligatorisk för alla förlossningsanstalter med tillgång till pediatrik expert. Detta innebär, att ca 60 sjukhus med sammanlagt ca 85 000 förlossningar per år (70 % av samtliga i riket) numera deltar. Avsikten med missbildningsregistrering är att denna effektivt skall kunna begränsa omfattningen av en ny missbildningsepidemi framkallad av läkemedel eller andra kemiska substanser. Varje iakttaget fall skall rapporteras med verbal diagnos och rapporteras individuellt, månadsvis till socialstyrelsen. Inkomna rapporter granskas kontinuerligt av experter. Då frekvensen av en viss missbildning närmar sig eller överstiger vissa statistiskt fastställda värden kommer detta att föranleda åtgärder.

Under år 1972 har inga förändringar iakttagits i de registrerade frekvenserna som ger anledning att förmoda att någon ökning av frekvensen missbildade barn av någon speciell typ föreligger. Endast med avseende på hypospadi föreligger en viss stegring i frekvens, men om denna är reell eller betingad av någon artefakt är ännu ej utrett. Under 1972 har registreringen utvidgats att omfatta även uppsala-regionen. Först under andra halvåret började rapporter från denna region att inflyta i större antal och även för denna period förelåg en uppenbar underrapportering, varför denna regions material har uteslutits från totalredovisningen. En sammanfattning av data från resten av landet för 1972 lämnas i nedanstående sammanställning:

Förlossningsunderlag:	ca 88 600 nyfödda barn
Totalt antal registrerade missbildade barn:	1 223 (= 13,8‰)

Bland dessa ingår 103 barn med kromosomsyndrom, vilka ej rapporterats före 1971. Bland övriga 1 120 barn fann man:

Totalt antal registrerade missbildningar: 1 333.

Könsfördelning: 697 gossar, 418 flickor, 5 okänt eller ej angivet kön.

Dödlighet: 189 döda (= 16,9 %), därav 159 obducerade (= 84,1 %)

Antal registrerade missbildningar per barn:

1 missbildning: 1 008 barn

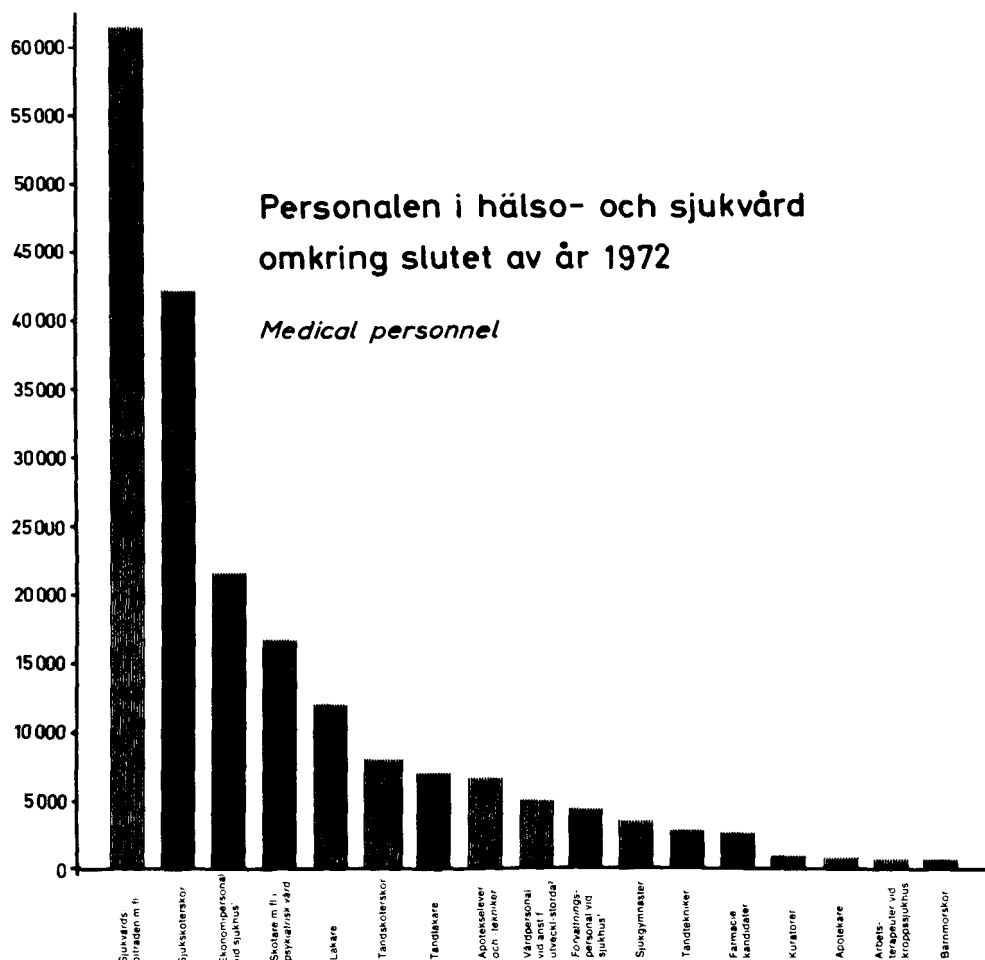
2 missbildningar: 65 barn

3 missbildningar: 26 barn

4–8 missbildningar: 21 barn.

KAP. B

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDENS PERSONAL

¹ Personal vid inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda ingår ej. – ² För år 1967, senare uppgifter saknas.

Till hälso- och sjukvårdens personal har här räknats dels personer, som erhållit en för hälso- och sjukvårdande verksamhet speciell utbildning, såsom läkare, sjuksköterskor osv, dels också personer som, utan att äga sådan utbildning, är verksamma vid sjukhus antingen som biträdande personal till den första gruppen eller som förvaltnings- eller ekonomipersonal. Veterinärer och deras biträdande personal är icke medräknade.

Naturligtvis är och måste avgränsningen av sjukvårdspersonalen och därvid särskilt den icke sjukvårdsutbildade vara i betydande mån godtycklig. Bland annat är det svårt att avgöra, hur långt man skall sträcka sig i medräknandet av förvaltnings- och ekonomipersonal. Lika väl som sjukhusens kunde man ju räkna med huvudmännens administrativa personal och den centrala medicinförvaltningen. Vidare kunde man tänka sig medräkna städerskor och annan ekonomipersonal vid apotek och fristående laboratorier. Också i fråga om biträden i direkt hälso- och sjukvård finns godtyckliga luckor. Så t ex har privatpraktiserande läkares mottagningssköterskor icke medräknats, såvida de icke är legitimerade sjuksköterskor eller barnmorskor, och ingått som sådana. Detta, liksom beträffande vissa andra grupper, beror helt enkelt på svårigheten att skaffa uppgifter om dem.

Förvaltnings- och ekonomipersonalen verkar indirekt i sjukvården. Så gör emellertid också läkemedelsindustrin och fabrikanter av medicinsk utrustning, ehuru på ett annat sätt. Dessa sistnämnda har dock här lämnats utanför gruppen hälso- och sjukvårdspersonal.

Vad närmast angår den medicinskt utbildade personalen, gäller det att ur totalantalet skilja ut den del, som är yrkesverksam. Detta utgör i en del fall ingen svårighet, emedan årlig anmälningsplikt med angivande av yrkesverksamhet föreligger såsom för läkare, tandläkare, sjuksköterskor, barnmorskor och sjukgymnaster, och vidare emedan de flesta övriga grupper är anställda vid sjukhus eller apotek, från vilka summariska uppgifter kan inhämtas.

I tabell B 1 och B 3 har före 1970 andelen yrkesverksamma schablonmässigt beräknats till 95 % av de i matrikeln upptagna legitimerade läkarna. Från uppgifter lämnade i den årliga anmälan till socialstyrelsens läkarregister beräknas det verkliga antalet yrkesverksamma legitimerade läkare. Enligt nämnda anmälan uppgick ej praktiserande eller i utlandet verksamma läkare till 1 196 stycken, vilka frändragits i sammanställningen nedan.

Det i tabell B 1 upptagna antalet yrkesverksamma läkare i slutet av år 1972 har beräknats sålunda:

a) Legitimerade läkare enligt läkarregister	12 784
Ej legitimerade läkare med utländsk examen	
b) med tidsbegränsad behörighet (tab B 3)	53
c) förordnade av socialstyrelsen som vakansvikarier	275
Avgår: ej praktiserande o utomlands	1 196
Nettosumma	11 916

Det i tabell B 1 upptagna antalet yrkesverksamma tandläkare i slutet av 1972 har beräknats sålunda:

a) Legitimerade tandläkare enl. tandläkarregister	7 764
Ej legitimerade tandläkare med utländsk examen	
b) som av socialstyrelsen medgivits tillstånd att utöva tandläkaryrket inom folktandvården	77
c) med tidsbegränsat förordnande i folktandvården	30
Avgår: ej praktiserande o utomlands	882
Nettosumma	6 989

Utöver tabellens uppgifter kan nämnas, att antalet yrkesverksamma veterinärer år 1972 var ca 900.

Tab B 1. Den yrkesverksamma personalen i hälso- och sjukvård i slutet av åren 1950–1972. Active medical personnel at end of year

Källa: Matrikel över läkare och tandläkare, registren över legitimerade läkare och utländska läkare i Sverige, sjuksköterskor, barnmorskor, sjukgymnaster och apotekspersonal; personalinventering omkring 1 oktober och sjukhusens årsberättelser.

År Year	1950	1955	1960	1965	1970	1971	1972
Läkare <i>Physicians</i>	4 890	5 700	7 130	8 520	10 560 ⁰	11 250	11 920
Sjuksköterskor <i>Nurses</i>	12 600	16 370	21 410	23 190 ⁰	32 700	36 570	42 250
Sjuksköterskebarnmorskor <i>Nurse-midwives</i>	210	490	640	1 040	1 540		
Barnmorskor <i>Midwives</i>	1 350	1 290	1 060	720	620	590	640
Sjukgymnaster <i>Physiotherapists</i>	1 090	1 380	1 790	2 310	2 600	2 890	3 510
Arbets terapeuter vid kropps-sjukhus <i>Occupational therapists at somatic hospitals</i>	50	150	210	420	660	660	710
Kuratorer vid kroppssjukhus <i>Social workers at somatic hospitals</i>	105	150	230	360	720 ⁰	790	870
Sjukvårdsbiträden m fl vid kropps-sjukhus <i>Auxiliary nursing personnel at somatic hospitals</i>	21 520	25 740	32 860	35 790	53 960	56 340	61 450
Skötare m fl i psykiatrisk vård <i>Nursing personnel at mental hospitals etc</i>	7 890	8 930	11 000	12 870	14 950	15 680	16 780
Vårdpersonal vid anstalter för psykiskt utvecklingsstörda och epileptiker <i>Ditto at homes for mentally retarded</i>	2 220	2 670	3 870	5 430 ⁰	200 ⁰	90	–
Förvaltningspersonal vid sjukhus <i>Administrative staff at hospitals</i>	1 350	1 520	1 870	2 730	3 820 ⁰	4 010	4 300
Ekonomipersonal vid sjukhus <i>Domestic staff at hospitals</i>	13 530	14 310	15 200	16 520	18 490 ⁰	19 470	21 600
Tandläkare <i>Dentists</i>	3 430	4 360	5 090	6 080	6 720 ⁰	6 660	6 990
Tandtekniker (uppskattning) <i>Dental technicians</i>	1 500	1 600	1 850	2 300	2 600 ⁰	2 600	2 700
Tandsköterskor (uppskattning) <i>Dental chairside assistants</i>	3 400	4 400	5 090	6 800	7 500 ⁰	7 500	8 000
Apotekare <i>Pharmacists</i>	900	860	770	790	810	780	750
Farm kand, receptarier <i>Bachelors of pharmacy</i>	960	1 150	1 440	1 750	2 420	2 440	2 650
Apotekselever <i>Pupils</i>	20	25	40	620	280	150	150
Tekniker <i>Technical personnel in pharmacies</i>	4 180	4 575	4 960	5 800	6 500	6 500	6 400
Summa Total	81 195	95 670	116 510	134 040	167 650	174 970	191 670

Tabell B 1

Samtliga tabellens tal är avrundade. Det har icke varit möjligt att bibehålla samma material eller beräkningsmetod under hela perioden från 1950. Där mera avsevärda ändringar vidtagits, har talen försetts med en ring (°). De så markerade talen är alltså icke fullt jämförbara med tidigare år (men väl med efterföljande till dess ny markering angivits). Sålunda ändrades beräkningen av yrkesverksamhet bland sjuksköterskor år 1962 på sätt som beskrivs i kommentaren till tabell B 4. Vårdpersonalen vid anstalter för psykiskt utvecklingsstörda och epileptiker beräknades fr o m 1963 på nytt material som gav högre antal; 1968 bortföll uppgifterna för de utvecklingsstörda, något som också vållade brott i serierna för förvaltnings- och ekonomipersonal. Kuratorer redovisades fr o m 1968 icke blott från kroppssjukhus utan även från lasarett för psykiatrisk vård.

Slutligen har yrkesverksamheten bland tandläkare reviderats år 1966 och bland läkare år 1970 vilket givit lägre tal än om tidigare beräkningsätt tillämpats. Eftersom antalen av tandteknikerna och tandsköterskorna uppskattas i proportion till tandläkarna, har även dessa serier berörts. Laboratorie- och röntgenpersonal, avdelningsstäderskor, praktiserande sjuksköterskeelever, undersköterskor, barnsköterskor, läkarsekreterare och skrivbiträden ingår i gruppen »Sjukvårdsbiträden m fl vid kroppssjukhus». En närmare specifikation av vårdpersonalen lämnas i tabell A 10 och A 11, som avser tjänster och vakanser vid sjukhus. Som vårdpersonal vid sjukhus för psykiatrisk vård och anstalter för psykiskt utvecklingsstörda har räknats även föreståndarinnor men icke examinerade sjuksköterskor, vilka redovisas särskilt i tabellen.

I internationella sammanhang uttryckes stundom relationen läkare–invånare som antalet invånare på en läkare. För Sveriges del blir det med denna metod i genomsnitt 640 invånare år 1972 per legitimerad läkare (även icke yrkesverksamma inräknade), om talet avrundas till närmaste tiotal. År 1950 var motsvarande tal 1 440. Om man som läkare räknar endast de yrkesverksamma men i stället inbegriper utländska läkare enligt uppgifter i tablån (d v s räknar med totalantalet 11 916) får man för 1972 680.

I Statistical Yearbook 1972, U.N. finner man uppgifter om medicinalpersonal m m i en rad länder och från denna publikation har de senaste uppgifterna hämtats, som ligger till grund för sammanställningen nedan vad betr läkarna. Uppgifter om tandläkarna har erhållits från World Health Statistics Annual.

Man bör observera, att talen endast ger en grov bild av verkligheten. Bortsett från att begreppet läkare icke är internationellt entydigt, är metoderna för räkningen av läkarnas antal säkerligen växlande. I en del fall torde man liksom i Sverige ha medräknat endast de yrkesverksamma, i andra fall samtliga läkare med vederbörlig examen. Det är heller icke givet, att endast de läkare medräknats, som är verksamma inom ifrågavarande land. Motsvarande reservationer, som anförts om läkarna, gäller även tandläkarna.

Antal invånare per läkare i vissa länder

Inhabitants per physician

Källa: Statistical Yearbook 1972, U.N.

Israel	(1971)	390
Sovjetunionen	(1970)	420
Tjeckoslovakien	(1971)	460
Ungern	(1971)	490
Österrike	(1971)	540
Italien	(1970)	550
Västtyskland (inkl Väst-Berlin)	(1970)	560
Östtyskland	(1971)	570
Schweiz	(1971)	600
Grekland	(1970)	620
Belgien	(1971)	620
Polen	(1971)	640
USA	(1969)	640
Canada	(1970)	680
Sverige	(1972)	680
Sverige	(1971)	720
Sverige	(1970)	760
Island	(1970)	690
Norge	(1971)	690
Danmark	(1970)	700
Frankrike	(1970)	750
England och Wales	(1971)	790
Nederländerna	(1970)	830
Nya Zeeland	(1971)	840
Australien	(1966)	850
Japan	(1969)	900
Finland	(1971)	920
Jugoslavien	(1971)	940
Venezuela	(1970)	1 100

Antal invånare per tandläkare i vissa länder

Inhabitants per dentist

Källa: World Health Statistics Annual 1970 vol III, WHO.

Norge	(1970)	1 160
Sverige	(1972)	1 160
Sverige	(1971)	1 220
Sverige	(1970)	1 200 ¹
Danmark	(1970)	1 360
Finland	(1970)	1 740
Västtyskland (inkl Väst-Berlin)	(1970)	1 970
Island	(1970)	1 980
USA	(1970)	2 000
Östtyskland	(1970)	2 320
Frankrike	(1970)	2 420
Schweiz	(1970)	2 500
Nya Zeeland	(1970)	2 540
Sovjetunionen	(1970)	2 660
Canada	(1970)	2 990
Australien	(1966)	3 350
England och Wales	(1970)	3 710
Nederländerna	(1970)	3 870
Belgien	(1969)	5 230

¹Reviderat tal

Tab B 2. Legitimerade läkare och tandläkare fördelade efter kön och tjänstgöringsområde den 31 december 1972

Physicians and dentists according to sex and station

Källa: Socialstyrelsens läkarregister, Socialstyrelsens tandläkarregister.

Tjänstgöringsområde (landsting, landstingsfria kommuner) <i>Station (counties, county boroughs)</i>	Läkare			På 1 000 inv (M + Kv) <i>Per 1 000 inh. (M + F)</i>	Tandläkare			På 1 000 inv (M + Kv) <i>Per 1 000 inh. (M + F)</i>
	Summa <i>Total</i>	Darav Män <i>Male</i>	Kvinnor <i>Female</i>		Summa <i>Total</i>	Darav Män <i>Male</i>	Kvinnor <i>Female</i>	
Stockholms län	3 392	2 555	837	2,3	1 909	1 193	716	1,3
Uppsala län	661	512	149	3,0	193	130	63	0,9
Södermanlands län	265	223	42	1,1	190	124	66	0,8
Östergötlands län	511	426	85	1,3	299	228	71	0,8
Jönköpings län	317	263	54	1,0	221	164	57	0,7
Kronobergs län	178	155	23	1,1	128	99	29	0,8
Kalmar län	218	190	28	0,9	164	127	37	0,7
Gotlands kommun	56	46	10	1,0	32	24	8	0,6
Blekinge län	150	126	24	1,0	115	81	34	0,7
Kristianstads län	282	245	37	1,1	225	166	59	0,8
Malmö kommun	594	489	105	2,1	393	244	149	1,4
Malmöhus län i övrigt	982	798	184	2,2	509	342	167	1,1
Hallands län	182	159	23	0,9	191	139	52	1,0
Göteborgs kommun	1 230	996	234	2,7	547	382	165	1,2
Göteborgs o Bohus län i övrigt	287	237	50	1,1	255	188	67	1,0
Älvsborgs län	382	329	53	0,9	295	224	71	0,7
Skaraborgs län	227	196	31	0,9	174	131	43	0,7
Värmlands län	302	261	41	1,1	222	161	61	0,8
Örebro län	351	288	63	1,3	235	179	56	0,9
Västmanlands län	234	202	32	0,9	176	122	54	0,7
Kopparbergs län	262	224	38	0,9	198	150	48	0,7
Gävleborgs län	255	219	36	0,9	196	146	50	0,7
Västernorrlands län	286	235	51	1,0	186	151	35	0,7
Jämtlands län	130	114	16	1,0	85	66	19	0,7
Västerbottens län	351	303	48	1,5	232	169	63	1,0
Norrbottens län	248	202	46	1,0	172	136	36	0,7
Utomlands <i>Abroad</i>	451	378	73	.	299	191	108	.
Summa <i>Total</i>	12 784	10 371	2 413	1,6	7 841	5 457	2 384	1,0

Tabell B 2

Uppgifterna innefattar även icke yrkesverksamma. Dessa redovisas på bostadsorten.

Tab B 3. Läkarkårens utveckling 1930–1972

Physicians

Källa: Matrikeln »Legitimerade läkare 1973», utgiven av socialstyrelsen (bestånd och döda); uppgift från universitetskanslerämbetet (intagna på nybörjarkurs). Socialstyrelsens läkarregister.

Ar Year	Intagna på ny- börjar kurs Admitted to study course	Ny tillkomna genom New addition through		Döda Dead	Bestånd den 31/12 (leg + resolution) ¹		Därav yrkes- verk- samma Thereof active (estimated number)	Tillkommer ut- ländska läkare ²		Hela antalet yrkes- verk- samma Total active	
		legitime- ring (svenskar) license (Swedes)	Kungl Maj:ts resolution Thereof female decree		total	därav kvinnor Thereof female		utan generell behörig- het ^{3 4}	därav med tids- begränsad behörig- het ⁴		
1930	..	..	—	..	—	2 540	..	2 400	—	2 400	
1940	194	119	1	..	42	3 436	..	3 242	..	..	
1945	185	194	—	30	50	4 089	..	3 850	..	..	
1950	304	218	47	38	52	4 915	445	4 631	263	4 894	
1951	306	206	73	55	55	5 134	493	4 834	243	5 077	
1952	310	186	29	40	52	5 285	528	4 978	255	5 233	
1953	308	166	74	46	62	5 452	572	5 136	148	5 284	
1954	309	209	34	44	68	5 619	623	5 296	181	5 477	
1955	363	234	42	44	48	5 840	671	5 508	191	5 699	
1956	410	259	29	46	59	6 045	721	5 698	167	5 865	
1957	408	293	58	57	56	6 333	782	5 974	258	6 232	
1958	410	302	36	56	55	6 602	841	6 229	375	94	6 604
1959	408	298	45	62	67	6 870	908	6 484	413	184	6 897
1960	431	252	45	56	67	7 095	967	6 694	433	218	7 127
legitimering											
1961	457	250	130	63	62	7 413	1 024	6 997	380	183	7 377
1962	524	280	98	83	68	7 721	1 108	7 289	342	126	7 631
1963	566	309	88	85	74	8 044	1 188	7 628	339	121	7 967
1964	586	323	75	84	83	8 347	1 267	7 915	306	111	8 221
1965	652	343	72	96	73	8 696	1 332	8 240	274	83	8 514
1966	728	347	73	89	92	9 013	1 418	8 548	287	82	8 835
1967	801	394	70	97	81	9 406	1 530	8 921	317	94	9 238
1968	845	512	99	124	77	9 957	1 627	9 438	403	91	9 841
1969	896	524	120	138	90	10 512	1 765	9 963	413	81	10 376
1970	956	546	157	150	89	11 100	1 862	10 130	428	58	10 558
1971	975	724	196	229	94	11 993	2 124	10 881	365	47	11 246
1972	1 000	776	239	265	100	12 784	2 413	11 588	328	53	11 916

¹ Number of physicians (licence and decree).

² Foreign physicians (to be added).

³ Uppgifterna om utländska läkare, som saknar generell behörighet, är osäkra.

⁴ Not fully licenced.

⁵ Thereof temporary licence.

Tabell B 3

Utländska läkare, som immigrerat och önskar arbeta i Sverige, kan göra detta på grund av särskilt, tidsbegränsat förordnande på viss tjänst eller med på annat sätt begränsad behörighet, såvida de icke genom resolution av Kungl Maj:t erhåll generell behörighet. Från och med år 1961 avskaffades sistnämnda form för tillståndsgivande och därtill kvalificerade läkare erhåller istället legitimation som svenska läkare. Antalet sådana läkare 1972 var 239, vilket framgår av tabellen. Talet 776 till vänster därom motsvarar dem, som samma år legitimerats efter studier i Sverige i vanlig ordning.

De sålunda legitimerade utländska läkarna fördelas på examensland som följer:

Danmark	21	Rumänien	4
Finland	5	Schweiz	1
Island	5	Sovjetunionen och	
Norge	13	Israel	1
Australien	1	Spanien	1
Brasilien	1	Storbritannien	2
Bulgarien	12	Sudan	1
Frankrike	1	Tjeckoslovakien	54
Indien	1	Tjeckoslovakien och	
Irak	1	Polen	1
Italien	1	Ungern	5
Japan	1	USA	1
Jugoslavien	30	Västtyskland	31
Polen	41	Österrike	3

Antalet yrkesverksamma läkare har tidigare schablonmässigt beräknats som 95 % av hela antalet legitimerade läkare men har fr o m 1970 beräknats från uppgifter om yrkesverksamhet, som lämnats i den årliga anmälan till läkarregistret, se texten ovan.

Tab B 4. Sjuksköterskeåkrens utveckling 1930-1972. Nurses

År Year	Eleveplatser Intagna den 31/12 Capacity for intake of students		Tillskott Addition through Nylegiti- merade graduation m fl		Avgångna på grund av Retired because of			Aktiva sjuksköt med svensk legitimation den 1/9 Active, Swedish licence		Utländska utan svensk legi- timation den 31/12 (uppskatt- ning) Foreign
	to study of students	course	reinstatement	Åter- inträdda m fl	familje- skäl m m family reasons etc.	pension pension	döden death	Hela antalet Total	sjuksköt barn- morskor Nurse- midwives	
1930	706	640	556	10	107	60	26	7 077	..	..
1935	654	639	598	6	165	120	24	8 338	..	..
1940	1 024	995	609	27	219	141	40	8 847	..	..
1945	1 172	1 085	889	62	413	213	37	10 293	..	..
1950	1 387	1 382	964	132	347	102	15	12 501	211	314
1951	1 524	1 496	960	115	346	83	19	13 128	257	322
1952	1 549	1 544	1 097	207	282	97	25	14 028	313	305
1953	1 569	1 581	1 243	201	539	81	27	14 825	354	370
1954	1 611	1 596	1 310	227	574	110	18	15 660	410	200
1955	1 593	1 600	1 367	197	376	115	29	16 704	430	160
1956	1 591	1 624	1 499	193	322	154	26	17 894	450	168
1957	1 599	1 618	1 454	502	562	158	31	19 099	525	150
1958	1 611	1 657	1 427	474	739	181	32	20 045	603	168
1959	1 669	1 734	1 476	361	771	192	34	20 885	668	154
1960	1 857	1 872	1 447	793	1 032	179	28	21 886	645	172
1961	2 015	1 999	1 556	797	1 602	218	30	22 389	693	200
1962	2 323	2 185	1 612	868	1 517	228	30	23 094	750	324
legitimering										
1962 ny beräkning	2 323	2 185	1 660	..	..	..	30	20 766	750	324
1963	2 347	2 297	1 823	..	..	..	37	21 614	874	290
1964	2 532	2 486	1 945	..	..	..	28	22 559	941	270
1965	2 604	2 637	2 142	..	..	..	31	23 970	1 040	260
1966	2 699	2 697	2 242	..	..	..	24	24 637	1 126	350
1967	ca 3 000	2 801	2 585	..	..	..	44	26 203	1 250	250
1968	ca 3 000	2 917	2 925	..	..	..	29	28 653	1 210	330
1969	ca 3 000	2 988	3 886	..	..	..	41	31 779	1 306	330
1970	ca 3 000	3 084	2 895	..	..	..	39	33 911	1 543	330
1971	ca 3 000	3 026	3 036	..	..	..	45	36 571	..	..
1972	ca 3 000	2 917	2 866	..	..	..	47	42 253	..	..

Tabell B 4

Definitionen på »aktiv» (yrkesverksam) har ändrats fr o m år 1962 och beräkningen av antalet utförts i enlighet härmed. Med »aktiv» sjuksköterska menas nu sjuksköterska som var yrkesverksam den 1 september (dvs vid tidpunkten för den årliga anmälan) eller som nyexaminerats under kalenderåret, även om hon icke meddelat, att hon inträtt i yrkeslivet. Tidigare räknade man som aktiv sådan sjuksköterska, som arbetat minst två månader under året sedan förra årets anmälan, om hon då räknats som aktiv, eller sex månader, om hon räknats som passiv, plus nyexaminerade som ovan. De som i tabellen angivits som döda avser endast avlidna bland de aktiva. Hela antalet döda sjuksköterskor var 75 år 1972.

Socialstyrelsens sjuksköterskeregister upptog den 31 december 1972 55 699 personer under 66 års ålder. Av de preliminära uppgifter, som läm-

nats angående yrkesaktivitet under tiden 1/9 1971-1/9 1972 framgår, att av sjuksköterskor under 60 år (exkl de under året legitimerade) hade, vad beträffar ogifta eller förut gifta, 59 % arbetat heltid under mer än 9 månader av det redovisade verksamhetsåret, medan 31 % hade varit yrkesverksamma under kortare tid. 10 % redovisade icke någon yrkesverksamhet. Av de gifta under 60 år hade 24 % arbetat fullt, 58 % haft kortare tids yrkesverksamhet eller deltidverksamhet och 18 % icke redovisat någon yrkesverksamhet. Av samtliga sjuksköterskor under 60 års ålder hade 35 % arbetat heltid under mer än 9 månader av det redovisade verksamhetsåret, medan 49 % hade utövat yrkesverksamhet av mindre omfattning. De som icke alls redovisat yrkesverksamhet under året utgjorde sålunda 16 % av hela antalet.

Vissa sjukskötersketjänster redovisas i tabell B 5.

Tab B 5. Vissa sjukskötersketjänster och barnmorsketjänster år 1972*Certain posts for nurses and midwives*

Källa: Årsberättelser från sjukhus, sjukvårdsstyrelser och personalinventering 2/10 1972.

Län eller kommun, där tjänsten är stationerad <i>Counties, county boroughs</i>	Sjukskötersketjänster <i>Posts for nurses</i>								Barnmorsketjänster <i>Posts for midwives</i>				
	Vid anstalter för kroppssjukvård hos <i>Somatic hospitals</i>				I distriktsvård <i>Public health</i>		Vid barnavårds- centraler ²		Summa <i>Total</i>	Vid anstalter <i>Hospitals</i>	Öppen vård <i>Ambulatory care</i>		Summa <i>Total</i>
	Staten	Lands- ting etc	Summa <i>Total</i>	Vakanta med behov av vikarie	Antal <i>Total</i>	Därav besatta <i>Occupied</i>	Antal <i>Total</i>	Därav besatta <i>Occupied</i>			Di- strikt- vård	Fore- byg- gande moder- vård	
Stockholms län	776	2 925	3 701	154	177	154	151	144	328	160	12	46	218
Uppsala län	442	202	644	26	59	52	17	17	76	19	8	5	32
Södermanlands län	—	475	475	1	75	75	20	19	95	30	10	2	42
Östergötlands län	—	863	863	15	87	84	19	17	106	38	16	8	62
Jönköpings län	12	646	658	20	77	67	14	14	91	35	15	2	52
Kronobergs län	—	326	326	4	55	48	5	4	60	17	10	2	29
Kalmar län	—	488	488	8	86	69	10	7	96	28	14	—	42
Gotlands kommun	—	117	117	4	21	18	1	1	22	5	4	—	9
Blekinge län	—	276	276	8	43	32	3	3	46	15	8	1	24
Kristianstads län	—	468	468	16	88	74	6	6	94	27	8	2	37
Malmö kommun	—	672	672	14	22	15	29	29	51	20	1	4	25
Malmöhus län i övr	—	1 068	1 068	18	108	89	25	23	133	36	14	4	54
Hallands län	—	346	346	2	46	46	12	12	58	18	7	1	26
Göteborgs kommun	—	1 405	1 405	78	28	25	69 ¹	62	97	47	—	8 ¹	55
Göteborgs o Bohus län i övrigt	—	491	491	14	74	63	8	7	82	33	16	3	52
Älvsborgs län	—	666	666	12	95	82	17	14	112	42	18	3	63
Skaraborgs län	—	345	345	6	74	68	10	8	84	30	10	—	40
Värmlands län	—	557	557	11	101	80	11	11	112	32	15	3	50
Örebro län	—	664	664	2	88	78	16	14	104	28	17	—	45
Västmanlands län	—	481	481	12	61	44	17	15	78	22	10	2	34
Kopparbergs län	—	528	528	8	88	79	13	12	101	24	12	1	37
Gävleborgs län	—	610	610	36	115	106	14	14	129	24	17	—	41
Västernorrlands län	—	584	584	1	96	91	10	9	106	28	18	—	46
Jämtlands län	9	298	307	—	61	58	4	4	65	9	18	1	28
Västerbottens län	—	523	523	19	83	74	9	8	92	24	16	—	40
Norrbottnens län	—	578	578	5	108	82	11	9	119	48	6	—	54
Summa <i>Total</i>	1 239	16 602	17 841	494	2 016	1 753	521	483	2 537	839	300	98	1 237
Därav vakanta med behov av vikarie <i>Vacant</i>	76	418	494	.	81	.	11	.	586	16	14	4	34

¹ 1/10 1971. — ² Children's Welfare Centres.**Tabell B 5**

Tabellen upptager inte sjukskötersketjänster vid fristående sjukhus för psykiatrisk vård. I den öppna vården utanför sjukhus redovisas endast tjänster i distriktsvård och vid barnavårdscentraler. I kolumnen »landsting etc» ingår 281 tjänster, varav 5 vakanta med behov av vikarie, hos huvudman av kategori F (föreningar etc) och P (enskilda vårdhem av lasarettskaraktär och av sjukhemskaraktär).

Hem för långvarigt kroppssjuka lydande under socialvårdsmyndighet ingår ej. Detta bör observeras vid jämförelse med tabell A 10. Bland sjuksköterskorna i distriktsvård ingår 48 vakanta tjänster med kompetent vikarie och vid barnavårdscentraler 28 sådana tjänster. Däremot är 182 resp 27 tjänster, uppehållna av vikarie utan formell kompetens, ej medräknade i resp kolumn »därav besatta». Första distriktskötersketjänster är inte inräknade.

KAP. C

KOSTNADER FÖR HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

Uppgifterna om *statens* utgifter för hälso- och sjukvårdsändamål har sammanställts efter publikationen Budgetredovisning utgiven av riksrevisionsverket. Alla poster som kunnat särskiljas som utgifter för hälso- och sjukvård samt för medicinsk forskning och undervisning har medräknats. Poster, som icke kunnat medtagas till följd av redovisningssättet är bl a kostnaderna för de statsanställdas pensionering, för driften av socialdepartementet och landstingens kanslier o dyl. ej heller kostnader för verksläkare och anvisningsläkare eller för byggnadsarbeten vid medicinska fakulteter. Investeringskostnader ingår med hela de belopp, som tagits i anspråk under redovisningsåret, och häruti skiljer sig vår framställning från den eljest brukliga, när det gäller statsutgifterna. Enligt praxis tages nämligen i regel endast en del (vanligen hälften) av de verkliga investeringsutgifterna med bland utgifterna det år medlen tages i anspråk. Genom att ta upp hela beloppet, uppnår man överensstämmelse med landstingens och landstingsfria kommunernas redovisningssätt. Statsbidrag till anläggning och drift av bl a kommunal hälso- och sjukvård ingår bland statens kostnader, men givetvis icke bland landstingens, etc. kostnader. I statens utgifter ingår icke statsbidrag till den allmänna sjukförsäkringen. Däremot har i tab C 1 och C 2 försäkringskassornas utgifter för sjukvård redovisats särskilt, och inbegriper därvid statsbidrag.

Uppgifterna rörande *landsting och landstingsfria kommuner* har för åren 1960–1971 hämtats ur publikationen Kommunernas finanser (utgiven av statistiska centralbyrån) och för år 1972 sammanställts inom socialstyrelsen på till centralbyrån inkommet, ehuru icke slutgranskat material till samma publikation. Dessa preliminära uppgifter överensstämmer i regel rätt väl med centralbyråns definitiva. I denna redovisning ingår även kostnaden för de anställdas pensionering. Investeringskostnaderna avser hela utgiften under redovisningsåret, även om de bestritts med lånemedel. Följaktligen ingår icke avskrivningar, ej heller amorteringar på tidigare upptagna lån bland utgifterna. Endast landstingens och landstingsfria kommuners externa nettoutgifter redovisas. Nettoutgifterna för *övriga primärkommuner*, andra än landstingsfria kommuner, har för år 1972 uppskattats till 30 miljoner kronor. På socialvårdsmyndighets stat upptagna kostnader för hälso- och sjukvård ingår i beloppen för nämnda »övriga primärkommuner».

I tabell C 1 har uppgifter om kostnaderna sammanställts, varvid totalbelopp (netto) för det allmännas drift- och investeringsutgifter för hälso- och sjukvård beräknats för åren 1960–1972.

Som ovan nämnts ingår icke vissa förvaltningskostnader m m i ovanstående belopp, som alltså icke är fullt kompletta. Redovisningen av utgifterna påverkas vidare av tidpunkten, då bidragsposter ställts till förfogande av vederbörande myndighet.

Tab C 1. Statens, allmänna försäkringskassornas, landstingens, städers utom landsting och övriga primärkommuners nettokostnader (drift- och anläggningskostnader) för hälso- och sjukvården åren 1960–1972 (1960/61–1972/73 för staten), milj kr. *Net expenses for health and sick care (operation and investments), million kronor*

Källa: För staten: Publikationen »Budgetredovisning» (utg av riksrevisionsverket); för övriga »Kommunernas finanser» (SOS) och, för sista året, material till denna i statistiska centralbyrån.

	1960	1962	1963	1964	1965	1969	1970	1971	1972
Staten <i>The State</i>	600,8	733,2	855,6	982,6	1 097,6	2 039,8	2 162,8	2 298,0	2 907,0
De allmänna försäkringskassorna <i>Public insurance funds</i>	386,5	455,6	509,4	560,2	624,6	1 141,3	1 425,1	1 604,1	1 800,8
Landstingen <i>Counties</i>	1 002,0	1 357,7	1 596,4	1 915,7	2 285,7	5 216,7	6 212,6	8 771,7 ¹	9 012,5 ¹
Städer utom landsting <i>County boroughs</i>	384,3	490,4	494,1	581,3	705,5	1 159,8	1 313,6		
Övriga primärkommuner, andra än städer utom landsting <i>Other local communes</i>	17,7	21,8	31,8	44,8	38,3	75,9	59,3	28,9	30,0 ²
Summa <i>Total</i>	2 391,3	3 058,7	3 487,3	4 084,6	4 751,7	9 633,5	11 173,4	12 702,7	13 750,3
I medeltal per invånare, kr <i>Mean cost per inhabitant, kr</i>	319,6	404,4	458,6	533,1	614,4	1 209,0	1 389,2	1 568,6	1 692,9

Tab C 2. Försäkringskassornas utgifter för sjukvård år 1972

Expenses of the insurance funds for care of the sick

Källa: Riksförsäkringsverkets publikation »Allmän försäkring».

	Milj kr	
Läkarvård och tandvård	576,1	Kassornas totala utgift var 5 667,7 milj kr. Huvuddelen av skillnaden mot tabellens summa hänför sig till utbetalning av sjukpenning o dyl. Förvaltningsutgifterna är icke medräknade i tabellen. De belöpte sig till 415,5 milj kr.
Resor till och från läkare och tandläkare	82,7	
Sjukhusvård	231,7	
Resor till och från sjukhus	35,9	
Övriga resor	4,2	
Utgifter enligt 2 kap 6 § AFL	34,1	
Utgifter enligt 2 kap 7 § AFL	96,2	
Läkemedelsutgifter	739,9	
Summa	1 800,8	

Tab C 3. Det allmännas nettokostnader för nyanläggning och investering (nybyggnader och nyuppsättning av inventarier) åren 1960–1972 (1960/61–1972/73 för staten) milj kr. *Investments for health and sick care, million kronor*

	1960	1962	1963	1964	1965	1969	1970	1971	1972
Staten <i>The State</i>	105,56	98,25	95,01	111,75	99,91	240,74	222,4	156,7	227,5
Landstingen <i>County councils</i>	192,77	251,87	318,06	392,37	477,72	1 042,59	1 179,4	1 404,0 ¹	1 277,7 ¹
Städer utom landsting <i>County boroughs</i>	39,38	45,38	45,31	62,72	115,51	239,87	282,5		
Summa <i>Total</i>	337,71	395,50	458,38	566,84	693,14	1 523,20	1 684,3	1 560,7	1 505,2

¹Landsting och landstingsfria kommuner. – ²Uppskattning.

Tab C 4. Driftkostnader (brutto) avseende sjukhus för somatisk och (eller) psykiatrisk vård och inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda

Annual running cost of somatic and mental hospitals

Källa: Sjukhusens årsberättelser

Sjukhustyp <i>Hospital type</i>	Milj kr					
	1960 ¹	1965	1969	1970	1971	1972
Lasarett för huvudsakligen somatisk vård ² <i>General hospitals etc</i>	898.6	2 028,7	3 981,7	4 869.8	5 798.8	6 626.1
Andra sjukhus av lasarettskaraktär (uppskattning) <i>Other hosp of gen hosp character (estim)</i>	29.5	64.0	91.6	99.9	107.8	127.0
Lasarett för psykiatrisk vård <i>Mental hospitals</i>	249.8	447,4	786.1	851.6	914.3	1 004,6
Sjukstugor, fristående förlossningshem ³ <i>Cottage hospitals and maternity homes</i>	34.2	55,7	94.5	108.0	102.3	88,0
Mindre enskilda vårdhem <i>Private nursing homes</i>	9.9	20,0	25.2	28.1	22,7	20,9
Sjukhus och sjukhem för långvarigt kroppssjuka (uppskattning) <i>Homes for chronic sick (estimate)</i>	153.0	307,0	654,7	831.1	1 064.3	1 251,9
Landstings och städers utom landsting sjukhem för lättskötta psykiskt sjuka <i>Mental nursing homes: of county health authorities</i>	26.2	55,7	118.1	135.2	154,5 ⁴	176,0 ⁴
Enskilda vårdhem för lättskötta psykiskt sjuka (uppskattning) <i>Ditto: private (estimate)</i>	6.0	16,3	41,0	45.8	57,8	72.1
Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda <i>Institutions for mentally retarded</i>	..	..	..	..	511.7	564.8
Summa Total	1 407,2	2 994,8	5 792,9	6 969,5	8 734,2	9 931,4

¹Exkl pensionsavgifter, avskrivningar och interna poster. – ²Inkl lasarett för somatisk och psykiatrisk vård, lasarett för lungsjukvård och lasarett för infektionssjukvård. – ³Och sjukhem för lättvård. – ⁴Landstings- och landstingsfria kommuners.

Tabell C 4

Kostnaderna avser sjukhusens bruttoutgifter för driften. Inga avdrag har nämligen gjorts för bl a bidrag och ersättningar från staten eller andra huvudmän eller för vårdavgifter.

För enskilda vårdhem och sjukhem för långvarigt kroppssjuka under socialvårdsmyndighet, som icke är skyldiga redovisa sin ekonomi i årsberättelsen, har utgifter uppskattats med ledning av dagkostnaden för likartad vård.

Tabellen omfattar fr o m 1971 även driftkostnader avseende inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda. Summan är osäker då uppgifter till årsberättelserna inte redovisats på enhetligt sätt.

Beträffande vad som räknas som lasarett, »Andra sjukhus av lasarettskaraktär» o s v hänvisas till texten i kapitel A. b: »Översikt av den slutna och öppna vården».

Bryter man ur tabell C 1 ut investeringskostnaderna, erhåller man ett resultat, som framgår av tabell C 3.

Förutom det allmännas drift- och anläggningskostnader för hälso- och sjukvård redovisas i detta kapitel även driftkostnader för olika sjukhustyper dels med totala belopp och dels per vård dag och per intagen. Dessa driftkostnader, som sjukhusen redovisar i sina årsberättelser, skall visa kostnaderna avseende sjukhusens egna patienter och inbegriper ej kostnader, som uppstått genom utförda prestationer åt andra än de egna patienterna. Bidrag och ersättningar från staten och från andra huvudmän och vårdavgifter för slutna och öppna vård avdras inte, varför

Tab C 5. Driftkostnad per vård dag resp per intagen 1960–1972*Running cost per bed-day and per admission*

Källa: Sjukhusens årsberättelser.

Sjukhus <i>Hospitals</i>	Dagkostnad, kr <i>Cost per bed-day</i>				Förändring 1971- 1972, %	Kostnad per intagen, kr <i>Cost per admission</i>				Förändring 1971- 1972, %
	1960 ¹	1970	1971	1972		1960 ¹	1970	1971	1972	
Undervisningslasarett <i>Teaching hospitals</i>	91,8	409,0	447,0	516,8	+16	1 344	4 837	5 468	6 218	+13
Övriga delade lasarett <i>Other spec. general hospitals in county councils districts</i>	..	272,7	310,0	342,4	+10	..	3 615	4 177	4 710	+13
Speciallasarett <i>Single clinic hospitals</i>	–	345,3	381,8	458,2	+20	–	2 780	3 039	3 505	+15
Odelade lasarett <i>Non specialized hospitals</i>	62,9	174,7	206,5	223,7	+ 8	851	4 535	5 853	6 952	+19
Summa lasarett för huvudsakligen kroppssjukvård <i>Total</i>	71,5	297,5	340,2	382,4	+12	972	3 882	4 510	5 103	+13
Lasarett för lungsjukvård <i>TB hospitals</i>	45,5	157,2	179,4	200,7	+12	.	.	.	.	.
Lasarett för infektionssjukdomar <i>Epidemic hospitals</i>	59,3	307,3	343,5	378,3	+10	1 038	5 837	4 608	5 005	+19
Sjukstugor <i>Cottage hospitals</i>	46,0	151,9	156,7	164,4	+ 5	851	5 393	5 786	7 144	+23
Sjukhus och sjukhem för långvarigt kroppssjuka under sjukvårdsstyrelse <i>Homes for chronic sick under health authority</i>	29,0	117,4	139,2	152,6	+10	.	.	.	.	.
Lasarett för psykiatrisk vård <i>Mental hospitals</i>	25,1	113,0	135,8	150,0	+10	.	.	.	.	.
Sjukhem för lättskötta psykiskt sjuka under sjukvårdsstyrelse <i>Mental nursing homes</i>	15,3	62,2	70,5	80,4	+14	.	.	.	.	.

¹Exklusive pensionskostnader och kostnader för interna poster och avskrivningar.*Tabell C 5*

Lasarett för lungsjukvård och infektionssjukvård har i tabellen särredovisats, och lasarett, vari förutvarande mentalsjukhus ingår som psykiatriska kliniker, har ej medtagits. Detta betingas av en strävan att göra talen för olika år bättre jämförbara.

I såväl kostnader per vård dag som per intagen ingår utgifterna för sjukhusens öppna vård, vilket är oegentligt men oundvikligt, då sjukhusens bokföring i regel icke medger dessas särskiljande. En specifikation av lasarettens driftkonton framgår av tabell C 6.

sjukhusens redovisade kostnader kan benämnas bruttoutgifter för driften. Dessa kostnader avser såväl slutet som öppen vård, och när kostnaden per vård dag och per intagen anges, ingår alltså oriktigt den öppna vårdens kostnader i talen, vilket påpekas i kommentar till tabell C 5.

Tab C 6. Lasarettens¹ driftkonton år 1972. Specification of running cost of general hospitals

Källa: Redogörelse B i lasarettens årsberättelser.

Kontobeteckning Item	Under- visnings- lasarett Teaching hospitals	Övr delade lasarett Other specialized general hospitals	Special- lasarett Single clinic hospitals	Odelade lasarett Non-spe- cialized general hospitals	Summa Total	
		Landstings och lands- tingsfria kommuners exkl ²				
Hela utgiften, 1 000 tal kronor Total cost 1 000 kr						
Löner o arvoden o avgifter till sjuk- och yrkesska- deförsäkring <i>Salaries, insurance contributions</i>	1 173 599	2 292 002	578 000	46 255	48 679	4 138 535
Läkemedel <i>Drugs</i>	} 330 067	} 629 923	} 144 554	2 203	} 12 100	} 1 132 349
Sjukvårdsartiklar <i>Dressings</i>				1 282		
Förbrukningsartiklar o råvaror <i>Articles of con- sumption and raw materials</i>				4 366		
Administration o div <i>Office expenses</i>				567		
Främmande tjänster <i>Outside services</i>				7 287		
Vårdavg o bidrag, skatter, försäkringsavgifter m m <i>Care by others, insurance, taxes, etc</i>	985	7 310	4 395	62	100	12 852
Interna poster och avskrivningar <i>Internal items and depreciations</i>	143 996	373 234	93 547	10 296	6 164	627 237
Pensionskostnader <i>Superannuation</i>	138 276	343 471	76 390	4 386	5 209	567 732
Summa kostnader Total	1 786 923	3 645 940	896 886	76 704	72 252	6 478 705
Summa kostnader exkl pensionskostnader, interna poster o avskrivningar	1 504 651	2 929 235	726 949	62 022	60 879	5 283 736
Per vård dag, kronor Per bed-day, kr						
Löner o arvoden o avgifter till sjuk- o yrkes- skadeförsäkring	339,39	215,25	155 04	276,98	150,71	225,85
Läkemedel	} 95,45	} 59,16	} 38,78	13,19	} 37,46	} 61,80
Sjukvårdsartiklar				7,68		
Förbrukningsartiklar o råvaror				26,14		
Administration och diverse				3,40		
Främmande tjänster				43,63		
Vårdavg o bidrag, skatter, försäkringsavgifter m m	0,28	0,69	1,18	0,37	0,31	0,70
Interna poster o avskrivningar	41,64	35,05	25,09	61,65	19,08	34,23
Pensionskostnader	39,99	32,26	20,49	26,26	16,13	30,98
Summa kostnader	516,75	342,41	240,58	459,31	223,69	353,56
Summa kostnader exkl pensionskostnader, interna poster o avskrivningar	435,12	275,10	195,00	371,39	188,48	288,35
Procentuell fördelning Percentages						
Löner o arvoden o avgifter till sjuk- o yrkes- skadeförsäkring	65,6	62,9	64,5	60,3	67,5	63,8
Läkemedel	} 18,5	} 17,3	} 16,1	2,9	} 16,7	} 17,5
Sjukvårdsartiklar				1,7		
Förbrukningsartiklar och råvaror				5,7		
Administration och diverse				0,7		
Främmande tjänster				9,5		
Vårdavg o bidrag, skatter, försäkringsavgifter m m	0,1	0,2	0,5	0,1	0,1	0,2
Interna poster och avskrivningar	8,1	10,2	10,4	13,4	8,5	9,7
Pensionskostnader	7,7	9,4	8,5	5,7	7,2	8,8
Summa kostnader	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Vårdplatser (fastställt antal) den 31/12 <i>Beds</i>	12 768	37 658	12 018	642	1 063	64 149
Vård dagar, 1 000-tal <i>Bed-days, 1 000</i>	3 458	10 648	3 728	167	323	18 324

¹För huvudsakligen somatisk vård resp somatisk och psykiatrisk vård. Lasarett för lungsjukvård och infektionssjukvård ingår ej. - ²Lasarett vari f d mentalsjukhus ingår (Nyköpings, Jönköpings, Västerviks, Örebro, Bollnäs, Härnösands, Sundsvalls och Östersund-Frösö sjukhus).

KAP. D

SJUKDOMAR, FÖRLOSSNINGAR M M

a) Smittsamma sjukdomar

De nedan redovisade uppgifterna är grundade på den rapportering enligt smittskyddslagen som sker av länsläkarna (förste stadsläkarna) till Statens bakteriologiska laboratorium.

De anmälningspliktiga sjukdomarna indelas i tre grupper, allmänfarliga, venerska och övriga smittsamma sjukdomar. Sjukdomar med anmälningsplikt uppräknas i tabell D 1. En historisk översikt av vissa av dessa fr o m år 1875 finns i tabell D 3.

Antalet fall av tyfoidfeber under 1972 var 8 kliniska fall. Antalet rapporterade fall av paratyfoid var 48 kliniska fall och 10 smittbärare, en mindre ökning från 1971.

Av salmonellaenteriter rapporterades 1 047 kliniska fall och 351 smittbärare, vilka tal är de lägsta sedan 1964. De *humanbakteriologiska laboratorierna* rapporterade 1 fall av *Salmonella paratyphi A*, 65 fall av *Salmonella paratyphi B* och 1 731 fall av *Salmonellaenteriter* (sjukdomsfall och smittbärare).

Av undulantfeber rapporterades 2 fall.

Bacillär dysenteri rapporterades i 232 fall, varav 26 smittbärare och amöbadysenteri i 65 fall.

Antalet fall av scharlakansfeber har ökat från 1971 med 882 fall till 5 147 fall.

Meningokockinfektioner förekom i 92 fall, en minskning från 1971 med 13 fall.

Av polio rapporterades inte något fall.

Epidemisk gulsot rapporterades i 958 fall, en ökning från 1971 med 98 fall. Därtill kom 1 553 fall av inokulationsgulsot.

Primär meningoencefalit av infektiös typ rapporterades i 874 fall, det högsta talet sedan 1967 (1 005 fall).

Virologiska laboratorierna rapporterade 115 fall av coxsackievirusinfektioner, därav 22 fall av typ A och 93 fall av typ B. Echo-virus påvisades i 406 fall. Adénovirus rapporterades i 47 fall.

För tjänsteläkare föreligger skyldighet att till länsläkaren anmäla (summariskt) även fall av epidemisk influensa, mässling, påssjuka, kikhosta och röda hund (MF 1968:84). Denne redovisar månadsvis fallen till Statens bakteriologiska laboratorium.

Av röda hund rapporterades 4 800 fall och av påssjuka 8 900; de övriga sjukdomarna framgår av följande:

	Kikhosta	Mässling	Influensa		Kikhosta	Mässling	Influensa
1950....	14 400	6 400	40 000	1965....	5 000	30 000	58 000
1955....	12 700	42 200	17 400	1969....	1 000	13 500	182 000
1960....	9 000	11 000	136 000	1970....	2 200	12 900	74 000
				1971....	870	11 700	65 600
				1972....	800	18 500	25 900

Tab D 1. Antal fall av anmälningspliktiga smittsamma sjukdomar med undantag av veneriska sjukdomar åren 1955–1972 (kliniska fall). Cases of notifiable infectious diseases (clinical cases) except venereal

Källa: Sammanställning från Statens bakteriologiska laboratorium.

Nr i den internationella klassifikationen ICD 1965	Diagnosens benämning <i>Diagnoses</i>	1955	1960	1965	1970	1971	1972
Allmänfarliga sjukdomar¹ Infectious diseases of public concern							
	Karaktänssjukdomar ² <i>Quarantinable diseases</i>	–	–	–	1 ³	4 ⁴	–
001	Nervfeber (tyfoidfeber) <i>Typhoid fever</i>	18	14	5	11	14	8
002	Paratyfoidfeber <i>Paratyphoid fever</i>			67	33	33	48
003	Annan salmonella infektion <i>Other salmonella infections</i>	685	628	1 156	1 089	1 243	1 047
004	Rödsot (dysenteri) <i>Bacillary dysentery</i>	484	123	92	115	385	206
006	Amöbadysenteri <i>Amoebic dysentery</i>	–	9	5	45	50	65
036	Meningokocksjukdom <i>Meningococcal meningitis</i>	65	64	229	98	105	92
040–044	Akut barnförslamning (polio) <i>Acute polio</i>	486	18	1	–	–	–
	Primär icke-varig hjärn- och hjärnhinneinflammation <i>Non purulent meningitis and meningococcal cephalitis</i>	240	427	627	487	529	874
100	Weils sjukdom och andra leptospiroser <i>Weil's disease and other leptospiroses</i>	5	–	1	–	–	1
070	Epidemisk gulsot <i>Infectious hepatitis</i>	1 038	873	1 236	1 000	860	958
	Inokulationsgulsot <i>Inoculation hepatitis</i>	..	..	..	1 098	1 579	1 553
032	Difteri <i>Diphtheria</i>	4	2	–	–	–	1
022	Mjältbrand <i>Anthrax</i>	–	–	–	–	–	–
073	Papegojsjuka <i>Psittacosis</i>	–	5	14	59	40	54
030	Spetälska (lepra) <i>Leprosy</i>	–	–	–	–	1	–
Övriga anmälningspliktiga sjukdomar Other infectious diseases with individual notification							
005, 10	Botulism	..	..	..	1	–	1
	Elakartad gastroenterit hos barn under 2 år <i>Malignant gastro-enteritis in children under 2 years</i>	2	47	55	32	80	61
027, 01–, 09	Listerios <i>Listeriose</i>	..	5	3	1	6	7
034, 10–, 19	Scharlakansfeber <i>Scarlet fever</i>	7 581	11 827	4 006	5 040	4 265	5 147
021	Tularemi <i>Tularaemia</i>	1	229	1	538	149	11
023	Undulantfeber <i>Brucellosis</i>	3	2	1	5	4	2
037	Stelkramp <i>Tetanus</i>	..	..	..	5	5	4
125	Filarios <i>Filariasis</i>	..	..	..	69	27	40
120	Schistosomiasis	..	..	..	19	18	19
124	Trikinos <i>Trichinosis</i>	..	..	..	5	7	–
084	Malaria <i>Malaria</i>	5	10	13	33	26	27
130	Toxoplasmos <i>Toxoplasmosis</i>	..	..	..	16	8	14
	Summa Total	10 617	14 283	7 512	9 800	9 438	10 240

¹Exkl tuberkulos som redovisas i annat sammanhang. – ²000 Kolera, 020 Pest, 050 Smittkoppor, 060 Gula febern, 080–81 Fläckfeber, 088 Återfallsfeber. – ³Fläckfeber. – ⁴Kolera.

Tab D 2. Insjuknade i smittsamma sjukdomar med individuell anmälningsplikt, med undantag av veneriska sjukdomar, länsvis år 1972 enligt internationell klassifikation

Cases of notifiable infectious diseases (except venereal) reported during the year by county.

Källa: Se tabell D 1. (English translation, see table D 1).

Landsting, landstingsfria kommuner <i>Counties, county boroughs</i>	Allmänfarliga sjukdomar	001	002	003	004	006	036	Primär-icke varig	070.09	Inokulations-	073	Övriga
	Karantäns-sjukdomar	Nerv-feber (tyfoid-feber)	Paratyfoid-feber	Annan salmonella inf	Dysenteri (rödsot)	Amöbadyenteri	Meningokokkmeningit (epid-hjärnhinneinfl)	hjärnhinneinflammation	Epide-misk gulsot	gulsot	Papegojsjuka	
Stockholms län	–	2	33	241	66	30	15	147	256	549	9	1 ¹
Uppsala län	–	–	3	39	11	3	1	56	12	72	3	–
Södermanlands län	–	–	1	49	4	4	2	60	16	29	–	–
Östergötlands län	–	–	1	32	1	–	2	98	52	42	–	–
Jönköpings län	–	–	2	34	15	1	4	36	37	44	–	–
Kronobergs län	–	–	1	13	4	1	1	38	6	26	1	–
Kalmar län	–	–	1	21	1	–	2	16	4	9	9	–
Gotlands kommun	–	–	–	46	20	–	–	19	3	6	1	–
Blekinge län	–	–	–	17	3	1	1	34	6	9	–	–
Kristianstads län	–	–	–	17	3	–	3	18	18	15	18	–
Malmö kommun	–	2	–	46	5	16	4	5	50	131	7	–
Malmöhus län i övr	–	–	–	67	23	1	5	71	39	101	–	–
Hallands län	–	–	–	21	2	1	8	43	12	25	–	–
Göteborgs kommun	–	1	1	82	16	2	4	20	180	151	2	1 ²
Göteb o Bohus län i övrigt	–	–	–	24	3	–	6	10	41	41	–	–
Älvsborgs län	–	–	–	24	4	–	2	25	39	39	1	–
Skaraborgs län	–	–	–	14	1	–	3	24	19	18	2	–
Värmlands län	–	–	–	16	1	–	2	18	17	18	–	–
Örebro län	–	1	1	31	1	–	5	21	11	46	–	–
Västmanlands län	–	2	1	26	1	3	4	43	10	18	–	–
Kopparbergs län	–	–	1	53	–	–	4	14	18	24	–	–
Gävleborgs län	–	–	1	16	6	–	4	12	26	24	–	–
Västernorrlands län	–	–	1	42	5	–	4	9	26	46	–	–
Jämtlands län	–	–	–	7	4	–	–	6	12	32	–	–
Västerbottens län	–	–	–	49	2	2	4	15	30	31	–	–
Norrbottens län	–	–	–	20	4	–	2	16	18	7	1	–
Summa	–	8	48	1 047	206	65	92	874	958	1 553	54	2

¹ 032 Difteri. – ² 100 Weils sjukdom.

Landsting, landstingsfria kommuner <i>Counties, County boroughs</i>	Övriga anmälningspliktiga sjukdomar 005.10 Botulism	Elak- artad gastro- enterit hos barn under 2 år	027.01 –.09 Liste- rios	034.10 –.19 Schar- lakans- feber	021 Tular- emi	023 Undu- lant feber	037 Stel- kramp	125 Fila- rios	120 Schisto- somialis	124 Triki- nos	084 Mala- ria	130 Toxo- plasmos
Stockholms län	–	26	–	607	–	2	–	10	5	–	11	3
Uppsala län	–	–	–	179	–	–	–	2	3	–	1	–
Södermanlands län	–	10	–	132	–	–	–	3	–	–	–	–
Östergötlands län	–	–	–	262	–	–	1	–	–	–	–	–
Jönköpings län	–	7	1	312	–	–	–	9	2	–	1	1
Kronobergs län	–	–	–	138	–	–	–	5	3	–	1	–
Kalmar län	–	1	–	269	–	–	–	–	–	–	–	–
Gotlands kommun	–	–	–	18	–	–	–	–	–	–	–	–
Blekinge län	–	7	–	182	–	–	–	–	–	–	–	3
Kristianstads län	–	1	1	174	–	–	–	–	–	–	–	1
Malmö kommun	–	–	–	59	–	–	–	1	–	–	1	–
Malmöhus län i övr l	–	2	3	157	–	–	2	–	1	–	1	1
Hallands län	–	–	–	52	–	–	1	2	–	–	–	–
Göteborgs kommun	–	1	2	116	–	–	–	–	–	–	2	2
Göteb o Bohus län i övrigt	–	–	–	90	–	–	–	1	1	–	–	–
Älvsborgs län	–	–	–	191	–	–	–	4	–	–	2	1
Skaraborgs län	–	–	–	182	–	–	–	2	–	–	–	–
Värmlands län	–	–	–	124	–	–	–	–	1	–	1	–
Örebro län	–	1	–	489	–	–	–	–	3	–	1	–
Västmanlands län	–	–	–	262	–	–	–	–	–	–	–	1
Kopparbergs län	–	1	–	144	–	–	–	–	–	–	–	–
Gävleborgs län	–	1	–	163	1	–	–	–	–	–	1	–
Västernorrlands län	–	1	–	223	–	–	–	–	–	–	2	–
Jämtlands län	–	–	–	51	–	–	–	–	–	–	1	–
Västerbottens län	–	1	–	270	5	–	–	1	–	–	1	1
Norrbottnens län	–	1	–	301	5	–	–	–	–	–	–	–
Summa	1	61	7	5 147	11	2	4	40	19	–	27	14

Tab D 3. Vissa smittsamma sjukdomar 1875–1972. Sjukdomar och nummer enligt internationell statistisk klassifikation

Infectious diseases 1875–1972. Numbering according to the international statistical classification

Källa: Rapporter insända av länsläkare och med dem jämställda förste stadsläkare och sammanställningar från Statens bakteriologiska laboratorium.

År Year	001-003 Salmo- nella infek- tioner <i>Salmo- nellain- fections</i>	004 Dysen- teri <i>Bacil- lary dysen- tery</i>	034.10 -19 Schar- lakans- feber ¹ <i>Scarlet fever</i>	032 Difteri <i>Diph- theria</i>	036 Me- ningo kock- menin- git <i>Me- ningo coccal menin- gitis</i>	040-044 Polio ² <i>Polio</i>	År Year	Salmo- nella- infek- tioner	Dysen- teri	Schar- lakans- feber ¹	Difteri	Menin- go- kock- menin- git	Polio ²
1875	7 153	812	4 117	2 733	37	..	1922	896	63	10 718	6 610	79	112
1876	5 995	405	9 684	4 043	39	..	1923	808	37	10 829	4 840	85	309
1877	5 002	443	16 682	4 116	30	..	1924	1 401	82	10 882	4 240	115	656
1878	8 282	587	15 655	5 492	47	..	1925	1 458	108	10 613	3 820	136	517
1879	5 178	245	10 060	5 801	27	..	1926	816	59	8 513	3 561	147	341
1880	6 271	1 014	8 461	7 258	21	..	1927	417	77	5 289	3 776	127	375
1881	4 398	814	6 195	7 732	32	..	1928	440	60	6 017	2 820	131	482
1882	6 288	4 211	6 066	8 020	40	..	1929	456	97	8 533	2 630	112	950
1883	5 898	512	13 661	8 581	400	..	1930	541	128	8 046	4 178	67	304
1884	6 304	357	14 327	6 901	83	..	1931	337	626	5 922	2 576	62	98
1885	4 510	179	14 443	5 386	77	..	1932	597	1 385	5 241	1 933	58	777
1886	6 045	694	12 900	5 025	94	..	1933	294	1 437	7 425	1 708	56	506
1887	4 698	254	9 698	6 284	112	..	1934	382	1 557	10 912	935	48	1 173
1888	3 736	139	6 084	4 798	117	..	1935	429	776	8 081	916	45	1 049
1889	6 866	226	6 991	4 878	196	..	1936	511	464	7 567	781	51	3 112 ²
1890	4 263	175	12 975	6 848	605	..	1937	545	328	14 572	299	51	1 888 ²
1891	4 010	697	8 994	5 853	227	..	1938	447	522	26 113	107	53	1 450 ²
1892	4 194	236	9 628	6 776	102	..	1939	479	228	40 505	181	31	615 ²
1893	3 949	739	12 046	10 086	111	..	1940	456	166	24 373	290	32	450 ²
1894	3 826	327	9 818	10 196	122	..	1941	643	652	12 953	280	104	720 ²
1895	3 547	330	7 345	8 675	96	..	1942	270	1 458	20 684	1 284	110	750 ²
1896	3 438	692	7 586	8 061	165	..	1943	444	1 669	29 812	2 457	77	2 198 ²
1897	2 751	518	6 487	8 837	118	..	1944	258	1 786	29 537	3 868	118	2 716 ²
1898	2 351	332	5 745	11 219	89	..	1945	359	661	15 931	2 620	90	2 446 ²
1899	2 698	957	9 159	20 446	283	..	1946	677	480	12 087	932	130	558 ²
1900	2 200	865	9 428	21 004	255	..	1947	1 206	442	11 111	357	86	1 481 ²
1901	3 573	873	11 147	21 435	167	..	1948	362	123	7 744	206	67	818 ²
1902	1 440	277	9 180	14 993	99	..	1949	212	168	23 960	73	60	2 560 ²
1903	1 550	292	7 081	13 933	91	..	1950	391	180	34 527	71	45	1 704 ²
1904	1 717	395	8 312	14 994	102	..	1951	160	102	13 661	30	46	551 ²
1905	2 313	303	11 473	18 996	113	1 199	1952	147	94	7 816	30	30	492 ²
1906	1 823	225	8 122	15 298	82	429	1953	8 770	432	5 413	13	30	5 090 ²
1907	1 732	112	4 918	11 460	81	467	1954	812	128	5 945	1	51	1 009
1908	1 916	321	5 750	8 856	66	316	1955	703	484	7 581	4	65	486
1909	1 130	94	7 617	9 602	52	172	1956	481	67	9 027	–	72	549
1910	1 866	136	9 614	10 460	611	186	1957	1 035	70	6 422	11 118	250	192
1911	1 916	113	12 000	12 027	40	3 646	1958	562	40	10 389	1	79	192
1912	1 214	57	9 043	10 294	68	4 112	1959	650	66	18 256	–	91	56
1913	1 513	72	10 228	11 927	127	1 220	1960	642	123	11 827	2	64	18
1914	1 940	60	10 204	12 030	70	325	1961	572	93	5 962	2	112	124
1915	1 301	68	13 086	11 471	910	214	1962	1 113	147	4 124	1	180	14
1916	1 495	179	10 482	12 385	557	207	1963	916	58	3 580	–	138	–
1917	1 836	576	9 490	14 674	224	99	1964	1 016	48	4 983	–	148	1
1918	2 941	89	7 769	27 645	118	122	1965	1 228	92	4 006	–	229	1
1919	3 827	53	9 310	40 514	116	820	1966	1 470	86	5 742	–	164	4
1920	1 266	71	9 750	26 448	102	181	1967	1 393	65	6 046	–	106	–
1921	1 123	125	9 264	15 133	120	141	1968	1 265	109	9 764	–	118	–
							1969	1 494	139	6 371	–	107	–
							1970	1 133	115	5 040	–	98	–
							1971	1 290	385	4 265	–	105	–
							1972	1 103	206	5 147	1	92	–

¹Även puerperal scarlatina (stat klass 670.08). – ²Inkl fall utan förflamning, vilka för vart och ett av åren 1936–1953 utgjorde respektive 517, 246, 163, 70, 56, 170, 121, 258, 265, 610, 133, 416, 182, 717, 540, 212, 129 och 2 061. För åren 1954–1968 hänvisas till tab D 1 i tidigare årgångar av denna publikation. För åren före 1936 är antalet okänt.

Tab D 4. Fall av venerisk sjukdom år 1972 fördelade efter bostadsort

Cases of venereal diseases according to domicile

Källa: Sammanställning från Statens bakteriologiska laboratorium.

Landsting, landstingsfria kommuner <i>Counties, county boroughs</i>	Ärvt syfilis <i>Congenital syphilis</i>		Förvärvat syfilis <i>Acquired syphilis</i>			Gonorré <i>Gonorrhoea</i>			Ulcus molle <i>Chancroid</i>			Summa ¹ <i>Total</i>	På 1 000 av folkmängden <i>Per 1 000 inhabitants</i>	
	M	Kv	M	Kv	Summa	M	Kv	Summa	M	Kv	Summa			
	M	F	M	F	Total	M	F	Total	M	F	Total			
Bostadsort Patients' domicile														
Stockholms län	—	—	105	31	136	4 814	4 149	8 963	2	—	2	9 101	6,1	
Uppsala län	—	—	7	5	12	572	626	1 198	—	1	1	1 211	5,4	
Södermanlands län	—	—	2	2	4	425	381	806	—	—	—	810	3,3	
Östergötlands län	—	—	6	4	10	688	568	1 256	—	—	—	1 266	3,3	
Jönköpings län	—	—	7	3	10	346	307	653	1	—	1	664	2,2	
Kronobergs län	—	—	3	1	4	170	108	278	—	—	—	282	1,7	
Kalmar län	—	—	4	4	8	286	233	519	1	—	1	528	2,2	
Gotlands kommun	—	—	2	—	2	85	69	154	—	—	—	156	2,9	
Blekinge län	—	—	1	4	5	231	191	422	—	—	—	427	2,8	
Kristianstads län	—	—	6	2	8	298	292	590	—	—	—	598	2,2	
Malmö kommun	—	—	20	5	25	851	871	1 722	—	—	—	1 747	6,1	
Malmöhus län i övrigt	—	—	16	4	20	689	630	1 319	—	—	—	1 339	3,0	
Hallands län	—	1	5	2	7	304	194	498	—	—	—	506	2,5	
Göteborgs kommun	—	—	43	17	60	1 842	1 427	3 269	1	—	1	3 330	7,2	
Göteb o Bohus län i övr	—	—	4	3	7	309	238	547	—	—	—	554	2,1	
Älvsborgs län	—	1	1	2	3	615	542	1 157	—	—	—	1 161	2,8	
Skaraborgs län	—	—	2	—	2	316	269	585	1	1	2	589	2,3	
Värmlands län	—	—	7	2	9	346	338	684	—	—	—	693	2,4	
Örebro län	—	—	3	2	5	438	422	860	—	—	—	865	3,1	
Västmanlands län	—	—	3	1	4	477	471	948	—	—	—	952	3,7	
Kopparbergs län	—	—	1	1	2	418	370	788	—	—	—	790	2,8	
Gävleborgs län	—	—	9	3	12	679	651	1 330	—	—	—	1 342	4,6	
Västernorrlands län	—	—	4	1	5	527	463	990	1	—	1	996	3,6	
Jämtlands län	—	—	1	4	5	239	224	463	—	—	—	468	3,7	
Västerbottens län	—	—	1	—	1	264	281	545	—	—	—	546	2,3	
Norrbottnens län	—	—	2	1	3	529	425	954	—	—	—	957	3,7	
Summa Total 1972	—	2	265	104	369	16 758	14 740	31 498	7	2	9	31 878	3,9	
1971	2	1	232	97	329	20 479	17 673	38 152	14	3	17	38 501	4,8	
1970	—	2	218	104	322	21 197	17 866	38 885	15	—	15	39 224	4,9	
1969	2	—	274	99	373	19 201	15 219	34 420	13	7	20	34 815	4,3	
1968	—	—	199	79	278	17 291	12 923	30 214	6	—	6	30 498	3,8	
1967	3	1	215	119	334	14 950	11 024	25 974	5	—	5	26 317	3,3	
1966	—	5	299	130	429	14 542	10 460	25 002	5	—	5	25 441	3,2	
1965	4	3	328	156	484	14 393	9 707	24 100	10	1	11	24 602	3,2	
1960	1	—	66	23	89	11 501	6 972	18 473	6	—	6	18 569	2,5	
1955	6	3	105	63	168	9 027	4 825	13 852	16	—	16	14 045	1,9	
1950	8	12	358	250	608	7 005	3 207	10 212	40	3	43	10 883	1,5	

¹ Tillkommer 5 fall av venerisk lymfogranulom.

Tab D 5. Gonorré 1950–1972 Gonorrhoea

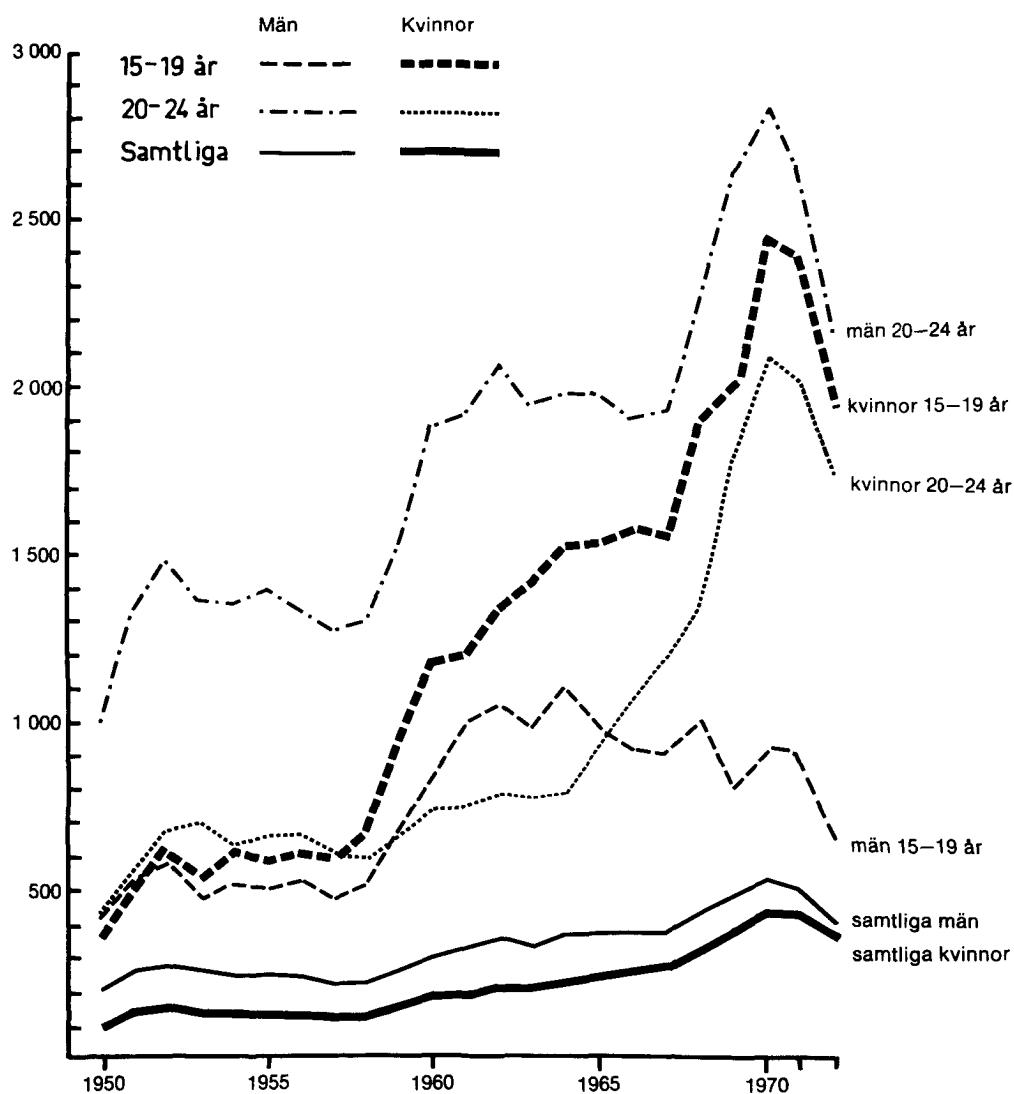
Källa: Sammanställning från Statens bakteriologiska laboratorium.

	Rapporterade fall Reported cases						Fall per 100 000 invånare av medelfolkmängden Cases per 100 000 inhabitants					
	Ålder, år Age, years					Summa Total	Ålder, år Age, years					Summa ² Total
	0-9	10-14	15-19	20-24	25- ¹		0-9	10-14	15-19	20-24	25- ¹	
Män Male												
1950	7	5	872	2 353	3 768	7 005	..	2	412	1 009	170	200
1955	-	6	1 142	2 989	4 890	9 027	..	2	502	1 387	213	249
1958	-	6	1 333	2 880	4 070	8 289	..	2	517	1 301	175	224
1959	1	6	1 859	3 422	4 280	9 568	..	2	677	1 508	183	257
1960	2	16	2 441	4 348	4 694	11 501	..	5	832	1 868	200	308
1961	-	21	3 091	4 550	4 759	12 421	..	7	993	1 902	202	331
1962	1	14	3 414	5 231	4 824	13 484	..	5	1 044	2 053	204	357
1963	3	11	3 237	5 286	4 349	12 886	..	4	986	1 938	183	339
1964	4	14	3 572	5 745	4 683	14 018	..	5	1 105	1 963	196	365
1965	2	10	3 099	6 228	5 054	14 393	..	4	980	1 968	209	371
1967	3	9	2 675	6 526	5 763	14 976	..	3	903	1 919	235	380
1968	1	6	2 885	7 551	6 828	17 271	..	2	998	2 225	276	437
1969	1	10	2 337	8 827	8 026	19 201	..	4	823	2 598	319	480
1970	2	5	2 632	9 606	8 952	21 197	..	2	930	2 840	353	528
1971	2	19	2 535	8 740	9 183	20 479	..	7	902	2 652	358	507
1972	1	9	1 880	6 843	8 025	16 758	..	3	674	2 167	310	414
Kvinnor Female												
1950	15	8	759	959	1 466	3 207	..	4	368	416	64	91
1955	8	31	1 316	1 413	2 057	4 825	..	11	596	656	87	132
1958	6	94	1 655	1 294	1 700	4 749	..	30	665	594	71	128
1959	8	94	2 530	1 459	1 762	5 853	..	30	957	656	73	157
1960	15	134	3 317	1 675	1 831	6 972	..	44	1 179	736	76	186
1961	12	198	3 565	1 747	1 769	7 291	..	68	1 194	748	73	193
1962	9	179	4 185	1 946	1 787	8 106	..	64	1 335	782	73	213
1963	6	187	4 428	2 022	1 608	8 251	..	69	1 410	771	65	216
1964	13	215	4 734	2 204	1 752	8 918	..	82	1 524	786	71	231
1965	10	181	4 618	2 866	2 032	9 707	..	69	1 527	960	81	250
1967	6	152	4 410	3 831	2 599	10 998	..	59	1 555	1 185	102	278
1968	7	136	5 203	4 393	3 184	12 923	..	53	1 886	1 349	124	325
1969	6	100	5 505	5 808	3 800	15 219	..	39	2 033	1 784	146	380
1970	4	128	6 594	6 705	4 257	17 688	..	50	2 442	2 073	163	439
1971	9	138	6 422	6 483	4 621	17 673	..	54	2 394	2 054	174	436
1972	8	102	5 159	5 276	4 195	14 740	..	40	1 939	1 735	156	362
Båda könen Both sexes												
1950	22	13	1 631	3 312	5 234	10 212	..	3	390	714	116	146
1955	8	37	2 458	4 402	6 947	13 852	..	7	548	1 022	149	191
1958	6	100	2 988	4 174	5 770	13 038	..	16	590	950	122	176
1959	9	100	4 389	4 881	6 042	15 421	..	16	814	1 086	127	207
1960	17	150	5 758	6 023	6 525	18 473	..	24	1 002	1 309	137	247
1961	12	219	6 656	6 297	6 528	19 712	..	37	1 092	1 332	136	262
1962	10	193	7 599	7 177	6 611	21 590	..	34	1 186	1 425	137	285
1963	9	198	7 665	7 308	5 957	21 137	..	36	1 193	1 366	123	277
1964	17	229	8 306	7 949	6 435	22 936	..	42	1 310	1 387	132	298
1965	12	191	7 717	9 094	7 086	24 100	..	36	1 248	1 479	144	310
1967	9	161	7 085	10 357	8 362	25 974	..	30	1 222	1 561	167	329
1968	8	142	8 088	11 964	10 012	30 214	..	27	1 432	1 797	199	380
1969	7	110	7 842	14 635	11 826	34 420	..	21	1 414	2 200	231	430
1970	6	133	9 226	16 311	13 209	38 885	..	25	1 668	2 465	256	484
1971	11	157	8 957	15 223	13 804	38 152	..	30	1 630	2 359	265	471
1972	9	111	7 039	12 119	12 220	31 498	..	21	1 291	1 955	232	388

¹Inkl »okänd ålder». *Incl unknown age.* – ²Beräknat på hela folkmängden.

GONORRÉ 1950-1972

Antal fall på 100 000 män resp kvinnor inom olika åldersgrupper

Tab D 6. Fall av venerisk sjukdom år 1972 efter ålder och kön*Cases of venereal diseases by age and sex.*

Källa: Sammanställning från Statens bakteriologiska laboratorium.

Sjukdom <i>Disease</i>	Summa <i>Total</i>	Den smittades ålder <i>Age of the infected</i>											
		under 1 år <i>under 1 year</i>	1-9 år <i>years</i>	10-14 år <i>years</i>	15-19 år <i>years</i>	20-24 år <i>years</i>	25-29 år <i>years</i>	30-39 år <i>years</i>	40-49 år <i>years</i>	50-59 år <i>years</i>	60 år och däröver <i>60 years and more age</i>	okänd ålder <i>unknown</i>	
Syfilis ¹	M M	265	—	—	—	10	55	79	74	34	10	3	—
Syphilis	Kv F	106	—	2	—	15	45	13	19	5	5	2	—
Summa Total		371	—	2	—	25	100	92	93	39	15	5	—
Gonorré	M M	16 758	—	1	9	1 880	6 843	4 601	2 666	550	180	28	—
Gonorrhoea	Kv F	14 740	—	8	102	5 159	5 276	2 405	1 289	379	103	19	—
Summa Total		31 498	—	9	111	7 039	12 119	7 006	3 955	929	283	47	—
Ulcus molle	M M	7	—	—	—	1	3	1	2	—	—	—	—
Chancroid	Kv F	2	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—
Summa Total		9	—	—	—	2	3	2	2	—	—	—	—

¹ Här ingår samtliga fall av syfilis, såväl medfödd som förvärvad. *Congenital and acquired.**Veneriska sjukdomar. (Tab. D4-D6)*

Uppgifterna om dessa sjukdomar inkluderar i princip även militärpatienter, men redovisningen av dessa till länsläkarna, vilka i sin tur redovisar till Statens bakteriologiska laboratorium torde vara ofullständig.

En i stort sett riktig bild av åtminstone utvecklingen i tiden och förhållandet mellan olika åldrar och kön torde den föreliggande statistiken trots allt ge.

Utan tvivel är att gonorrén ökat från 1950 i minst den grad som statistiken anger till och med år 1970. Sålunda hade sjukdomen förstnämnda år 10 212 anmälda fall. Antalet fall för de senaste 5 åren var 30 214 år 1968, 34 420 år 1969, 38 885 år 1970 38 152 för år 1971 och 31 498 för år 1972. De senaste 2 åren har alltså antalet anmälda gonorréfall minskat.

Frekvensen av rapporterade fall av syfilis har varit relativt oförändrad under perioden 1969-1972. Antalen var för resp år 373, 322, 329 och 369.

Tab D 7. Tuberkulossjukligheten och -dödligheten år 1972

Tuberculosis morbidity and mortality

Källa: Inom Nationalföreningen mot hjärt- och lungsjukdomar fört register och SCB »Dödsorsaker» (SOS)

Län, kommuner Counties, county boroughs	Tbc-fall kvarstående i Nationalföreningens register den 31/12 Persons in TB registry				Nyupptäckta tbc-fall New findings of TB		Avlidna i tbc (alla slag) enligt statistiska centralbyråns material Deaths from TB (all forms)	
	Hela antalet All cases	På 1 000 inv Per 1 000 inh.	Därav lungtbc TB of the lungs		Hela antalet All cases	På 1 000 inv Per 1 000 inh.	Antal Number	På 1 000 inv.
			Hela antalet All cases	På 1 000 inv Per 1 000 inh.				
Stockholms län	4 433	3,0	3 984	2,7	389	0,3	72	0,05
Uppsala län	218	1,0	183	0,8	43	0,2	7	0,03
Södermanlands län	858	3,5	724	2,9	55	0,2	3	0,01
Östergötlands län	956	2,5	861	2,2	66	0,2	21	0,05
Jönköpings län	354	1,2	282	0,9	41	0,1	8	0,03
Kronobergs län	347	2,1	302	1,8	24	0,1	6	0,04
Kalmar län	711	3,0	648	2,7	30	0,1	11	0,05
Gotlands kommun	292	5,4	245	4,6	31	0,6	9	0,02
Blekinge län	306	2,0	254	1,6	40	0,3	10	0,06
Kristianstads län	623	2,3	565	2,1	24	0,1	8	0,03
Malmö kommun	1 022	3,6	890	3,1	65	0,2	27	0,04
Malmöhus län i övrigt	736	1,7	673	1,5	83	0,2		
Hallands län	422	2,1	377	1,9	36	0,2	1	0,01
Göteborgs kommun	1 000	2,2	848	1,8	138	0,3	27	0,04
Göteborgs o Bohus län i övrigt	713	2,8	604	2,3	56	0,1		
Älvsborgs län	756	1,9	659	1,6	78	0,2	16	0,04
Skaraborgs län	400	1,5	337	1,3	26	0,1	5	0,02
Värmlands län	950	3,3	860	3,0	69	0,2	10	0,04
Örebro län	718	2,6	615	2,2	61	0,2	11	0,04
Västmanlands län	868	3,3	720	2,8	43	0,2	21	0,08
Kopparbergs län	1 094	3,9	885	3,2	58	0,2	9	0,03
Gävleborgs län	456	1,6	374	1,3	54	0,2	16	0,05
Västernorrlands län	873	3,2	735	2,7	59	0,2	13	0,05
Jämtlands län	381	3,0	285	2,3	27	0,2	6	0,05
Västerbottens län	1 017	4,4	815	3,5	90	0,4	19	0,08
Norrbottnens län	1 136	4,4	834	3,2	106	0,4	18	0,07
Summa Total 1972	21 640	2,7	18 559	2,3	1 792	0,2	354	0,04
1971	23 231	2,9	19 999	2,5	2 072	0,3	343	0,04
1970	24 947	3,1	21 421	2,7	2 343	0,3	383	0,05
1969	26 602	3,3	22 865	2,9	2 259	0,3	336	0,04
1968	28 141	3,6	23 974	3,0	2 321	0,3	364	0,05
1965	36 153	4,7	30 339	3,9	2 847	0,4	355	0,05
1960	53 981	7,2	45 015	6,0	4 194	0,6	598	0,08
1950	82 542	11,8	59 320	8,5	10 550	1,5	1 553	0,22

Tabell D 7

Antalet i tuberkulosregistret kvarstående fall av tuberkulos och av nyupptäckta fall återspeglar sjukdomens utbredning resp insjukningsrisken. Fall av öppen tuberkulos, dvs i smittsamt stadium, har ej redovisats 1971 och 1972. För upp-

gifter om dessa för tidigare år hänvisas till 1970 års årgång av denna publikation. Vad angår den geografiska variationen, måste man dessutom räkna med att det kan finnas lokala olikheter i den intensitet, varmed man uppspårar och anmäler tuberkulosfall.

b. Karies hos sjuåringar

Tab D 8. Aktuell kariesprocent för permanenta tänder hos i folktandvården undersökta sjuåriga skolbarn 1941–1972

Teeth with untreated caries in per cent of total number of permanent teeth in seven year old children

Källa: Kalenderårsrapporter från tandvårdsinspektörerna, resp tandvårdscheferna.

Landstingsområde, städer (kommuner)	1941	1945	1950	1955	1960	1965	1970	1971	1972
Stockholms stad (kommun)	—	—	—	24,1	23,4	20,3	17,9	16,3	15,9
Stockholms län	27,5	20,9	25,3	24,0	23,7	19,0	16,8		
Uppsala län	—	16,2	19,0	21,2	19,9	16,1	14,7	16,5	14,2
Södermanlands län	22,7	16,1	14,7	19,9	16,1	16,3	14,5	13,0	11,9
Norrköpings stad	—	—	—	28,3	26,6	29,0	18,3	17,5	17,3
Östergötlands län i övr	37,9	35,5	34,3	34,1	29,4	21,0			
Jönköpings län	33,3	22,0	28,5	29,0	27,7	23,3	18,2	15,6	15,5
Kronobergs län	29,8	25,4	34,5	31,5	23,9	25,9	21,2	17,7	19,6
Kalmar läns norra	24,9	25,5	19,6	19,8	16,6	16,1	20,7	15,3	13,7
Kalmar läns södra	—	29,4	26,0	30,7	26,1	21,6	14,6		
Gotlands län	—	16,7	25,7	21,3	34,5	29,9	23,1	21,5	19,6
Blekinge län	—	13,9	29,9	35,3	36,2	32,4	26,5	28,2	29,6
Kristianstads län	27,7	25,3	32,0	29,8	30,8	24,3	18,4	19,5	17,5
Malmö stad (kommun)	—	—	—	36,9	36,9	30,0	24,2	24,6	23,0
Hälsingborgs stad	—	—	35,8	40,0	34,1	27,0	18,3	20,5	15,8
Malmöhus län i övrigt	22,7	30,5	29,0	32,6	31,1				
Hallands län	51,3	26,6	33,2	34,9	29,4	20,5	15,6	16,6	16,1
Göteborgs stad (kommun)	—	—	33,7	30,4	34,8	24,9	20,8	18,4	18,8
Göteb o Bohus län i övr	28,4	27,8	31,7	30,7	27,2	23,0	20,4	22,8	19,2
Älvsborgs län	31,5	27,2	35,5	35,9	30,4	25,6	21,4	19,8	18,3
Skaraborgs län	30,7	32,8	31,3	22,2	21,5	22,3	17,4	20,5	15,7
Värmlands län	38,6	33,6	33,1	33,8	31,7	26,0	21,0	21,1	20,7
Örebro län	33,9	25,6	37,4	34,8	30,6	26,7	18,9	20,5	19,3
Västmanlands län	15,8	15,9	17,8	21,5	25,9	21,7	14,6	13,2	12,9
Kopparbergs län	—	—	23,0	20,8	20,2	15,2	15,4	14,8	14,3
Gävle stad	20,8	19,4	31,7	25,7	21,5	21,8	17,8	18,6	17,3
Gävleborgs län i övr	16,0	24,6	24,2	21,5	19,7				
Västernorrlands län	—	—	31,7	27,6	26,0	22,2	17,3	16,9	15,9
Jämtlands län	—	34,7	32,1	28,1	24,6	21,4	21,0	16,3	15,3
Västerbottens län	33,2	27,3	27,2	21,2	22,6	25,6	20,7	17,4	16,1
Norrbottens län	44,3	28,1	29,0	32,0	30,3	24,8	17,0	18,3	14,7
Hela riket (medeltal)	29,1	24,1	29,3	28,3	27,1	22,9	18,5	18,1	17,0

Tabell D 8

Med aktuell kariesprocent menas antalet permanenta tänder angripna av karies men ej behandlade satta i relation till hela antalet frambrutna, permanenta tänder.

Före 1949 räknades som sjuåringar barnen i folkskolans första klass, men fr o m nämnda år har man gått direkt efter åldern.

Procenttalens växlingar från år till år inom

samma län kan tänkas delvis sammanhånga med brister i det statistiska materialet.

Det är troligt, att nedgången i riksmedeltalet efter 1950 delvis men icke helt sammanhänger med den alltmer ökade vården av sexåringarnas tänder (jfr 1954 års årgång av denna publikation).

Den aktuella kariesprocenten för sexåringar var vart och ett av åren 1960, 1965, 1970, 1971 och 1972 resp 22,7, 21,6, 17,9, 18,0 och 16,4.

c. Förlossningar

Definitionen på *levande född* har fr o m 1960 ändrats till överensstämmelse med den internationella, av WHO rekommenderade (MF 1959:83). Tidigare räknades endast andning som tecken på liv. Nu skall även hänsyn tagas till andra tecken, såsom hjärtslag, pulsationer i navelsträngen och tydliga, spontana rörelser av skelettmuskulaturen.

Fr o m år 1952 har definitionen på begreppet fullgången nyfödd ändrats till överensstämmelse med internationell konvention. Tidigare räknades barn, som var minst 47 cm långt eller vägde minst 2 700 g som fullgången, varvid längden vid skiljaktigt utslag fick avgöra. Nu går gränsen så, att den som väger mer än 2 500 g räknas som fullgången. Efter denna ändring väntar man att finna en minskad frekvens ofullgångna nyfödda enligt årsberättelserna, men så är icke fallet. Tvärt om inträffade på det hela taget en höjning efter 1951. Förklaringen härtill synes ligga i att man tidigare huvudsakligen gått efter längden vid barnens klassificering och att längd- och viktnormerna icke helt motsvarade varandra. (Se denna publikation årgång 1952.)

Totala antalet födda barn (levande och dödfödda) var 113 037 år 1972 (se bilaga 6), och antalet barnaföderskor kan beräknas till approximativt 112 000. Enligt uppgift från statistiska centralbyrån hade 3 barnaföderskor dött på grund av förlossningskomplikation (numren 650–662 i 1965 års revision av ICD).

d. Legala aborter, steriliseringar, kastreringar

Abort enligt lagen om avbrytande av havandeskap den 17 juni 1938 (SFS nr 318) med ändringar den 17 maj 1946, 5 juni 1963, 20 mars 1964 och 23 maj 1969 kan erhållas efter tillstånd antingen av socialstyrelsen eller, då fråga icke är om abort på eugeniska indikationer eller icke är om ökad risk för fosterskada eller icke gäller rättsinkapabla kvinnor, av två läkare (på s k tvåläkarutlåtande). Med rättsinkapabel menas i detta fall, att kvinnan på grund av rubbad själsverksamhet anses sakna förmåga att själv lämna giltigt samtycke till ingreppet. Dessutom kan avbrytande av havandeskap i vissa fall ske utan sådant tillstånd, om tiden icke medger dess inhämtande (s k nödfall). Lagändringen år 1946 innebar, att förutsättningarna för avbrytande av havandeskap i viss mån utökades, samtidigt som medicinalstyrelsen erhöll större befogenhet att lämna tillstånd. Lagändringen år 1963 innebar att abort enligt denna lag även må erhållas när med skäl kan antagas att det väntade barnet på grund av skada under fosterstadiet kommer att lida av svårartad sjukdom eller lyte. På denna indikation beviljades år 1972 55 aborter, varav 53 på grund av uppgift från modern om rubeolaexposition.

Eugeniska indikationer gäller fall, då abort beviljats emedan det väntade barnet befarats komma att lida av kroppslig eller psykisk sjukdom, bli psykiskt utvecklingsstört eller missbildat. De medicinska eller socialmedicinska indikationerna avser ofta fall då kvinnan på grund av sjukdom eller svaghet icke ansetts böra föda barnet eller då dess framfödande och uppfostran förutsetts komma att bli henne övermäktigt. De sjukdomar det här är fråga om är i regel depressioner eller andra psykiska rubbningar, men även kroppssjukdomar förekommer. Den humanitära indikationen tillämpas vanligen då fråga är om brottsligt hävdande, dvs att kvinnan vid graviditetens början ej fyllt 15 år (291 verkställda fall) eller att hon utsatts för våldtäkt (2 fall).

Ansökan om abort kan inges av kvinnan själv eller – då hon är rättsinkapabel – av den som har vårdnaden om henne.

Det statistiska material, som här redovisas, består av uppgifter om antalet ansökningar till socialstyrelsen om abort, antalet bifallna sådana ansökningar och antalet av dem som verkställts, vidare av uppgifter om aborter som verkställts på tvåläkarutlåtande och vid nödfall. Från 1968 redovisas även graviditetens längd vid abortoperationen. Se tabell D 9 och D 10. Antalet *ansökningar* om abort, som ställts till *socialstyrelsen* vissa år framgår av följande tablå, vari även de bifallna anges.

År Year	1950	1955	1960	1965	1970	1971	1972
Antal ansökningar <i>Applications for abortion to the National Board of Health and Welfare</i>	6 351	5 694	4 085	6 669	7 548	6 780	5 313
Därav bifallna <i>Thereof granted, No.</i>	5 149	4 060	2 552	5 745	7 220	6 527	5 077
Bifallna % <i>Granted in per cent</i>	81	71	62	86	96	96	96

Avbrytande av havandeskap på annan grund än sjukdom eller kroppsfel hos kvinnan må ej företagas efter havandeskapets tjugonde vecka. Socialstyrelsen må

(Forts på sidan 97)

Tab D 9. Legal aborter 1972 efter tillstånd av socialstyrelsen

Abortions induced for medical or legal indications granted by the National Board of Health and Welfare

Källa: Till socialstyrelsen under redovisningsåret inkomna abortansökningar och motsvarande operationsrapporter.

	Antal ansök- ningar till social- styrelsen No. of applications	Antal därav beviljade <i>Granted</i>	Därav verkställda på No. operated					Risk för fosterskada <i>Risk of foetal injury</i>	Humanitär indikation <i>Humanitary No. opera-</i>	Summa verkställda <i>No. opera-</i>
			Eugenisk indikation <i>Eugenic indication</i>	Medicinsk o social- medicinsk indikation <i>Medical and socio- medical indication</i>						<i>ted</i>
				Sjukdom <i>Disease</i>	Svaghet <i>Weakness</i>	Förutsedd svaghet <i>Anticipated weakness</i>				
Antal <i>Number</i>	5 313	5 077	5	66	1 265	3 158	55	35	4 584	
Civilstånd <i>Marital status</i>										
Ogift <i>Single</i>	2 566	2 408	—	23	306	1 800	21	35	2 185	
Gift <i>Married</i>	2 271	2 209	4	30	786	1 130	33	—	1 983	
Förut gifta <i>Widowed or divorced</i>	476	460	1	13	173	228	1	—	416	
Ålder <i>Age</i>										
—14 år <i>years</i>	34	34	—	—	1	2	—	27	30	
15–19 »	1 261	1 194	—	5	127	946	8	7	1 093	
20–24 »	1 202	1 119	1	12	127	840	17	1	998	
25–29 »	1 014	962	—	17	178	640	20	—	855	
30–34 »	780	760	2	9	280	400	6	—	697	
35–39 »	685	674	2	12	350	261	3	—	628	
40–44 »	318	317	—	10	195	65	1	—	271	
45– »	19	17	—	1	7	4	—	—	12	
Antal föregående förloss- ningar (exkl aborter) <i>No. of earlier deliveries</i>										
0	2 140	2 002	—	18	212	1 523	30	35	1 818	
1	835	782	—	12	135	517	10	—	674	
2	1 054	1 023	1	18	248	659	6	—	932	
3	674	664	2	11	285	307	7	—	612	
4	354	352	2	3	207	108	2	—	322	
5	151	149	—	4	101	26	—	—	131	
6	65	65	—	—	49	13	—	—	62	
7	21	21	—	—	16	2	—	—	18	
8	11	11	—	—	6	2	—	—	8	
9 och fler	8	8	—	—	6	1	—	—	7	
Graviditetens längd vid verkställigheten <i>Length of pregnancy at operation</i>										
Före utg av vecka 12 <i>Before end of week 12</i>	.	.	4	11	412	1 424	13	7	1 871	
Efter utg av vecka 12 men före utg av vecka 20 <i>After end of week 12</i>	.	.	—	36	706	1 687	36	17	2 482	
Efter utg av vecka 20 <i>After end of week 20</i>	.	.	1	19	147	47	6	11	231	

Tabell D 9

Uppgifterna om verkställda aborter hänförde sig före 1959 till rapporter som inkommit till socialstyrelsen under resp år, men 1959 infördes den ändringen beträffande operationer med socialstyrelsens tillstånd, att talen gäller verkställda abor-

ter av de under redovisningsåret bifallna ansökningarna, vare sig de verkställdes under året eller senare.

Intet dödsfall inträffade i samband med abortoperation år 1972.

Tab D 10. Legala aborter 1972 efter tillstånd av två läkare (s k tvåläkarutlåtande) och totala antalet aborter

Abortions induced for medical or legal indications with authorization of two physicians and total number operated

Källa: Till socialstyrelsen under redovisningsåret inkomna rapporter om operationer på tvåläkarutlåtande

	Verkställda aborter på No. operated				Summa Total	Samtliga verkställda aborter ¹ Total operated
	Medicinsk o socialmedicinsk indikation Medical and socio-medical indication			Humanitär indikation Humanitary indication		
	Sjukdom Disease	Svaghet Weakness	Förutsedd svaghet Anticipated weakness			
Antal Number	886	4 535	13 907	258	19 586	24 170
Civilstånd Marital status						
Ogift Single	336	1 898	7 601	258	10 093	12 278
Gift Married	429	2 044	4 824	—	7 297	9 280
Förut gifta Widowed or divorced	121	593	1 482	—	2 196	2 612
Ålder Age						
—14 år years	—	13	22	205	240	270
15—19 »	140	813	3 321	51	4 325	5 418
20—24 »	147	949	3 773	2	4 871	5 869
25—29 »	212	1 065	3 016	—	4 293	5 148
30—34 »	164	773	1 860	—	2 797	3 494
35—39 »	145	589	1 276	—	2 010	2 638
40—44 »	71	292	588	—	951	1 222
45— »	7	41	51	—	99	111
Antal föregående förlossningar (exkl aborter) No. of earlier deliveries						
0	283	1 387	6 251	257	8 178	9 996
1	176	837	2 492	1	3 506	4 180
2	252	1 130	2 891	—	4 273	5 205
3	121	743	1 521	—	2 385	2 997
4	32	317	516	—	865	1 187
5	10	76	155	—	241	372
6	3	29	50	—	82	144
7	6	9	19	—	34	52
8	2	3	7	—	12	20
9 och fler	1	4	5	—	10	17
Graviditetens längd vid verk- ställigheten Lenght of preg- nancy at operation						
Före utg av vecka 12 Before end of week 12	564	2 869	8 922	162	12 517	14 388
Efter utg av vecka 12 men före utg av vecka 20 After end of week 12	302	1 629	4 887	91	6 909	9 391
Efter utg av vecka 20 After end of week 20	20	37	98	5	160	391

¹Av socialstyrelsen beviljade + tvåläkarutlåtande.

(Forts från sidan 94)

dock när synnerliga skäl är därtill, medgiva ingreppets utförande jämväl därefter intill utgången av tjugofjärde veckan (lag av den 17 maj 1946).

För 493 av de 5 077 kvinnor, som av socialstyrelsen år 1972 beviljats legal abort har sådan ej ägt rum med följande motiveringar: Sökanden har fullföljt graviditeten i 250 fall; spontanabort i 166 fall; ej gravid i 17 fall. I 60 fall är det ej känt om abort ägt rum.

Det är vanligt att ansökan om abort åtföljs av ansökan om sterilisering. År 1972 uppgick antalet dubbelansökningar till 913, av vilka 909 beviljades för abort och 896 för sterilisering. Socialstyrelsen kan ställa sterilisering av kvinnan som villkor för abort, i fall där eugenisk indikation föreligger. Denna procedur har emellertid icke tillämpats sedan år 1964.

Steriliseringar. Förhållandena på hithörande område regleras genom lagen den 23 maj 1941 (SFS nr 282) om sterilisering, ändrad 20 mars 1964 och 21 april 1972. Liksom i fråga om aborter kan ingreppet utföras antingen efter tillstånd av socialstyrelsen eller, i vissa fall, på utlåtande av två läkare och dessutom i s k nödfall av en läkare. Ansökan om sterilisering kan inges av vederbörande själv eller – om denne är rättsinkapabel – av den som har vårdnaden om honom eller henne. Formellt kan – enligt ännu gällande lag – sterilisering föreskrivas av socialstyrelsen utan särskild ansökan, då den ställs som villkor för abort och i samband med dispens för äktenskap, där endera eller bägge makarna lider av ärftlig, psykisk rubbning.

	1950	1955	1960	1965	1970	1971	1972
Antal ansökningar till socialstyrelsen om sterilisering <i>Applications for sterilization to the National Board of Health and Welfare</i>	2 168	1 848	2 065	1 731	1 938	2 006	1 853
Därav bifallna <i>Granted</i>	2 015	1 668	1 895	1 616	1 882	1 961	1 804
Bifallna i % <i>Granted in per cent</i>	93	90	92	93	97	98	97

De beviljade ansökningarna fördelade sig på kön och indikationer m m som framgår av tabell D 11. Där anges också hela antalet verkställda steriliseringar. Lagen den 21 april 1972 om fastställelse av könstillhörighet i vissa fall trädde i kraft den 1 juli 1972. En förutsättning för bifall till ansökan härom är bl a att sökande undergått sterilisering. I enlighet härmed tillkom ytterligare en indikation för sterilisering. För år 1972 har 5 ansökningar om sterilisering för könsfastställelse beviljats och 4 avslagits.

Kastreringar. Förhållandena på hithörande område regleras genom lagen den 24 mars 1944 (SFS nr 133) om kastrering, ändrad 20 mars 1964 och 16 juni 1966. Ingreppet kan verkställas antingen med tillstånd av socialstyrelsen eller, i vissa fall, på utlåtande av två läkare.

Under år 1972 inkom till socialstyrelsen 8 ansökningar om kastrering, av vilka 5 bifölls och 3 avslogs.

Här följer en sammanställning av under senare år av socialstyrelsen beviljade kastreringar med uppgift om indikationen.

År	1960	1965	1969	1970	1971	1972
Indikation:						
Kriminalpolitisk	10	1	–	1	–	–
Humanitär	2	5	3	3	1	5
Kriminalpolitisk + humanitär	1	3	–	–	–	–
Summa	13	9	3	4	1	5

Tab D 11. Legala steriliseringar år 1972 *Sterilizations*

Källa: Av socialstyrelsen under redovisningsåret beviljade ansökningar och motsvarande operationsrapporter; under året inkomna rapporter om operationer på tvåläkarutlåtande.

	Antal ansök- ningar till social- styrelsen <i>No. of applica- tions¹</i>	Antal därav beviljade <i>Granted</i>	Därav verkställda på <i>No. operated</i>						Summa <i>Total</i>		Verkställda på 2-läk-ut- låtande ² Medicinsk indikation <i>Medical indication</i>	Total- summa <i>Total steriliza- tions</i>
			Eugenisk indikation <i>Eugenic indication</i>		Social indikation <i>Social indication</i>		Medi- cinsk indika- tion. kvinnor <i>Medical indication females</i>	Hela antalet <i>Total</i>	därav män <i>Males</i>			
			M <i>M</i>	Kv <i>F</i>	M <i>M</i>	Kv <i>F</i>				därav kvinnor <i>Females</i>		
Antal <i>Number</i>	1 853	1 804	3	9	4	41	1 425	1 482	7	134	1 616	7
Civilstånd <i>Marital status</i>												
Ogift <i>Single</i>	117	108	1	1	1	21	64	88	2	7	95	2
Gift <i>Married</i>	1 493	1 455	2	7	3	13	1 172	1 197	5	111	1 308	5
Förut gifta <i>Widowed or divorced</i>	243	241	—	1	—	7	189	197	—	16	213	—
Ålder <i>Age</i>												
—14 år <i>years</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15–19 »	6	5	—	—	—	2	2	4	—	—	4	—
20–24 »	56	41	—	4	—	5	24	33	—	6	39	—
25–29 »	258	243	1	2	1	12	172	188	2	28	216	2
30–34 »	488	478	1	—	3	9	394	407	4	38	445	4
35–39 »	671	667	1	2	—	10	545	558	1	38	596	1
40–44 »	345	343	—	1	—	3	270	274	—	19	293	—
45– »	29	27	—	—	—	—	18	18	—	5	23	—
Antal föregående för- lossningar (exkl aborter) <i>No. of earlier deliveries</i>												
0	46	42	.	1	.	12	27	40	.	11	51	.
1	116	112	.	1	.	7	74	82	.	22	104	.
2	381	364	.	3	.	3	295	301	.	41	342	.
3	499	494	.	2	.	6	404	412	.	26	438	.
4	404	401	.	2	.	7	337	346	.	16	362	.
5	221	219	.	—	.	3	167	170	.	6	176	.
6	90	90	.	—	.	1	79	80	.	4	84	.
7	38	38	.	—	.	2	23	25	.	7	32	.
8	17	17	.	—	.	—	11	11	.	—	11	.
9 och fler	9	9	.	—	.	—	8	8	.	1	9	.
Graviditetens längd vid verkställigheten³ <i>Pregnancy length at the operation</i>												
Före utg av vecka 12 <i>Before end of week 12</i>	.	.	.	2	.	2	186	190	.	28	218	.
Efter utg av vecka 12 men före utg av vecka 20 <i>After end of week 12 men before end of week 20</i>	.	.	.	—	.	12	531	543	.	26	569	.
Efter utg av vecka 20 <i>After end of week 20</i>	.	.	.	1	.	2	31	34	.	—	34	.

¹ To the National Board of Health and Welfare. — ² Operated with authorization of two physicians. — ³ Avser enbart steriliseringar i kombination med abort.

BILAGOR

Bilaga 1 Annex 1**Vårdplatserna inom den slutna kroppssjukvården fördelade efter vårdform, med***Beds in somatic hospitals according to type of care, with individual data for the*

Källa: Sjukhusens årsberättelser.

Vårdform Type of cure	Summa kroppssjukhus Total somatic hospitals	Total- summa lasarett Total (general hospitals)	1. Undervisningslasarett	
			Summa grupp 1	Karolinska sjukhuset, Stockholm ¹
Huvudman				
Sjukhusets kodnummer <i>Code number of hospital</i>				11 001
Kategori <i>Responsible authority</i>				S
Länsbokstav <i>County, county borough</i>				-
Kliniker med egen specialläkare <i>Departments with a specialist doctor of their own</i>	60 435	55 929	12 372	1 782
1 Invärtes medicin <i>Internal medicine</i>	10 587	10 522	1 874	156(*)
2 Medicinsk barnsjukvård <i>Pediatrics (non-surgical)</i>	2 607	2 607	688	80(*)
3 Medicinsk lungsjukvård <i>Non-surgical pulmonary diseases</i>	2 619	1 423	364	89(*)
4 Infektionssjukvård <i>Epidemic care and similar</i>	2 520	2 031	461	-
5 Reumatologi <i>Rheumatology</i>	1 325	386	253	61*
6 Hud- och könssjukdomar <i>Dermato-venereology</i>	719	719	364	97(*)
7 Neurologi <i>Neurology</i>	462	462	318	84(*)
8 Allergologi <i>Allergology</i>	120	120	29	-
9 Geriatrik och kliniker för långvarigt kroppssjuka <i>Geriatrics and care of chronic sick</i>	7 095	5 656	553	-
10 Psykiatri <i>Psychiatry</i>	2 297	2 255	618	89*
11 F d mentalsjukhus	5 134	5 134	-	-
12 Barn- och ungdomspsykiatri <i>Child and adolescent psychiatry</i>	626	626	187	20(*)
13 Kirurgi <i>Surgery</i>	10 321	10 235	1 429	120(*)
14 Barnkirurgi <i>Child surgery</i>	348	348	244	66(*)
15 Ortopedi <i>Orthopedics</i>	2 492	2 242	852	125*
16 Neurokirurgi <i>Neurosurgery</i>	316	316	286	74(*)
17 Thoraxkirurgi <i>Thoracic surgery</i>	313	313	277	67(*)
18 Plastikkirurgi <i>Plastic surgery</i>	362	362	297	48*
19 Urologi <i>Urology</i>	412	412	233	40*
20 Obstetrik <i>Obstetrics</i>	2 532	2 532	569	80(*)
21 Gynekologi <i>Gynecology</i>	2 644	2 644	578	74(*)
22 Ögonsjukdomar <i>Ophthalmology</i>	979	979	284	57(*)
23 Öron-, näs- och halssjukdomar <i>Oto-rhino-laryngology</i>	1 496	1 496	435	77(*)
24 Rehabilitering <i>Rehabilitation</i>	321	321	110	12*
25 Radiologi <i>Radiology</i>	873	873	651	135(*)
26 Övriga kliniker <i>Other departments</i>	915	915	418	131(*) ²
Annan sluten vård <i>Other departments without a specialist doctor of their own</i>	33 767	8 220	396	-
27 Lasarettsvård och liknande <i>General hospital care and similar</i>	2 956	1 227	155	-
28 Infektionssjukvård <i>Epidemic care</i>	76	76	-	-
29 Förlossningsvård <i>Maternity care</i>	666	622	-	-
30 Vård av långvarigt kroppssjuka <i>Care of chronic sick</i>	29 627	6 284	241	-
31 Vård av lättskötta psykiskt sjuka <i>Light mental cases</i>	442	11	-	-
Summa Total	94 202	64 149	12 768	1 782

* Rikspatser. - (*) Rikspatser ingår. - ¹Avser den 30/6. - ²Inkluderar endokrinologisk klinik på 33 vårdplatser, alkoholklinik på 44 vårdplatser, specialkardiologisk klinik på 14 vårdplatser och vårdplatser för barnhabilitering 40.

individuella uppgifter för de delade lasaretten den 31/12 1972

specialized general hospitals on 31st December 1972

Teaching hospitals

2. Övriga delade lasarett i landstingsområden och landstingsfria kommuner *Other specialized general hospitals*

Serafimerlasarettet, Stockholm	Huddinge sjuk- hus	Akademiska sjuk- huset, Uppsala ¹	Linköpings lasarett	Almänna sjuk- huset, Malmö	Lunds lasarett	Göteborgs barn- sjukhus	Sahlgrenska sjuk- huset, Göteborg	Umeå lasarett	Summa grupp 2	Sabbatsbergs sjuk- hus, Stockholm	S:t Görans sjukhus, Stockholm	S:t Eriks sjukhus, Stockholm
10 001 L AB	11 002 L AB	12 001 S C	21 001 L E	30 001 U MM	41 001 L M	50 021 U OG	50 001 U OG	64 001 L AC		10 010 L AB	10 011 L AB	10 012 L AB
399	327	1 431	1 385	1 900	1 664	253	2 022	1 209	42 935	612	1 044	508
129	191	181	166	249	125	—	527	150	8 648	201	106	239
—	—	115 ²	71	109	135	110	—	68	1 799	—	101	—
—	—	77	—	93	45	—	—	60	1 059	—	107	—
—	—	74	76	182	90	—	—	39	1 442	—	—	—
—	—	—	—	—	132(*) ³	—	—	60* ⁴	133	—	—	—
—	—	42	28	52	40	—	80	25	355	—	53	—
—	—	50	32	—	73	—	49	30	144	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	29	—	91	—	91 ⁵	—
22	—	—	219	177	—	—	—	135	5 103	—	80	—
22	—	95	71	115	93	—	62	71	1 637	—	81	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	5 134	—	—	—
—	—	33	40	20	32	30	—	12	439	—	39	—
110	136	138	150	209	116	—	330	120	8 711	182	162	102
—	—	41	—	—	24	113	—	—	104	—	82	—
44	—	94	140	151	135	—	103	60	1 390	—	106	—
—	—	27	37	—	63	—	60	25	30	—	—	—
—	—	31	—	50	56	—	73	—	36	—	—	—
—	—	69	25	62	—	—	63	30	65	—	36	—
—	—	—	—	57	58	—	48	30	179	—	—	43
36	—	94	60	95	67	—	85	52	1 814	69	—	38
36	—	76	67	74	79	—	112	60	1 936	60	—	49
—	—	46	24	28	49	—	50	30	695	40	—	—
—	—	60	50	59	60	—	69	60	1 061	60	—	—
—	—	—	31	—	10	—	43	14	211	—	—	—
—	—	88	76	52	98	—	124	78	222	—	—	—
—	—	—	22 ⁶	66 ⁷	84 ⁸	—	115 ⁹	—	497	—	—	37 ¹¹
—	—	—	323	—	15	—	30 ¹⁰	28	6 741	15	—	—
—	—	—	82	—	15	—	30	28	543	15	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	76	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	564	—	—	—
—	—	—	241	—	—	—	—	—	5 547	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	—	—	—
399	327	1 431	1 708	1 900	1 679	253	2 052	1 237	49 676	627	1 044	508

¹Avser den 30/6. — ²Inkluderar Folke Bernadottehemmet, 40 vårdplatser. — ³Inkluderar Riksförsäkringsverkets avdelning för reumatiskt och nervöst sjuka, 100 vårdplatser. — ⁴Riksförsäkringsverkets avdelning för reumatiskt och nervöst sjuka. — ⁵Medicinsk klinik med företräde för allergologiska fall. — ⁶Medicinsk sjukhus. — ⁷Handkirurgisk klinik, 20 vårdplatser. — ⁸Alkoholklolik, 33 vårdplatser och anestesivdelning, 13 vårdplatser. — ⁹Medicinsk sjukhus, 50 vårdplatser och kardiologisk klinik, 34 vårdplatser. — ¹⁰Extremitetskirurgisk klinik. — ¹¹Barnavdelning på kvinnoklinik. — ¹²Medicinsk sjukhus.

Vårdform

2. (forts). Övriga delade lasarett i landstingsområden och landstingsfria kommuner
Other specialized general hospitals

	Södersjukhuset, Stockholm	Danderyds sjukhus	Löwenströmska sjukhuset, Uppl.-Väs- by	Nacka sjukhus	Norrälje sjukhus	Södertälje sjukhus	Enköpings lasarett	Samariterhemmets sjukhus, Uppsala	Eskilstuna lasarett	Kullbergsska sjukh Katrineholm
Huvudman	10 013	11 010	11 013	11 014	11 012	11 011	12 010	12 011	13 010	13 012
Sjukhusets kodnummer	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L
Kategori	AB	AB	AB	AB	AB	AB	C	C	D	D
Länsbokstav	AB	AB	AB	AB	AB	AB	C	C	D	D
Kliniker med egen specialläkare	1 289	1 025	320	275	119	414	247	201	897	358
1 Invärtes medicin	358	138	78	87	59	103	67	100	135	88
2 Medicinsk barnsjukvård	98	63	-	-	-	-	-	-	60	-
3 Medicinsk lungsjukvård	-	-	-	-	-	-	-	-	60	-
4 Infektionssjukvård	-	93	-	-	-	-	-	-	68	-
5 Reumatologi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6 Hud- och könssjukdomar	48	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7 Neurologi	60	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8 Allergologi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9 Geriatrik och kliniker för långvarigt kroppssjuka	-	60	73	-	-	68	112	-	134	132
10 Psykiatri	88	200	-	-	-	-	-	-	44	-
11 F d mentalsjukhus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12 Barn- och ungdomspsykiatri	-	22	-	-	-	-	-	-	27	-
13 Kirurgi	262	118	78	87	60	136	68	101	140	90
14 Barnkirurgi	22 ¹	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15 Ortopedi	57	41	-	-	-	-	-	-	44	-
16 Neurokirurgi	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17 Thoraxkirurgi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18 Plastikkirurgi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19 Urologi	-	40	-	-	-	-	-	-	-	-
20 Obstetrik	100	90	36	62	-	48	-	-	38	23
21 Gynekologi	60	54	36	39	-	59	-	-	60	25
22 Ögonsjukdomar	19	-	-	-	-	-	-	-	22	-
23 Öron-, näs- och halssjukdomar	57	34	-	-	-	-	-	-	30	-
24 Rehabilitering	-	52	-	-	-	-	-	-	16	-
25 Radiologi	30	20	-	-	-	-	-	-	19	-
26 Övriga kliniker	-	-	19 ²	-	-	-	-	-	-	-
Annan sluten vård	45	113	127	162	82	136	18	-	132	102
27 Lasarettsvård och liknande	45	21	6	18	-	-	-	-	-	-
28 Infektionssjukvård	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29 Förlossningsvård	-	-	-	-	13	-	18	-	-	-
30 Vård av långvarigt kroppssjuka	-	92	121	144	69	136	-	-	132	102
31 Vård av lättskötta psykiskt sjuka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Summa	1 334	1 138	447	437	201	550	265	201	1 029	460

¹Disponeras av S:t Görans sjukhus barnkirurgiska klinik. - ²Anestesiavdelning

Nyköpings lasarett																		
	Finspångs *	Norrköpings *	Motala *	Ekshjö *	Jönköpings *	Nässjö *	Värnamo *	Ljungby *	Växjö *	Västerviks *	Kalmar *	Oskarshamns *	Visby *	Karlshamns *	Karlskrona *	Hässelholms *	Kristianstads *	Simrishamns *
13011	21011	21013	21014	22011	22010	22013	22012	23011	23010	24010	25010	25011	26010	27011	27010	28012	28010	28013
L D	L E	L E	L E	L F	L F	L F	L F	L G	L G	L H	L H	L H	U I	L K	L K	L L	L L	L L
820	127	861	263	429	2 093	124	348	294	751	1 244	685	180	320	264	677	173	839	128
105	63	118	94	85	137	62	100	90	153	107	126	90	72	93	112	79	143	64
60	-	61	-	-	61	-	-	-	56	27	54	-	29	-	28	-	66	-
-	-	-	-	90	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
-	-	74	-	-	86	-	-	-	67	-	39	-	54	-	74	-	64	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
-	-	-	-	-	19	-	-	-	20	-	-	-	-	-	-	-	-	4
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8
101	-	234	-	100	250	-	-	120	106	40	112	-	-	60	129	-	134	-
-	-	67	-	-	60	-	132	-	-	45	19	-	-	-	-	-	69	-
312	-	-	-	-	910	-	-	-	-	834	-	-	-	-	-	-	-	9
-	-	10	-	-	20	-	-	-	-	-	15	-	-	-	22	-	27	10
120	64	117	96	90	116	62	116	84	128	103	110	90	98	93	146	94	129	11
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12
-	-	46	-	-	96	-	-	-	60	-	60	-	-	-	24	-	52	13
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19
39	-	33	32	30	45	-	-	-	39	29	28	-	21	-	35	-	31	20
48	-	46	32	34	32	-	-	-	40	32	57	-	24	-	35	-	64	21
12	-	15	-	-	33	-	-	-	24	13	19	-	9	-	19	-	32	22
23	-	40	-	-	39	-	-	-	37	14	27	-	13	-	26	-	28	23
-	-	-	-	-	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	24
-	-	-	-	-	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25
-	-	-	9 ²	-	153 ¹	-	-	-	21 ²	-	19 ²	-	-	18 ²	27 ²	-	-	26
190	86	191	319	-	-	-153	71	20	22	110	25	16	-	25	-	146	-	100
-	-	-	9	-	-	-	-	-	22	-	25	-	-	6	-	-	-	6
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	-	-	27
-	14	-	-	-	-	11	26	20	-	-	-	16	-	19	-	15	-	28
190	72	191	310	-	-	142	45	-	-	80	-	-	-	-	-	131	-	12
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	31
1 010	213	1 052	582	429	2 093	277	419	314	773	1 354	710	196	320	289	677	319	839	228

¹Norra klinikerna (Vilhelmsro sjukhus). Epileptikervård. – ²Anestesiavdelning

Vårdform

2 (forts). Övriga delade lasarett i landstingsområden och landstingsfria kommuner
Other specialized general hospitals

	Ängelholms lasarett	Helsingborgs *	Landskrona *	Trelleborgs *	Ystad *	Halmstads *	Varbergs *	Kungälv *	Mölnåls *	Uddevalle *	Alingsås *	Borås *
Huvudman												
Sjukhusets kodnummer	28011	41012	41010	41011	41013	42010	42011	51012	51011	51010	52012	52011
Kategori	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L
Länsbokstav	L	M	M	M	M	N	N	O	O	O	P	P
Kliniker med egen specialläkare	596	709	185	224	145	757	448	213	482	678	279	1 105
1 Invärtes medicin	104	142	60	63	65	122	129	92	113	118	90	146
2 Medicinsk barnsjukvård	29	48	26	-	-	49	-	-	29	50	-	56
3 Medicinsk lungsjukvård	-	-	-	-	-	44	-	-	-	-	-	61
4 Infektionssjukvård	-	119	-	-	-	44	-	-	-	50	-	74
5 Reumatologi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6 Hud- och könssjukdomar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29	-	29
7 Neurologi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	24
8 Allergologi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9 Geriatrik och kliniker för långvarigt kroppssjuka	176	56	-	84	-	163	120	30	106	75	81	120
10 Psykiatri	92	-	-	-	-	44	-	-	-	34	-	72
11 F d mentalsjukhus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12 Barn- och ungdomspsykiatri	-	10	-	-	-	13	-	-	-	9	-	24
13 Kirurgi	105	157	99	77	80	137	129	91	106	120	90	157
14 Barnkirurgi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15 Ortopedi	-	60	-	-	-	-	-	-	-	60	-	84
16 Neurokirurgi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17 Thoraxkirurgi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18 Plastikkirurgi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19 Urologi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20 Obstetrik	34	39	-	-	-	28	34	-	58	25	-	50
21 Gynekologi	32	40	-	-	-	45	36	-	42	50	-	54
22 Ögonsjukdomar	-	12	-	-	-	21	-	-	-	30	-	25
23 Öron-, näs- och halssjukdomar	24	26	-	-	-	28	-	-	28	28	-	40
24 Rehabilitering	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	60
25 Radiologi	-	-	-	-	-	12	-	-	-	-	-	29
26 Övriga kliniker	-	-	-	-	-	7 ¹	-	-	-	-	18 ¹	-
Annan sluten vård	-	215	82	16	74	-	-	19	80	38	87	25
27 Lasarettsvård och liknande	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27	28	25
28 Infektionssjukvård	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29 Förlösningssvård	-	-	26	16	14	-	-	19	-	-	18	-
30 Vård av långvarigt kroppssjuka	-	215	56	-	60	-	-	-	80	-	41	-
31 Vård av lättsköta psykiskt sjuka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	-	-
Summa	596	924	267	240	219	757	448	232	562	716	366	1 130

¹Anestesiavdelning

Vårdform

2. (forts) Övriga delade lasarett i landstingsområden och landstingsfria kommuner
Other specialized general hospitals

	Falu lasarett	Ludvika *	Mora *	Bollnäs *	Gävle *	Hudiksvalls *	Sandvikens *	Söderhamns *	Härnösands *
Huvudman									
Sjukhusets kodnummer	57010	57012	57011	61011	61010	61012	61013	61014	62012
Kategori	L	L	L	L	L	L	L	L	L
Länsbokstav	W	W	W	X	X	X	X	X	Y
Kliniker med egen specialläkare	1 190	136	240	970	766	430	139	131	541
1 Invärtes medicin	145	60	90	91	111	96	63	65	90
2 Medicinsk barnsjukvård	80	-	-	-	55	-	-	-	-
3 Medicinsk lungsjukvård	170	-	-	-	54	-	-	-	-
4 Infektionssjukvård	91	-	-	-	61	-	-	-	-
5 Reumatologi	25	-	-	-	-	-	-	-	-
6 Hud- och könssjukdomar	25	-	-	-	15	-	-	-	-
7 Neurologi	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8 Allergologi	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9 Geriatrik och kliniker för långvarigt kroppssjuka	160	-	-	72	74	78	-	-	-
10 Psykiatri	70	-	-	-	45	-	-	-	-
11 F d mentalsjukhus	-	-	-	705	-	-	-	-	238
12 Barn- och ungdomspsykiatri	19	-	-	-	25	-	-	-	-
13 Kirurgi	112	76	90	102	122	112	69	66	90
14 Barnkirurgi	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15 Ortopedi	75	-	-	-	28	-	-	-	106
16 Neurokirurgi	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17 Thoraxkirurgi	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18 Plastikkirurgi	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19 Urologi	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20 Obstetrik	46	-	16	-	26	25	-	-	-
21 Gynekologi	50	-	24	-	59	26	-	-	-
22 Ögonsjukdomar	51	-	-	-	24	23	-	-	-
23 Öron-, näs- och halssjukdomar	50	-	20	-	31	10	-	-	-
24 Rehabilitering	-	-	-	-	-	-	-	-	-
25 Radiologi	-	-	-	-	29	-	-	-	-
26 Övriga kliniker	21 ¹	-	-	-	7 ¹	13 ¹	7 ¹	-	17 ¹
Annan sluten vård	14	116	120	203	48	114	16	134	202
27 Lasarettsvård och liknande	14	-	-	-	48	-	4	-	-
28 Infektionssjukvård	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29 Förlossningsvård	-	16	-	24	-	-	12	14	18
30 Vård av långvarigt kroppssjuka	-	100	120	179	-	114	-	120	184
31 Vård av lättskötta psykiskt sjuka	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Summa	1 204	252	360	1 173	814	544	155	265	743

¹Anestesiavdelning.

Sollefteå lasarett	Sundsvalls *	Örnsköldsviks *	Östersund-Frösö sjukhus, Östersund	Lycksele lasarett	Skellefteå *	Bodens *	Gällivare *	Kalix *	Kiruna *	Luleå *	Piteå *	3. Special- lasarett Single clinic hospitals	4. Odelade lasarett Non specialized general hospitals
62013 L Y	62010 L Y	62011 L Y	63010 L Z	64011 L AC	64010 L AC	65010 L BD	65012 L BD	65014 L BD	65015 L BD	65011 L BD	65013 L BD	FU	L
297	1 468	547	1 399	196	406	848	281	120	127	393	298	622	—
90	148	122	120	60	120	90	67	60	63	87	78	—	— 1
27	50	23	43	—	30	54	31	—	—	—	—	120 ¹	— 2
—	73	68	62	—	—	60	—	—	—	—	—	—	— 3
—	70	—	76	—	—	26	—	—	—	—	—	128 ²	— 4
—	—	—	—	—	—	48 ³	—	—	—	—	—	—	— 5
—	16	—	—	—	—	20	—	—	—	—	—	—	— 6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— 7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— 8
—	66	60	50	76	54	126	61	—	—	150	121	—	— 9
—	—	52	42	—	—	64	—	—	—	—	—	—	— 10
—	748	—	668	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— 11
—	10	—	14	—	—	10	—	—	—	—	—	—	— 12
92	150	140	158	60	110	93	68	60	64	87	59	95 ⁴	— 13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— 14
—	—	—	57	—	—	84	—	—	—	—	—	—	— 15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— 16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— 17
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— 18
—	—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	—	—	— 19
23	47	28	33	—	35	28	22	—	—	29	20	149 ⁵	— 20
27	41	20	28	—	27	46	18	—	—	28	20	130 ⁵	— 21
—	24	14	20	—	6	30	14	—	—	—	—	—	— 22
20	25	20	28	—	24	39	—	—	—	—	—	—	— 23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— 24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— 25
18 ⁶	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12 ⁶	—	—	— 26
30	258	200	172	12	157	—	—	64	95	12	—	20 ⁷	1 063
30	38	—	—	—	—	—	—	—	—	12	—	20	509
—	—	24	—	—	22	—	—	—	—	—	—	—	— 27
—	—	—	—	12	—	—	—	14	20	—	—	—	— 28
—	220	176	172	—	135	—	—	50	75	—	—	—	— 29
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— 30
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— 31
327	1 726	747	1 571	208	563	848	281	184	222	405	298	642	1 063

† Rikspatser. — ¹ Barnsjukhuset Samariten. — ² Östra sjukhuset. — ³ Riksförsäkringsverkets avdelning för reumatiskt och nervöst sjuka. — ⁴ Ekmanska sjukhuset. — ⁵ Allmänna BB och Östra sjukhuset med vårdplatser för obstetrik resp 62 och 87 och för gynekologi resp 60 och 70. — ⁶ Anestesiavdelning. — ⁷ Prematuravdelning.

Vårdform

5. Andra sjukhus av lasarettskaraktär
Other hospitals of general hospital character

	Summa grupp 5	Reumatikersjukhus Hospitals for rheumatists	Kustsanatorium Coast sanatorium	Riksförsäkringsverkets sjukhus Hosp of National Insurance Board	Vissa enskilda sjukhus			
					Summa vissa enskilda sjukhus	Betänksfästelsens sjukhus	Ersta sjukhus	Röda korsets sjukhus
Huvudman								
Sjukhusets kodnummer								
Kategori		F	F	S	P	10480 P	10481 P	10482 P
Länsbokstav		—	—	—	—	AB	AB	AB
Kliniker med egen specialläkare	1 502	337	250	602	313	—	313	—
1 Invärtes medicin	65	—	—	—	65	—	65	—
2 Medicinsk barnsjukvård	—	—	—	—	—	—	—	—
3 Medicinsk lungsjukvård	—	—	—	—	—	—	—	—
4 Infektionssjukvård	—	—	—	—	—	—	—	—
5 Reumatologi	939	337* ¹	—	602* ²	—	—	—	—
6 Hud- och könssjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—
7 Neurologi	—	—	—	—	—	—	—	—
8 Allergologi	—	—	—	—	—	—	—	—
9 Geriatrik och kliniker för långvarigt kroppssjuka	120	—	—	—	120	—	120	—
10 Psykiatri	42	—	—	—	42	—	42	—
11 F d mentalsjukhus	—	—	—	—	—	—	—	—
12 Barn- och ungdomspsykiatri	—	—	—	—	—	—	—	—
13 Kirurgi	86	—	—	—	86	—	86	—
14 Barnkirurgi	—	—	—	—	—	—	—	—
15 Ortopedi	250	—	250* ⁴	—	—	—	—	—
16 Neurokirurgi	—	—	—	—	—	—	—	—
17 Thoraxkirurgi	—	—	—	—	—	—	—	—
18 Plastikkirurgi	—	—	—	—	—	—	—	—
19 Urologi	—	—	—	—	—	—	—	—
20 Obstetrik	—	—	—	—	—	—	—	—
21 Gynekologi	—	—	—	—	—	—	—	—
22 Ögonsjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—
23 Öron-, näs- och halssjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—
24 Rehabilitering	—	—	—	—	—	—	—	—
25 Radiologi	—	—	—	—	—	—	—	—
26 Övriga kliniker	—	—	—	—	—	—	—	—
Annan sluten vård	383	—	—	—	383	46	60	106
27 Lasarettsvård och liknande	306	—	—	—	306	46	—	106
28 Infektionssjukvård	—	—	—	—	—	—	—	—
29 Förlösningssvård	—	—	—	—	—	—	—	—
30 Vård av långvarigt kroppssjuka	77	—	—	—	77	—	60	—
31 Vård av lättskötta psykiskt sjuka	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	1 885	337	250	602	696	46	373	106

* Rikspatser

¹ Strängnäs 97

Spenshult 124

Östersund 116

² Nynäshamn 245

Tranås 195

Åre 162

³ Vasa sjukhus 1 319

⁴ Apelvikens sjukhus 250

⁵ Lasarett för lungsjukvård

Söderby 285

Uttran 180

Kolmårdssjukhuset 186

Målilla 203

Follingbo 99

Fur 127

Broby 132

Orup 243

Renströmska 146

Svenshögen 124

Sjö-Gunnarsbo 122

Stora Ekeberg 166

Österåsen 100

⁶ Lasarett för infektions-
sjukvård

Roslagstulls sjukhus 414

Västerås 75

⁷ Inkl Karesuando sjukhem,
6 vårdplatser

			6.	7.	8.	9.	10.	11.		
<i>Private hospitals</i>										
Sophiahemmet sjukhus	Björnsbo sjukhus	Carlanderska sjukhemmet	Sjukstugor <i>Cottage hospitals</i>	Lasarett för lungsjukvård <i>Sanatoria for TB of the lungs</i>	Lasarett för infektions- sjukvård <i>Epidemic hospitals</i>	Sjukhus och sjukhem/ vårdhem för långvarigt kroppssjuka <i>Homes for chronic sick</i>	Övriga enskilda vårdhem <i>Private nursing homes</i>	Sjukhem för lättvård <i>Small nursing centres</i>		
10483 P AB	11480 P AB	50480 P OG	L —	L,U,F —	L —	L,U,P —	P —	L —		
—	—	—	—	1 196	489	1 319	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	
—	—	—	—	1 196	—	—	—	—	3	
—	—	—	—	—	489	—	—	—	4	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	
—	—	—	—	—	—	1 319 ³	—	—	9	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	
86	36	49	1 173	917	—	22 590	402	82		
69	36	49	420	183	—	495	245	80	27	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	28	
—	—	—	25	—	—	17	—	2	29	
17	—	—	728	734	—	21 647	157	—	30	
—	—	—	—	—	—	431	—	—	31	
86	36	49	1 173	2 113 ⁵	489 ⁶	23 909	402	82 ⁷		

Bilaga 2.

Annex 2.

Specifikation av landstingens och landstingsfria kommuners lasarett för psykiatrisk vård år 1972¹

		Summa landstingens och landstingsfria kommuners lasarett för psykiatrisk vård ¹	Summa landstingens och landstingsfria kommuners lasarett för psykiatrisk vård	Beckomberga sjukhus Stockholm	Långbro sjukhus Stockholm	Norrulls sjukhus Stockholm
1	Antal vårdplatser den 31/12 <i>Beds</i>	25 118	19 984	1 472	1 366	251
2	Antal intagningar <i>Admissions</i>	M M 43 578	35 559	1 690	2 092	—
3		Kv F 26 832	20 532	1 572	1 589	42
4	Summa Total	70 410	56 091	3 262	3 681	42
	därav <i>thereof</i>					
5	frivillig vård <i>Voluntary</i>	48 971	38 193	1 597	2 422	1
6	vård enl §§ 4–5, 7 ² <i>Compulsive</i>	12 214	10 102	1 125	697	2
7	domstolsförordnande enl § 12 ² <i>Compulsive</i>	422	375	20	36	—
	förflyttade från annan psykiatrisk klinik <i>transferred</i>					
8	from other psychiatric hospital	768	652	109	84	39
	åter från försöksutskrivning <i>re-admitted after</i>					
9	probationary discharge	8 035	6 769	411	442	—
10	Antal utskrivningar <i>Discharges</i>	M M 43 992	35 936	1 708	2 125	—
11		Kv F 27 453	20 987	1 590	1 597	43
12	Summa Total	71 445	56 923	3 298	3 722	43
	därav <i>thereof</i>					
13	försöksutskrivningar <i>probationary discharged</i>	13 914	11 762	883	1 037	3
	förflyttade till annan psykiatrisk klinik <i>transferred</i>					
14	to other psychiatric hospital	748	533	65	91	4
	Inneliggande patienter den 31/12 (exkl försöksutskrivna)	M M 11 392	9 191	606	514	—
16	<i>Hospital population</i>	Kv F 10 576	8 383	674	669	215
17	Summa Total	21 968	17 574	1 280	1 183	215
	därav <i>thereof</i>					
18	inneliggande med stöd av ² <i>detained under provisions of the mental care act</i>	13 284	10 650	1 009	615	200
19	Befattningar <i>Posts: Läkare Physicians</i>	645	521	40	47	2
20	Vårdpersonal i övrigt <i>Nursing personnel</i>	16 154	12 985	853	916	102
21	Förvaltningspersonal ³ <i>Adm. personnel</i>	(454)	454	34	52	4
22	Ekonomipersonal ³ <i>Domestic staff</i>	(2 284)	2 284	142	67	17
	Utgifter för driften ^{3 4}					
23	Totalutgift, 1 000 kr <i>Running cost 1 000 kr</i>	..	1 004 560	70 068	70 056	6 714
24	Per vård dag, kr <i>Running cost per bed-day</i>	..	150,1	148,9	165,5	84,7

¹och psykiatriska kliniker vid 8 lasarett för somatisk och psykiatrisk vård (f d mentalsjukhus). Ingår med vårdplatser även i bilaga 1. — ²Lagen om beredande av sluten psykiatrisk vård i vissa fall. — ³De i not 1 nämnda klinikerna ingår ej.— ⁴Innefattar familjevård och hjälpverksamhet vid landstingens sjukhus.

Detailed information on the mental hospitals of the counties and the communes outside county councils

Rålambshovs sjukhus Stockholm	Ulleråkers sjukhus Uppsala	Sundby sjukhus Strängnäs	Karsuddens sjuk- hus Karneholm	Birgittas sjukhus Vadstena	S:t Sigfrids sjukhus Växjö	S:t Olofs sjukhus Visby	Gullberna sjukhus Karlskrona	Malmö östra sjukhus Malmö	S:t Lars sjukhus Lund	
229	1 398	813	245	1 110	780	281	692	701	1 253	1
546	3 162	978	146	992	1 363	437	1 048	526	1 997	2
368	1 822	535	—	716	937	312	714	353	1 133	3
914	4 984	1 513	146	1 708	2 300	749	1 762	879	3 130	4
574	3 551	876	4	1 104	1 665	620	1 049	366	1 979	5
256	870	284	3	393	310	71	540	355	663	6
4	19	124	25	13	25	—	1	—	23	7
9	13	28	34	9	20	1	2	18	16	8
71	531	201	80	189	280	57	170	140	449	9
659	3 212	848	157	1 015	1 371	421	1 074	536	2 025	10
375	1 806	488	—	727	979	303	728	383	1 158	11
1 034	5 018	1 336	157	1 742	2 350	724	1 802	919	3 183	12
212	953	271	114	309	455	76	398	354	831	13
10	48	43	21	13	26	3	17	12	—	14
86	666	384	98	434	388	123	261	318	562	15
107	635	304	—	424	269	132	325	362	494	16
193	1 301	688	98	858	657	255	586	680	1 056	17
138	852	320	98	462	421	157	450	504	799	18
13	55	16	9	15	26	5	13	13	42	19
150	1 050	384	182	660	674	138	408	483	1 020	20
1	44	13	—	14	18	3	14	26	42	21
26	220	92	25	100	70	35	79	136	170	22
11 749	88 675	32 905	14 777	41 980	46 407	10 828	36 014	39 820	81 494	23
161,6	198,6	126,9	415,6	125,6	181,1	119,9	162,8	157,0	192,0	24

		S:t Maria sjukhus Helsingborg	Liljhagens sjukhus Göteborg	S:t Jörgens sjukhus Liljhagen	Restads sjukhus Vänersborg	Källhagens sjukhus Vänersborg (sekundärsjukhus)	Falbygdens sjukhus Falköping
1	Antal vårdplatser den 31/12 Beds	1 130	1 390	664	1 152	450	782
2	Antal intagningar Admissions	M M	3 903	6 998	1 647	1 100	640
3		Kv F	1 634	2 744	1 157	576	310
4	Summa Total		5 537	9 742	2 804	1 676	950
	därav thereof						
5	frivillig vård Voluntary		3 899	7 842	2 328	795	637
6	vård enl §§ 4–5, 7 ² Compulsive		1 053	783	315	475	149
7	domstolsförordnande enl § 12 ² Compulsive		21	1	23	15	2
	förflyttade från annan psykiatrisk klinik transferred from						
8	other psychiatric hospital		17	3	6	164	28
	åter från försöksutskrivning re-admitted after probationary						
9	discharge		547	1 113	132	227	134
10	Antal utskrivningar Discharges	M M	3 855	7 130	1 642	1 127	634
11		Kv F	1 655	2 921	1 148	584	341
12	Summa Total		5 510	10 051	2 790	1 711	975
	därav thereof						
13	försöksutskrivningar probationary discharged		990	1 513	213	432	217
	förflyttade till annan psykiatrisk klinik transferred to other						
14	psychiatric hospital		20	21	8	44	20
	Inneliggande patienter den 31/12 (exkl försöksutskrivna)						
15	Hospital population	M M	544	732	321	499	219
16		Kv F	537	492	198	540	168
17	Summa Total		1 081	1 224	519	1 039	387
	därav thereof						
18	inneliggande med stöd av ² detained under provisions of the mental care act		773	325	206	732	145
19	Befattningar Posts: Läkare Physicians		26	53	30	18	6
20	Vårdpersonal i övrigt Nursing personnel		758	1 090	408	956	231
21	Förvaltningspersonal ³ Adm. personnel		35	64	18	12	3
22	Ekonomipersonal ³ Domestic staff		127	203	90	84	38
	Utgifter för driften^{3 4}						
23	Totalutgift, 1 000 kr Running cost 1 000 kr		54 387	88 746	36 530	46 957	27 219
24	Per vård dag, kr Running cost per bed-day		129,7	167,2	180,2	121,1	125,6

Mariebergs sjukhus Kristinehamn	Säters sjukhus	Umeå sjukhus	Furuset sjukhus Piteå	Summa kliniker för psykiatrisk vård (f.d. mentalsjukhus)	Nyköpings lasarett, psyk. klin.	Jönköpings lasarett, psyk. klin.	Västerviks sjukhus, psyk. klin. ¹	Regionsjukhuset, psyk. klin., Örebro	Bollnäs sjukhus, psyk. klin.	Sundsvalls sjukhus, psyk. klin.	Härnösands sjukhus psyk. klin.	Östersund- Frösö sjukhus, psyk. klin.	
972	1 345	804	704	5 134	312	910	834	719	705	748	238	668	1
1 123	1 292	723	1 093	8 019	624	1 881	71	2 321	581	1 238	326	977	2
605	818	435	620	6 300	488	1 391	734	1 509	535	770	294	579	3
1 728	2 110	1 158	1 713	14 319	1 112	3 272	805	3 830	1 116	2 008	620	1 556	4
1 163	1 374	656	820	10 778	875	2 514	434	3 496	420	1 455	447	1 137	5
261	439	249	369	2 112	122	607	238	144	476	273	75	177	6
3	16	1	2	47	2	4	4	10	5	16	1	5	7
2	10	28	12	116	1	19	—	12	3	54	23	4	8
299	271	224	510	1 266	112	128	129	168	212	210	74	233	9
1 214	1 328	709	1 077	8 056	633	1 929	65	2 289	625	1 219	345	951	10
657	881	474	651	6 466	497	1 395	791	1 507	554	815	305	602	11
1 871	2 209	1 183	1 728	14 522	1 130	3 324	856	3 796	1 179	2 034	650	1 553	12
398	525	358	746	2 152	181	223	237	242	470	376	109	314	13
5	24	25	10	215	6	89	—	56	5	50	5	4	14
447	784	497	373	2 201	156	494	15	327	362	359	118	370	15
362	502	396	227	2 193	152	488	272	308	324	267	107	275	16
809	1 286	893	600	4 394	308	982	287	635	686	626	225	645	17
529	848	566	480	2 634	172	426	249	249	605	420	100	413	18
15	23	16	17	124	9	17	23	21	17	20	5	12	19
502	638	503	447	3 169	174	576	528	403	464	502	132	390	20
—	28	18	11	..	..	..	..	..	..	..	..	..	21
137	137	89	66	..	..	..	..	..	..	..	..	..	22
38 384	50 863	39 420	35 028	..	..	..	..	..	..	..	..	..	23
122,2	116,2	138,0	151,1	..	..	..	..	..	..	..	..	..	24

¹Ofullständig uppgift: Antalet intagningar och utskrivningar avser endast en klinik.

Kommentar till bilaga 2

Intagningar i sluten psykiatrisk vård sker från och med 1967 antingen med stöd av sjukvårdslagen (frivillig vård) eller med stöd av lag om beredande av sluten psykiatrisk vård i vissa fall vilken lag får tillämpas endast då vissa klart definierade indikationer kan påvisas. Denna senare lag och lag om ändring i sjukvårdslagen trädde i kraft den 1/1 1967. Alltjämt gäller beträffande *intagningar* av psykiskt sjuka att däri också inräknas patienter, som återintagits efter försöksutskrivning och beträffande *utskrivningar* av psykiskt sjuka att däri inräknas försöksutskrivning. Observeras bör att försöksutskrivning endast kan gälla sådana som intagits med stöd av lag om beredande av sluten psykiatrisk vård i vissa fall. Ehuru hela antalet in- och utskrivningar starkt ökats efter de nya lagarnas tillkomst, har försöksutskrivningarnas antal minskats.

Utgifter för driften omfattar både den egentliga sjukhusdriften och familjevård och hjälpverksamhet vad gäller landstingens sjukhus. Kostnader för utbildning av personal ingår ej i annan mån än löner åt elever, som praktiserar på sjukhusen som ett led i utbildningen. *Familjevård och hjälpverksamhet*. Se texten sidan 38. *Sjukhusen*: I uppgifterna för Källshagens sjukhus ingår personal och ekonomi för avdelningen för psykiskt utvecklingsstörda. Det har inte varit möjligt att fränksilja dessa.

Sekundäravdelningar fanns på: Sundby sjukhus (117 platser belägna i Ribbingelund, Arla och 117 platser i Rosöga, Härads); Sätters sjukhus (148 platser i Pärilby, Grangärde, och 144 i Olofsfors, Avesta); Bollnäs sjukhus (45 platser i Järvsö). Somatiska vårdavdelningar har inrättats på ett flertal sjukhus.

Rättspsykiatrisk undersökning i brottmål efter beslut i domstol av misstänkt som är häktad utföres vid rättspsykiatriska kliniker vid vissa fångvårdsanstalter. Sådan undersökning av misstänkt som ej är häktad utföres dels vid rättspsykiatriska kliniker i Uppsala, Lund och Göteborg och dels vid rättspsykiatriska stationer i Stockholm, Norrköping, Jönköping, Växjö, Örebro, Sundsvall och Umeå förlagda vid sjukhus. Jfr lagen om rättspsykiatrisk undersökning i brottmål den 16/6 1966 (MF 124) och socialstyrelsens kungörelse den 17 juni 1969 (MF 31) angående upptagningsområden för statens rättspsykiatriska kliniker och stationer för undersökning av icke häktade personer.¹

¹K Maj:ts instruktion för statens rättspsykiatriska kliniker och stationer (MF 48/1969) med ändring i KK (MF 30/1970).

Sjukvårdsområde och sjukhustyp	Antal sjukhus	Antal vårdplatser								Summa
		Lung- sjuk- vård	Infek- tions- sjuk- vård	Förlös- nings- vård	Vård av lång- varigt kroppss- sjuka	Övrig somatisk vård	Psykiat- risk vård	Vård av epilep- tiker	Vård av psykiskt utveck- lings- störda	
Östergötlands län	38	120	150	139	1 900	1 924	1 677	-	769	6 679
1 Lasarett typ 1	1	-	76	60	460	1 001	111	-	-	1 708
Lasarett typ 2	1	-	74	33	425	443	77	-	-	1 052
Lasarett mfl typ 3	4	120	-	46	489	436	-	-	-	1 091
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 Lasarett för psykiatrisk vård	1	-	-	-	-	-	1 110	-	-	1 110
4 Sjukstugor och sjukhem/ vårdhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och landstings- fria kommuner	6	-	-	-	265	44	15	-	-	324
2 Kommuns socialnämnd	4	-	-	-	181	-	-	-	-	181
3 Enskilda	2	-	-	-	80	-	-	-	-	80
5 Sjukhem/vårdhem för psy- kiatrisk vård drivna av:										
1 Landsting och landstings- fria kommuner	6	-	-	-	-	-	295	-	-	295
2 Enskilda	4	-	-	-	-	-	69	-	-	69
6 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda										
1 Specialsjukhus	1	-	-	-	-	-	-	-	112	112
2 Vårdhem	8	-	-	-	-	-	-	-	657	657
Jönköpings län	68	90	86	112	1 291	1 511	1 716	153	672	5 631
1 Lasarett typ 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lasarett typ 2	1	-	86	45	250	569	990	153	-	2 093
Lasarett mfl typ 3	3	90	-	67	287	549	132	-	-	1 125
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	1	-	-	-	-	195	-	-	-	195
3 Lasarett för psykiatrisk vård	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4 Sjukstugor och sjukhem/ vårdhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och landstings- fria kommuner	10	-	-	-	629	108	-	-	-	737
2 Kommuns socialnämnd	2	-	-	-	54	-	-	-	-	54
3 Enskilda	4	-	-	-	71	90	-	-	-	161

Sjukvårdsområde och sjukhustyp	Antal sjukhus	Antal vårdplatser								Summa
		Lung- sjuk- vård	Infek- tions- sjuk- vård	Förloss- nings- vård	Vård av lång- varigt kroppss- sjuka	Övrig somatisk vård	Psykiat- risk vård	Vård av epilep- tiker	Vård av psykiskt utveck- lings- störda	
Kalmar län	48	131	69	85	1 287	1 090	1 498	-	352	4 512
1 Lasarett typ 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lasarett typ 2	1	-	39	28	112	497	34	-	-	710
Lasarett mfl typ 3	4	131	30	57	238	563	879	-	-	1 898
2 Andra sjukhus av lasarettsskarakter	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 Lasarett för psykiatrisk vård	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4 Sjukstugor och sjukhem/ vårdhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och landstings- fria kommuner	14	-	-	-	917	30	60	-	-	1 007
2 Kommuns socialnämnd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 Enskilda	1	-	-	-	20	-	-	-	-	20
5 Sjukhem/vårdhem för psy- kiatrisk vård drivna av:										
1 Landsting och landstings- fria kommuner	4	-	-	-	-	-	268	-	-	268
2 Enskilda	15	-	-	-	-	-	257	-	-	257
6 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda										
1 Specialsjukhus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2 Vårdhem	9	-	-	-	-	-	-	-	352	352
Gotlands kommun	11	28	54	21	264	245	298	-	153	1 063
1 Lasarett typ 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lasarett typ 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lasarett mfl typ 3	2	28	54	21	71	245	-	-	-	419
2 Andra sjukhus av lasarettsskarakter	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 Lasarett för psykiatrisk vård	1	-	-	-	-	-	281	-	-	281
4 Sjukstugor och sjukhem/ vårdhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och landstings- fria kommuner	3	-	-	-	143	-	-	-	-	143
2 Kommuns socialnämnd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 Enskilda	2	-	-	-	50	-	-	-	-	50

Sjukvårdsområde och sjukhustyp	Antal sjukhus	Antal vårdplatser								
		Lung- sjuk- vård	Infek- tions- sjuk- vård	Förloss- nings- vård	Vård av lång- varigt kroppss- sjuka	Övrig somatisk vård	Psykiat- risk vård	Vård av epilep- tiker	Vård av psykiskt utveck- lings- störda	Summa
Kristianstads län	36	44	64	92	1 098	1 116	656	-	619	3 689
1 Lasarett typ 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lasarett typ 2	1	-	64	31	134	514	96	-	-	839
Lasarett mfl typ 3	4	44	-	61	477	601	92	-	-	1 275
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 Lasarett för psykiatrisk vård	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4 Sjukstugor och sjukhem/ vårdhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och landstings- fria kommuner	7	-	-	-	392	-	27	-	-	419
2 Kommuns socialnämnd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 Enskilda	2	-	-	-	95	1	1	-	-	97
5 Sjukhem/vårdhem för psy- kiatrisk vård drivna av:										
1 Landsting och landstings- fria kommuner	3	-	-	-	-	-	228	-	-	228
2 Enskilda	12	-	-	-	-	-	212	-	-	212
6 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda										
1 Specialsjukhus	1	-	-	-	-	-	-	-	106	106
2 Vårdhem	6	-	-	-	-	-	-	-	513	513
Malmö kommun	10	93	182	95	946	1 218	962	-	254	3 750
1 Lasarett typ 1	1	93	182	95	177	1 218	135	-	-	1 900
Lasarett typ 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lasarett mfl typ 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 Lasarett för psykiatrisk vård	1	-	-	-	-	-	701	-	-	701
4 Sjukstugor och sjukhem/ vårdhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och landstings- fria kommuner	1	-	-	-	744	-	126	-	-	870
2 Kommuns socialnämnd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 Enskilda	2	-	-	-	25	-	-	-	-	25

Sjukvårdsområde och sjukhustyp	Antal sjukhus	Antal vårdplatser								Summa
		Lung- sjuk- vård	Infek- tions- sjuk-	Förloss- nings- vård vård	Vård av lång- varigt kropps- sjuka	Övrig somatisk vård	Psykiat- risk vård	Vård av epilep- tiker	Vård av psykiskt utveck- lings- störda	
Hallands län	21	44	44	62	796	1 188	268	–	257	2 659
1 Lasarett typ 1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Lasarett typ 2	1	44	44	28	163	421	57	–	–	757
Lasarett mfl typ 3	2	–	–	34	120	373	–	–	–	527
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	2	–	–	–	–	374	–	–	–	374
3 Lasarett för psykiatrisk vård	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
4 Sjukstugor och sjukhem/ vårdhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och landstings- fria kommuner	5	–	–	–	465	20	–	–	–	485
2 Kommuns socialnämnd	1	–	–	–	38	–	–	–	–	38
3 Enskilda	1	–	–	–	10	–	–	–	–	10
5 Sjukhem/vårdhem för psy- kiatrisk vård drivna av:										
1 Landsting och landstings- fria kommuner	2	–	–	–	–	–	184	–	–	184
2 Enskilda	2	–	–	–	–	–	27	–	–	27
6 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda										
1 Specialsjukhus	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2 Vårdhem	5	–	–	–	–	–	–	–	257	257
Göteborgs kommun	18	146	128	172	2 330	2 438	1 563	–	–	6 777
1 Lasarett typ 1	1	–	–	85	–	1 905	62	–	–	2 052
Lasarett typ 2	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Lasarett mfl typ 3	5	146	128	87	1 319	408	30	–	–	2 118
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	1	–	–	–	–	49	–	–	–	49
3 Lasarett för psykiatrisk vård	1	–	–	–	–	–	1 390	–	–	1 390
4 Sjukstugor och sjukhem/ vårdhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och landstings- fria kommuner	4	–	–	–	712	76	–	–	–	788
2 Kommuns socialnämnd	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3 Enskilda	2	–	–	–	299	–	–	–	–	299

Sjukvårdsområde och sjukhustyp	Antal sjukhus	Antal vårdplatser							Summa	
		Lung- sjuk- vård	Infek- tions- sjuk- vård	Förloss- nings- vård	Vård av lång- varigt kroppss sjuka	Övrig somatisk vård	Psykiat- risk vård	Vård av epilep- tiker		Vård av psykiskt utveck- lings- störda
Älvsborgs län	46	183	74	137	1 485	1 943	2 289	–	621	6 732
1 Lasarett typ 1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Lasarett typ 2	2	61	74	95	495	1 263	184	–	–	2 172
Lasarett mfl typ 3	4	122	–	42	232	495	–	–	–	891
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3 Lasarett för psykiatrisk vård	2	–	–	–	–	–	1 602	–	–	1 602
4 Sjukstugor och sjukhem/ vårdhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och landstings- fria kommuner	12	–	–	–	592	30	30	–	–	652
2 Kommuns socialnämnd	2	–	–	–	123	–	–	–	–	123
3 Enskilda	3	–	–	–	43	155	–	–	–	198
5 Sjukhem/vårdhem för psy- kiatrisk vård drivna av:										
1 Landsting och landstings- fria kommuner	3	–	–	–	–	–	207	–	–	207
2 Enskilda	11	–	–	–	–	–	266	–	–	266
6 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda										
1 Specialsjukhus	1	–	–	–	–	–	–	–	209	209
2 Vårdhem	6	–	–	–	–	–	–	–	412	412
Skaraborgs län	24	52	67	90	564	974	1 401	–	520	3 668
1 Lasarett typ 1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Lasarett typ 2	1	–	67	38	72	405	5	–	–	587
Lasarett mfl typ 3	4	52	–	52	307	569	–	–	–	980
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3 Lasarett för psykiatrisk vård	1	–	–	–	–	–	782	–	–	782
4 Sjukstugor och sjukhem/ vårdhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och landstings- fria kommuner	3	–	–	–	145	–	–	–	–	145
2 Kommuns socialnämnd	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3 Enskilda	1	–	–	–	40	–	–	–	–	40

Sjukvårdsområde och sjukhustyp	Antal sjukhus	Antal vårdplatser								Summa
		Lung- sjuk- vård	Infek- tions- sjuk- vård	Förloss- nings- vård	Vård av lång- varigt kropps- sjuka	Övrig somatisk vård	Psykiat- risk vård	Vård av epilep- tiker	Vård av psykiskt utveck- lings- störda	
5 Sjukhem/vårdhem för psy- kiatrisk vård drivna av:										
1 Landsting och landstings- fria kommuner	3	-	-	-	-	-	240	-	-	240
2 Enskilda	1	-	-	-	-	-	20	-	-	20
6 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda										
1 Specialsjukhus	1	-	-	-	-	-	-	-	557	557
2 Vårdhem	1	-	-	-	-	-	-	-	248	248
Kopparbergs län	32	170	91	96	1 255	1 399	1 637	-	295	4 943
1 Lasarett typ 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lasarett typ 2	1	170	91	46	160	648	89	-	-	1 204
Lasarett mfl typ 3	3	-	-	50	320	554	-	-	-	924
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 Lasarett för psykiatrisk vård	1	-	-	-	-	-	1 345	-	-	1 345
4 Sjukstugor och sjukhem/ vårdhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och landstings- fria kommuner	20	-	-	-	775	197	-	-	-	972
2 Kommuns socialnämnd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 Enskilda	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5 Sjukhem/vårdhem för psy- kiatrisk vård drivna av:										
1 Landsting och landstings- fria kommuner	2	-	-	-	-	-	126	-	-	126
2 Enskilda	4	-	-	-	-	-	77	-	-	77
6 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda										
1 Specialsjukhus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2 Vårdhem	1	-	-	-	-	-	-	-	295	295

Sjukvårdsområde och sjukhustyp	Antal sjukhus	Antal vårdplatser								Summa
		Lung- sjuk- vård	Infek- tions- sjuk- vård	Förloss- nings- vård	Vård av lång- varigt kroppss- sjuka	Övrig somatisk vård	Psykiat- risk vård	Vård av epilep- tiker	Vård av psykiskt utveck- lings- störda	
Gävleborgs län	23	54	61	101	1 241	1 335	1 043	-	411	4 246
1 Lasarett typ 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lasarett typ 2	1	54	61	26	74	529	70	-	-	814
Lasarett mfl typ 3	4	-	-	75	563	794	705	-	-	2 137
2 Andra sjukhus av lasarettsskarakter	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 Lasarett för psykiatrisk vård	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4 Sjukstugor och sjukhem/ vårdhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och landstings- fria kommuner	7	-	-	-	560	12	-	-	-	572
2 Kommuns socialnämnd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 Enskilda	3	-	-	-	44	-	-	-	-	44
5 Sjukhem/vårdhem för psy- kiatrisk vård drivna av:										
1 Landsting och landstings- fria kommuner	4	-	-	-	-	-	268	-	-	268
2 Enskilda	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda										
1 Specialsjukhus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2 Vårdhem	4	-	-	-	-	-	-	-	411	411
Västernorrlands län	30	241	94	126	1 481	1 498	1 430	-	387	5 257
1 Lasarett typ 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lasarett typ 2	1	73	70	47	286	492	758	-	-	1 726
Lasarett mfl typ 3	5	168	24	79	468	1 002	290	-	-	2 031
2 Andra sjukhus av lasarettsskarakter	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 Lasarett för psykiatrisk vård	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4 Sjukstugor och sjukhem/ vårdhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och landstings- fria kommuner	11	-	-	-	683	4	-	-	-	687
2 Kommuns socialnämnd	1	-	-	-	15	-	-	-	-	15
3 Enskilda	1	-	-	-	29	-	-	-	-	29

Sjukvårdsområde och sjukhustyp	Antal sjukhus	Antal vårdplatser								Summa
		Lung- sjuk- vård	Infek- tions- sjuk- vård	Förloss- nings- vård	Vård av lång- varigt kroppss- sjuka	Övrig somatisk vård	Psykiat- risk vård	Vård av epilep- tiker	Vård av psykiskt utveck- lings- störda	
5 Sjukhem/vårdhem för psy- kiatrisk vård drivna av:										
1 Landsting och landstings- fria kommuner	1	—	—	—	—	—	376	—	—	376
2 Enskilda	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda										
1 Specialsjukhus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2 Vårdhem	4	—	—	—	—	—	—	—	396	396

Bilaga 3

Lasaretten (grupp 1) omfattar:

Typ 1 = Lasarett med 1 000 eller fler vårdplatser för somatisk akutvård (d v s vårdplatser för psykiatri och långvarigt kroppssjuka medräknas ej vid typindelningen; de ingår dock i de redovisade platsantalen).

Typ 2 = Lasarett med 500–999 sådana vårdplatser.

Typ 3 = Lasarett med mindre än 500 sådana vårdplatser. I typ 3 har också inräknats lasarett för lungsjukvård och infektionssjukvård jämte Vasa sjukhus för långvarigt kroppssjuka.

De vårdformer som specificeras i tabellhuvudet är sådana, för vilka särskilda sjukhus eller sjukhem alltfjänt förekommer. Den största vårdformen är som synes »Övrig somatisk vård». Den omfattar bland annat invärtesmedicinska och ki-

urgiska kliniker och de flesta övriga av lasarettens specialkliniker, men även allmän sjukavdelning på lasarett och sjukhem ingår där.

Bilagan omfattar samtliga vårdplatser i riket.

Den geografiska indelningsgrunden är sjukvårdsområdena (se karta 1).

Sjukhus för vilket staten är huvudman, primärkommunala och enskilda anstalter har förts till det sjukvårdsområde där de är belägna.

Omsorgsstyrelsernas sjukvårdsområden för psykiskt utvecklingsstörda skiljer sig från kroppssjukvårdens och psykiatriska vårdens sjukvårdsområden vad beträffar Göteborgs kommun och Göteborgs och Bohus läns landsting som bildar särskilt sjukvårdsområde. Vårdplatserna för psykiskt utvecklingsstörda inom detta område har dock förts till de sjukvårdsområden där de varit belägna.

Hänsyn har inte tagits till separatavtal mellan huvudmän om rätt för den ena att disponera den andras vårdplatser.

Bilaga 4**Annex 4****Läkare och tandläkare med specialistbehörighet****1. Antalet läkare med specialistbehörighet 31/12 1971 och 31/12 1972***Number of physicians with specialist qualifications*

Källa: Register hos socialstyrelsens nämnd för läkares vidareutbildning.

Specialiteter <i>Specialities</i>	1971	1972	Netto- skillnad
A) I kungörelsen angivna specialiteter According to official decree			
01 Anestesiologi <i>Anesthesiology</i>	145	191	+ 46
05 Barnaålderns invärtes sjukdomar <i>Pediatrics</i>	470	522	+ 52
08 Hudsjukdomar och veneriska sjukdomar <i>Dermato-Venereology</i>	132	145	+ 13
10 Allmän internmedicin <i>Internal medicine</i>	1 550	1 636	+ 86
11 Endokrina sjukdomar <i>Metabolic diseases</i>	113	111	- 2
12 Hjärtsjukdomar <i>Cardiovascular diseases</i>	417	433	+ 16
13 Akuta infektionssjukdomar <i>Infectious diseases</i>	75	88	+ 13
14 Lungsjukdomar <i>Pulmonary diseases</i>	244	243	- 1
15 Matsmältningsorganens medicinska sjukdomar <i>Gastro-intestinal diseases</i>	82	78	- 4
16 Medicinska njursjukdomar <i>Kidney medicine</i>	9	16	+ 7
17 Reumatiska sjukdomar <i>Rheumatology</i>	25	32	+ 7
18 Långvårdsmedicin <i>Geriatrics</i>	24	32	+ 8
20 Allmän kirurgi <i>Surgery</i>	995	1 083	+ 88
21 Barnkirurgi <i>Child surgery</i>	31	34	+ 3
22 Handkirurgi <i>Hand surgery</i>	14	19	+ 5
23 Neurokirurgi <i>Neuro-surgery</i>	33	38	+ 5
24 Ortopedisk kirurgi <i>Orthopedics</i>	197	217	+ 20
25 Plastikkirurgi <i>Plastic surgery</i>	31	38	+ 7
26 Thoraxkirurgi <i>Thoracic surgery</i>	12	21	+ 9
27 Urologisk kirurgi <i>Urologic surgery</i>	37	49	+ 12
30 Blodgruppsserologi <i>Bloodgroup serology</i>	5	6	+ 1
31 Klinisk bakteriologi <i>Clinical bacteriology</i>	49	58	+ 9
32 Klinisk fysiologi <i>Clinical physiology</i>	47	54	+ 7
33 Klinisk kemi <i>Clinical chemistry</i>	58	75	+ 17
34 Klinisk neurofysiologi <i>Clinical neuro-physiology</i>	11	16	+ 5
35 Klinisk patologi <i>Clinical pathology</i>	104	108	+ 4
36 Klinisk virologi <i>Clinical virology</i>	9	14	+ 5
40 Kvinnosjukdomar och förlossningar <i>Gynaecology and obstetrics</i>	519	557	+ 38
45 Nervsjukdomar <i>Neurology</i>	111	119	+ 8
50 Allmän psykiatri <i>Psychiatry (adult)</i>	422	484	+ 62
51 Barn- och ungdomspsykiatri <i>Child and adolescent psychiatry</i>	78	87	+ 9
52 Rättsspsykiatri <i>Forensic psychiatry</i>	17	17	0
60 Röntgendiagnostik <i>X-ray diagnostics</i>	455	500	+ 45
61 Allmän radioterapi <i>Radiotherapy, X-ray therapy</i>	191	191	0
62 Gynekologisk radioterapi <i>Gynaecological radiotherapy</i>	13	16	+ 3
65 Ögonsjukdomar <i>Ophthalmology</i>	231	255	+ 24
70 Öron-, näs- och halssjukdomar <i>Oto-rhino-laryngology</i>	338	362	+ 24
71 Hörselrubbnings <i>Audiology</i>	1	1	0
72 Röst- och talrubbnings <i>Phoniatrics</i>	12	13	+ 1
75 Medicinsk rehabilitering <i>Rehabilitation (medicine)</i>	8	10	+ 2
80 Tandernas sjukdomar <i>Stomatology</i>	33	31	- 2
B) Enligt övergångsbestämmelserna medgivna specialiteter			
<i>Transitionary licensed</i>			
81 Massage och sjukgymnastik <i>Physiotherapy</i>	3	3	0
82 Radiumbehandling, endast hudsjukdomar <i>Dermato radiotherapy</i>	1	1	0
83 Röntgenbehandling, endast hudsjukdomar <i>Dermato X-ray therapy</i>	1	1	0
84 Röntgenbehandling, endast kvinnosjukdomar <i>Gynaecological X-ray therapy</i>	8	7	- 1
85 Röntgenundersökning, endast lungsjukdomar <i>Pulmonary X-ray diagnostics</i>	12	11	- 1
86 Röntgenundersökning, endast ortopedi <i>Orthopedic X-ray diagnostics</i>	7	5	- 2
Summa Total	7 380	8 028	+648

2. Antalet tandläkare med specialistbehörighet 1964–1972

Number of dentists with specialist qualifications

Källa: Register hos socialstyrelsens nämnd för tandläkares specialistbehörighet.

Specialiteter <i>Specialities</i>	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972
1 Barntandvård <i>Pedodontics</i>	24	27	30	35	38	47	56	59	65
2 Tandreglering <i>Orthodontics</i>	58	71	78	84	101	107	128	143	149
3 Tandlossningssjukdomar <i>Periodontics</i>	1	5	11	15	17	18	27	34	40
4 Tandsystemets kirurgiska sjukdomar <i>Oral surgery</i>	30	33	38	39	45	53	68	70	80
5 Rotbehandling <i>Endodontics</i>	3	4	5	7	9	10	12	14	14
Summa <i>Total</i>	116	140	162	180	210	235	291	320	348

Bilaga 4. Annex 4

Från och med år 1961 har läkares rätt att beteckna sig som specialist blivit föremål för författningsreglering; se 2 § o f kungörelsen den 25 november 1960 (SFS 1960:653) med tillämpningsföreskrifter till lagen om behörighet att utöva läkaryrket.

Specialistbehörighet meddelas av en särskilt för ändamålet inrättad nämnd inom socialstyrelsen, kallad *nämnden för läkares vidareutbildning*.

Tidigare hade inom Sveriges läkarförbund funnits en motsvarande reglering för dess medlemmar. Enligt kungörelsen skall de, som före 1961 års ingång av läkarförbundet erhållit rätt att beteckna sig som specialister, bibehållas vid denna rätt, även sedan den nya ordningen trätt i kraft.

Antalet meddelade behörigheter som specialist är icke liktydigt med det totala antalet läkare med specialistbehörighet. Det är nämligen vanligt, att en och samma läkare förvärvar behörighet i flera

specialiteter. Här redovisas antalet meddelade specialistbehörigheter vid utgången av år 1971 och 1972. Dessa fördelar sig på 5 660 resp 6 219 läkare. De anförda siffrorna innebär, att antalet specialiteter per läkare vid slutet av år 1972 uppgick till 1,29.

Från och med år 1964 kan tandläkare förvärva bevis om specialistkompetens. I medicinalstyrelsens anvisningar till kungl kungörelse och cirkulär den 26 februari 1965 (MF nr 24 och 25) har vissa riktlinjer meddelats rörande fullgörande av utbildning för att uppnå specialistbehörighet.

Ärenden angående specialistkompetens handläggs av en särskild nämnd inom socialstyrelsen, kallad *nämnden för tandläkares specialistbehörighet*. Legitimerad tandläkare, som före 1964 års ingång erhållit tillstånd av Sveriges tandläkarförbund att tillkännage viss specialitet har rätt att beteckna sig som specialist även efter den nya ordningens ikraftträdande.

Bilaga 5
Annex 5

Befolkningsstatistik Vital statistics

Folkvägden år 1972 Population 1972

Källa: SCB Befolkningsförändringar, del 3, 1972 (SOS)

Sjukvårdsområden Counties, county boroughs	Rikets folkvägden No. inhabitants	
	den 31/12 on 31 st Dec.	medelfolk- vägden mean popula- tion
Stockholms län	1 485 659	1 486 168
Uppsala län	223 778	222 351
Södermanlands län	248 551	248 638
Östergötlands län	385 104	384 573
Jönköpings län	307 576	307 159
Kronobergs län	167 430	167 394
Kalmar län	240 180	240 420
Gotlands kommun	53 805	53 763
Blekinge län	154 638	154 300
Kristianstads län	266 622	265 984
Malmö kommun	282 502	284 740
Malmöhus län i övrigt	447 080	443 070
Hallands län	201 015	198 909
Göteborgs kommun	455 875	459 910
Göteb o Bohus län i övr	261 205	258 453
Älvsborgs län	409 319	407 532
Skaraborgs län	258 799	258 157
Värmlands län	283 679	283 965
Örebro län	275 538	276 018
Västmanlands län	259 868	260 635
Kopparbergs län	277 453	277 372
Gävleborgs län	292 922	293 263
Västernorrlands län	273 409	273 498
Jämtlands län	126 465	126 201
Västerbottens län	233 355	233 106
Norrbottdens län	257 333	256 714
Summa Total 1972	8 129 160	8 122 293
» » 1971	8 115 426	8 098 328
» » 1970	8 081 229	8 042 797
» » 1969	8 004 377	7 968 018
» » 1968	7 931 659	7 912 216
» » 1967	7 892 774	7 867 931
» » 1965	7 772 506	7 733 853
» » 1960	7 497 967	7 480 395
» » 1955	7 290 112	7 262 388
» » 1950	7 041 829	7 014 005

Folkvägden efter kön och ålder den 31/12 1972
Population according to sex and age

Källa: SCB Befolkningsförändringar, del 3, 1972 (SOS)

Ålder Age	Män Males	Kvinnor Females	Summa Total
0 år years	57 702	54 514	112 216
1 »	58 139	55 060	113 199
2 »	55 793	53 323	109 116
3 »	55 498	52 321	107 819
4 »	58 247	55 548	113 795

0- 4 »	285 379	270 766	556 145
5- 9 »	310 475	294 154	604 629
10-14 »	271 012	256 791	527 803
15-19 »	277 797	264 912	542 709
20-24 »	309 097	298 272	607 369
25-29 »	350 285	328 392	678 677
30-34 »	271 619	252 717	524 336
35-39 »	228 205	218 823	447 028
40-44 »	230 406	228 837	459 243
45-49 »	247 767	246 899	494 666
50-54 »	267 076	267 471	534 547
55-59 »	246 733	250 805	497 538
60-64 »	238 839	248 661	487 500
65-69 »	194 351	218 472	412 823
70-74 »	146 509	179 934	326 443
75-79 »	95 578	128 519	224 097
80-84 »	51 651	77 249	128 900
85-89 »	22 216	35 060	57 276
90-94 »	5 502	9 501	15 003
95- »	834	1 594	2 428
Summa Total	4 051 331	4 077 829	8 129 160

På 1 000 av medel- folkmängden <i>Per 1 000 of mean population</i>	Vigda par <i>Marri- ages</i>	Levande födda <i>Live births</i>	Döda (utom död- födda) <i>Crude death rate</i>	Späd- barns- dödlig- het ¹ <i>Infant morta- lity¹</i>
Sverige				
1901/05	5,90	26,12	15,48	91,0
1921/25	6,34	19,14	12,06	59,9
1931/35	7,31	14,10	11,64	50,1
1941/45	9,64	18,75	10,64	31,0
1950	7,73	16,45	10,02	21,0
1955	7,19	14,78	9,45	17,4
1960	6,70	13,66	10,04	16,6
1961	6,97	13,89	9,78	15,8
1962	7,13	14,19	10,16	15,3
1963	7,03	14,85	10,05	15,0
1964	7,63	16,01	10,01	14,2
1965	7,75	15,88	10,11	13,3
1966	7,83	15,80	10,05	12,6
1967	7,19	15,42	10,14	12,9
1968	6,61	14,29	10,42	13,1
1969	6,07	13,51	10,46	11,7
1970	5,38	13,70	9,95	11,0
1971	4,93	14,14	10,21	11,1
1972	4,76	13,82	10,35	10,8
Danmark (1970)				
Finland (1971)	8,2	13,1	9,8	11,8
Island (1970)	7,9	19,7	7,1	13,2
Norge (1971)	7,6	16,8	9,9	12,7
Neder-				
länderna (1971)	9,3	18,8	8,4	11,1
Frankrike (1971)	7,9	17,2	10,8	14,4
Schweiz (1971)	7,1	15,2	9,2	14,4
England och				
Wales (1971)	8,3	16,0	11,6	17,5
Västtyskland (1971)	7,0	12,8	11,7	23,2
USA (1971)	10,6	17,3	9,3	19,2
Japan (1971)	10,5	19,2	6,6	12,4
Nya Zeeland (1971)	9,5	22,6	8,5	16,5
Östtyskland (1971)	7,7	13,8	13,8	18,0
Sovjetunionen				
(1971)	10,0	17,8	8,2	22,6

Sveriges folkmängd framgår av tabellerna sidan 136. Uppgifterna i dessa liksom nedanstående uppgifter för år 1972 är definitiva. Under år 1972 föddes 113 037 barn, varav 112 273 levande, avled 84 056 personer, varav 1 215 i första levnadsåret, ingicks 38 636 äktenskap och noterades en total folkökning, inklusive invandringsunder-skott, på 15 691 personer. Vissa relationstal, som kan beräknas på dylika tal, ställer sig för Sverige och vissa andra stater som framgår av tablån ovan som i huvudsak hämtats ur »Demographic Yearbook» och »Statistisk årsbok» (statistiska centralbyrån).

Av de levande födda (år 1972) var 25,1 % födda utom äktenskap.

Den återstående medellivslängden vid födel-sen var i Sverige för män resp kvinnor under perioden (1751/90) 33,72 och 36,64, (1901/10) 54,53 och 56,98 och (1968/72) 71,91 och 76,96.

Sistnämnda tal hävdar sig väl vid jämförelse med dem i andra länder, även om man väljer de högsta, vilket antydes av följande uppgifter för män resp kvinnor:

Danmark (1969/70) 70,8 och 75,7, Finland (1969) 66,0 och 73,6, Norge (1966/70) 71,09 och 76,83, England och Wales (1968/70) 68,6 och 74,9, Nederländerna (1970) 70,7 och 76,5, Väst-Tyskland (1966/68) 67,55 och 73,58, USA (1968) 66,6 och 74,0, Japan (1968) 69,05 och 74,30 och Nya Zeeland (1960/62) 68,44 och 73,75.

Dödsorsakerna enligt publikationen »Dödsor-saker» (statistiska centralbyrån) framgår av ta-blån på nästa sida, som visar dödligheten på 100 000 invånare.

¹Döda i första levnadsåret av 1 000 levande föd-da. *Dead during first year of life per 1 000 live births.*

Antal döda per 100 000 invånare *Annual number of deaths per 100 000 inhabitants*

Dödsorsak (huvudgrupper enligt internationell klassifikation) <i>Cause of death (International Classification)</i>	Årligen 1936/40	Årligen 1941/45	Årligen 1946/50	Årligen 1951/55	Årligen 1956/60	År 1965	År 1970	År 1971	År 1972
Tuberkulos <i>Tuberculosis</i>	81	69	39	16	8	5	5	4	4
Andra infektionssjukdomar; parasitära sjukdomar <i>Other Infectious and Parasitic Diseases</i>	26	19	10	5	4	4	4	4	3
Tumörer <i>Neoplasms</i>	156	160	164	169	182	195	208	219	230
Endokrina systemets sjukdomar, nutritionsrubbningar och ämnesomsättnings-sjukdomar <i>Endocrine Nutritional and Metabolic Diseases¹</i>	15	11	10	17	17	24	17	14	18
Blodbildande organens och blodets sjukdomar <i>Diseases of the Blood and Bloodforming Organs</i>	6	6	6	4	4	4	2	2	2
Mentala rubbningar <i>Mental disorders</i>	3	3	3	4	4	3	5	4	4
Nervsystemets och sinnesorganens sjukdomar <i>Diseases of the Nervous System and Sense Organs</i>	125	121	128	147	148	130	10 ¹	11 ¹	12 ¹
Cirkulationsorganens sjukdomar <i>Diseases of the Circulatory System</i>	305	303	355	337	367	411	526 ¹	561 ¹	554 ¹
Respirationsorganens sjukdomar <i>Diseases of the Respiratory System</i>	114	75	53	52	58	68	60	46	44
Matsmältningsorganens sjukdomar <i>Diseases of the Digestive System</i>	51	43	37	40	38	42	40	42	44
Uro-genitalorganens sjukdomar <i>Diseases of the Genito-urinary System</i>	46	40	35	25	27	27	22	21	20
Komplikationer vid graviditet, förlossning och i puerperiet <i>Complications of Pregnancy, Childbirth and the Puerperium</i>	4	3	1	1	1	0	0	0	0
Hudens och underhudens sjukdomar <i>Diseases of the Skin and Cellular Tissue</i>	1	1	1	1	1	1	1	0	0
Sjukdomar i muskler, skelett och bindväv <i>Diseases of the Musculoskeletal System and Connective Tissue</i>	4	4	4	5	3	3	3	3	4
Medfödda missbildningar <i>Congenital Malformations</i>	5	8	9	7	7	7	7	7	7
Vissa orsaker till perinatal dödlighet <i>Certain causes of Perinatal Mortality</i>	32	30	24	18	15	13	9	9	8
Symptom och ofullständigt preciserade fall (inkl senilitet) <i>Symptoms and Ill-defined Conditions</i>	137	109	91	58	29	10	6	5	5
Skador genom yttre våld och förgiftning (utom självmord) <i>Accidents, Poisoning and Violence (except suicide)</i>	42	44	38	40	42	45	47	50	54
Självmord och självtillfogad skada <i>Suicide</i>	16	15	15	17	19	19	22	20	20
Summa <i>Total</i>	1 169	1 064	1 023	963	974	1 011	995	1 022	1 035

¹I den från 1969 gällande klassifikationen (8:e revisionen) har kapitelindelningen ändrats i några fall. Sålunda har bl a centrala nervsystemets kärlsjukdomar flyttats till kapitlet om »cirkulationsorganens sjukdomar» från »nervsystemets och sinnesorganens sjukdomar». I kapitlet endokrina systemets sjukdomar etc ingår i tabellen allergiska sjukdomar t o m år 1965. För de därefter redovisade åren har dessa sjukdomar delats upp och redovisats på andra kapitel.

TABELLER

Tab. A 1.	Översikt av den slutna vården år 1972
Tab. A 2.	Översikt av sjukhus och vårdplatser för slutna sjukvård den ³¹ / ₁₂ 1972 fördelade efter huvudmannakategori
Tab. A 3.	Sjukhusen år 1972, deras vårdplatser, intagningar, vård dagar och beläggning
Tab. A 4.	Översikt av den slutna vårdens utveckling åren 1930-1972
Tab. A 5.	Vårdplatsantalets förändringar vid samtliga sjukhus åren 1950-1972
Tab. A 6.	Elever i särskola och övriga utvecklingsstörda under 21 års ålder fördelade efter skoloch boendeform våren 1972
Tab. A 7.	Utvecklingsstörda i åldern 21 år och däröver i annan verksamhet än undervisning
Tab. A 8.	Patienter i öppen vård och röntgenarbeten i öppen och slutna kroppssjukvård år 1972
Tab. A 9.	Personalen vid sjukhus för somatisk och psykiatrisk vård år 1972
Tab. A 10.	Tjänster för personal vid sjukhus för somatisk och psykiatrisk vård 1972
Tab. A 11.	Vakanser bland personalen vid sjukhus för somatisk och psykiatrisk vård 1972
Tab. A 12.	Länsläkar-, stadsläkar-, stadsdistriktsläkar-, specialistläkar- och provinsialläkartjänster hösten 1972
Tab. A 13.	Distriktssköterskornas verksamhet
Tab. A 14.	Specifikation av tab A 13 för år 1972
Tab. A 15.	Mödra- och barnvårdscentraler 1972
Tab. A 16.	Mödra- och barnhälsovården år 1972
Tab. A 17.	Barnhälsovård 1969-1972. Antal ympade barn i åldern 0-7 år
Tab. A 18.	Barnhälsovård 1969-1972. Uppfödning av barn, synprovade och hörselprovade barn
Tab. A 19.	Distriktsbarnmorskornas verksamhet inom mödrarhälsovården åren 1968-1972
Tab. A 20.	Verksamheten vid tuberkulosdispensärerna år 1972
Tab. A 21.	Smittkoppsympade barn i olika åldersgrupper i procent av totala antalet barn i resp åldersgrupp i slutet av vecka 36 1972 och 1973 och antalet barn som har ympats under tiden fr o m slutet av vecka 36 1972 t o m slutet av vecka 36 1973
Tab. A 22.	Folk tandvård. Verksamheten år 1972
Tab. A 23.	Folk tandvårdens utgifter och inkomster för driften år 1972. Distrikts- och centraltandpolikliniker
Tab. A 24.	Antal apotek, dessas försäljningsbelopp och personal år 1972
Tab. B 1.	Den yrkesverksamma personalen i hälso- och sjukvård i slutet av åren 1950-1972

- Tab. B 2. Legitimerade läkare och tandläkare fördelade efter kön och tjänstgöringsområde den 31 december 1972
- Tab. B 3. Läkarkårens utveckling 1930-1972
- Tab. B 4. Sjuksköterskekårens utveckling 1930-1972
- Tab. B 5. Vissa sjukskötersketjänster och barnmorsketjänster år 1972
- Tab. C 1. Statens, allmänna försäkringskassornas, landstingens, städers utom landsting och övriga primärkommuners nettokostnader (drift- och anläggningskostnader) för hälso- och sjukvården åren 1960-1972 (1960/61-1972/73 för staten), milj kr.
- Tab. C 2. Försäkringskassornas utgifter för sjukvård år 1972
- Tab. C 3. Det allmännas nettokostnader för nyanläggning och investering (nybyggnader och nyuppsättning av inventarier) åren 1960-1972 (1960/61-1972/73 för staten) milj kr.
- Tab. C 4. Driftkostnader (brutto) avseende sjukhus för somatisk och (eller) psykiatrisk vård och inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda
- Tab. C 5. Driftkostnad per vård dag resp per intagen 1960-1972
- Tab. C 6. Lasarettens driftkonton år 1972
- Tab. D 1. Antal fall av anmälningspliktiga smittsamma sjukdomar med undantag av veneriska sjukdomar åren 1955-1972 (kliniska fall)
- Tab. D 2. Insjuknade i smittsamma sjukdomar med individuell anmälningsplikt, med undantag av veneriska sjukdomar, länsvis år 1972 enligt internationell klassifikation
- Tab. D 3. Vissa smittsamma sjukdomar 1875-1972. Sjukdomar och nummer enligt internationell statistisk klassifikation
- Tab. D 4. Fall av venerisk sjukdom år 1972 fördelade efter bostadsort
- Tab. D 5. Gonorré 1950-1972
- Tab. D 6. Fall av venerisk sjukdom år 1972 efter ålder och kön
- Tab. D 7. Tuberkulossjukligheten och -dödligheten år 1972
- Tab. D 8. Aktuell kariesprocent för permanenta tänder hos i folktandvården undersökta sjuåriga skolbarn 1941-1972
- Tab. D 9. Legala aborter 1972 efter tillstånd av socialstyrelsen
- Tab. D 10. Legala aborter 1972 efter tillstånd av två läkare (s k tvåläkarutlåtande) och totala antalet aborter
- Tab. D 11. Legala steriliseringar år 1972